

DOCTRINE POLITICE GENERALE

FILOZOFIA ISTORIEI

DOCTRINE POLITICE GENERALE.....	1
FILOZOFIA ISTORIEI.....	1
1.Dimitrie Gusti , <i>PARTIDUL POLITIC</i>	6
▫ Partidul politic.....	6
▫ Cultura politică.....	6
▫ Sistemul partidului politic.....	7
▫ Viața socială - Viața politică.....	7
▫ Partid / clasă.....	7
▫ Clasificarea partidelor.....	8
▫ Caracteristicile partidului.....	8
▫ Șeful partidului.....	8
▫ Oligarhia de partid	8
▫ Programul politic de partid	9
▫ Lupta pentru putere	9
▫ Prelegerile de la ISR.....	9
2) I.G.Duca , <i>Doctrina liberală</i> , (p. 103-110).....	10
▫ Doctrine partidiste.....	10
▫ Proprietatea -funcțiune socială vezi fișier PNL 1.....	11
▫ De la libertatea absolută la Intervenționism.....	11
▫ Libertate, liberalism , PNL.....	12
3) Gh.Taşcă (PNL ?) <i>Liberalismul economic</i> .(p. 89-101).....	12
▫ Liberalismul economic -Statul.....	12
▫ STATUL.....	12
▫ Liberalismul economic Vezi la fișier Liberalism.....	12
▫ Intervenționismul.....	12
▫ Solidarismul.....	12
4) I.N.Angelescu, <i>Solidarismul social-economic</i> . (p. 201- 215).....	13
▫ Program de partid.....	13
▫ Creștinismul și organizarea socială.....	13
▫ Marxism , Anarhism.....	13
▫ Liberalismul	14
▫ Doctrina solidaristă.....	14
▫ Partidele politice	14
5) Mircea Djuvara , <i>Evoluție și revoluție</i> , (p. 267- 280).....	14
▫ Partidele.Titulatura.Doctrina .Programul.....	14
▫ Temperamentul uman.....	14
▫ Valoarea etico-juridică a acțiunii politice.....	15
▫ Partidele și idealurile	15
▫ Liberalismul.....	15
▫ Neoliberalism.....	15
▫ Statul liberal democratic.....	15
▫ Conservatism.....	16
▫ Revoluția :Ruperea echilibrului de valori.....	16
▫ Socialism marxist.....	16
▫ Marxismul.....	17
▫ Evoluție - Revoluție.....	17
▫ Partidele : Drept public pozitiv	17
6) Mihail Manoilescu, <i>Neoliberalismul</i> , p. 141-161.....	18
▫ I.Liberalismul și evoluția sa	18
▫ SOCIALISMUL >< Liberalismul".....	18
▫ IMPERIALISMUL NAȚIONALIST > LIBERALISMUL < SOCIALISMUL.....	18
▫ LIBERALISMUL și CRITICA vezi la Liberalism.....	18
▫ IV. Liberalism și Neoliberalism-concluzii -.....	19
▫ V.Neoliberalismul în România.....	19
7) Nicolae Iorga , <i>Doctrina naționalistă</i> , 1923,(p.31-45).....	19
▫ Doctrina Naționalistă	19

▣ Naționalism democratic.....	20
▣ Statul românesc.....	20
▣ Izvoarele istorice ale Doctrinei naționaliste.....	20
▣ Continuitatea și tradiția doctinară.....	20
▣ Naționalismul lui Kogălniceanu.....	21
▣ Ardeleni- regăteni . Vezi la Moravuri, mentalități (p. 38-39).....	21
▣ Statul modern românesc.....	21
▣ Diferența dintre PND și celelalte partide.....	21
8) Anibal Teodorescu , <i>Solidarismul juridic</i> , 15 apr. 1923, (p. 218-226).....	22
▣ Dreptul individualist.....	22
▣ Dreptul solidarist	23
▣ Baza juridică a solidarismului.....	23
▣ Solidarism juridic.....	23
▣ Libertatea și proprietatea.....	24
▣ Starea dreptului românesc.....	24
9) Al.Marghiloman , <i>Doctrina conservatoare</i> , 18 febr.'23 (p. 111-117).....	24
▣ Partide politice	24
▣ Doctrina conservatoare.....	25
▣ "Forme fără fond".....	25
▣ Tradiția conservatoare.....	25
▣ Conservatorism social.....	25
10) C.Rădulescu-Motru, <i>Progresul în doctrina conservatoare</i> , 17 dec.'22,.....	25
▣ Progres > Evoluție.....	25
▣ Evoluție // Revoluție.....	26
▣ Principiile conservatoare	26
▣ Clasificarea partidelor.....	26
▣ Conservatorii.....	27
▣ Partidele conservatoare.....	27
▣ Principiile conservatoare -concluzie-.....	27
▣ Rădulescu-Motru versus Zeletin.....	27
▣ Antisemitism studentesc Vezi la Evrei și Antisemitism.....	28
▣ Conservatorismul european	28
▣ Naționalismul românesc.....	28
11) Mihai Popovici (PNR) , <i>Solidarismul politic</i> , 3 iun.1923 ,p.251- 265.....	28
▣ Contractul social	28
▣ SOLIDARISMUL.....	29
▣ Națiunea.....	30
▣ Solidaritatea națională.....	30
▣ Statul național.....	30
▣ Principiul moral al solidarismului.....	30
▣ Partidele politice și solidarismul.....	31
▣ Clasificarea partidelor românești	31
A. Partidul liberal (I .I.C.Brătianu).....	31
B. Partidul Conservator . (Al.Marghiloman) Este individualist prin esența sa statică.....	31
C.Partidul Poporului (Al.Averescu) (dacă admitem că doctrina sa este neoliberală !)	31
.....	31
F) Partidele Comunist și Socialist sunt partide colectiviste	31
G. Partidul Țărănesc.....	31
▣ Concluzii.....	32
12) Virgil Madgearu, <i>Doctrina țărănistă</i> , 21 ian.'23, pag. 65- 87.....	32
▣ Doctrine și partide politice.....	32
▣ Partid - clasă	32
▣ Lupta de clasă(p. 67-68).....	32
▣ Poporanismul rus.....	33
▣ Țărănimea și Capitalismul.(p. 69- 71).....	33
▣ Regimul agrar și țărănimea în răsăritul Europei. (p. 71- 72).....	33
▣ Proprietatea - funcție socială(p. 72).....	34
▣ Marxism versus țărănism	34
▣ Țărănismul după războiul mondial. (p. 78-80).....	34
▣ Țărănism versus celelalte curente(p. 79-81).....	35
▣ Țărănismul și puterea politică.(p. 82-83).....	35

▣ Țărănism - muncitori	35
▣ Țărănism -intelectuali.....	35
▣ Țărănism - naționalism.....	36
▣ Țărănism - internaționalism.....	36
13) Ion Răducanu, <i>Socialismul de stat</i> , 4 mart.1923, (p.163-171).....	36
▣ Socialism de stat (intervenționismul).....	36
▣ Socialismul de catedră.....	37
▣ Intervenționismul Românesc.....	37
14) Șerban Voinea, <i>Socialismul marxist și evoluția socială</i> , 18 febr.1923.....	38
▣ "Socialismul științific.....	38
▣ Concepția materialistă.....	38
▣ Marxismul	38
▣ Renașterea. Umanismul.....	39
▣ Fatalitatea socialismului. Rolul proletariatului.....	39
▣ Rostul social-democrației.....	39
▣ Revoluția bolșevică.....	39
15) Ilie Moscovici, <i>Lupta de clasă și transformarea socială</i> .(febr.'23).....	40
▣ Internaționalism doctrinar	40
▣ Lupta de clasă. ▣ Lupta de clasă în capitalism. ▣ Proletariatul. ▣ Karl Marx.....	40
▣ Partidul Socialist.....	40
▣ Intelectualii și socialismul ▣ Revoluția socială.....	40
▣ Condițiile preluării puterii de proletariat.▣ Revoluția bolșevică.....	40
▣ România și socialismul.....	40
PSDR luptă :.....	41
16) Nae Ionescu , <i>"Sindicalismul "</i> , 1923, p. 173-185.....	41
▣ Sindicalismul.....	41
▣ Lupta de clasă	41
▣ Armonie socială.....	42
▣ Sindicalismul.....	42
▣ Sindicalismul și intelectualii	42
▣ Mijloacele de luptă sindicale	42
▣ Socialismul.....	43
▣ Democrația.....	43
▣ Sindicalismul = conservatorism.....	43
17) Nicolae Petrescu , <i>Anarhismul</i> , 18 mart.1923, p.187-199.....	43
▣ Anarhismul	44
▣ Individualismul anarhist.....	44
▣ Precedentele teoriei.....	44
▣ Anarhismul rusesc	45
▣ Mișcarea anarhistă	45
▣ Anarhismul în România.....	46
18) Geza Kiss, <i>"Ideologia și tendințele minorității maghiare "</i> , 13 mai'23.....	46
▣ Considerații istorice.....	46
▣ Drepturile naționalităților în Ungaria.....	46
▣ Partidele politice maghiare în Austro-Ungaria.....	46
▣ Ideologia statului "național".....	47
▣ Statul poliglot -minorități etnice, în Ungaria.....	47
▣ 1918. Minoritatea maghiară în România.....	47
▣ Partide politice maghiare în România	47
▣ Partidul Național Maghiar (1922).....	47
▣ Tendințele minorității maghiare.....	48
▣ Partide de naționalități.....	48
▣ Apropierea interetnică.....	48
19) dr. Hans Otto Roth, <i>Ideologia și tendințele politice ale minorității germane</i> ,.....	48
▣ Germanii din România.....	48
▣ Considerații istorice	49
▣ Germanii în România.....	49
▣ Programul politic al sașilor.....	49
▣ România=stat mixt.....	49
L.D : Aici se sfârșesc conferințele din 1923 , de la ISR.....	49
20) Ștefan Zeletin, Recenzie : " Liberalism,Neoliberalism și Socialism de stat ".....	49

▣ Marghiloman.....	50
▣ Manoiilescu.....	50
▣ Vintilă Brătianu.....	50
▣ I.Răducanu , amintind incidentul, a spus că este el în măsură să facă lumină.....	51
21) Dem I.Dobrescu (PRȚ ?) , "Păcatele Dictaturii și păcatele Democrației".....	51
▣ Păcatele Democrației(pag.14-24).....	51
▣ Democrație reală.....	51
22) Gh.Tașcă, "Liberalism, Corporatism, Intervenționism" , 1938.....	52
▣ Dictatura fascistă(pag.108-111).....	52
23) Șerban Voinea, " <i>Marxism oligarhic</i> ", 1926.....	52
▣ Liberalismul.....	52
▣ Democrația (pag.230-36).....	52
24) Vint.Brătianu, "Viața și opera " , 1936 [Constant Georgescu despre].....	53
▣ Democrație - Dictatura fascistă.....	53
* Notă ,.....	54
▣ Capit.I."Organele vieții constituționale" (p.23-31).....	54
26) M.Manoiilescu, "Partidul unic", [1937], 1941.....	54
▣ "Etica partidului unic" (p.48).....	54
▣ Partidului unic. (p.88-107).....	55
▣ Partidul unic în Stat.....	55
▣ ȘEFUL.(p.131-134).....	55
27) Iul.M.Peter, "Doctrinile politico-sociale și organizarea administrativă", 1940.....	56
▣ Popor versus Stăpânire.....	56
▣ Forța democratică versus forța executivă.....	56
▣ Echilibrul forțelor.....	56
▣ Democrație vesus totalitarism.....	57
28) Iuliu Maniu , Scisoare către Antonescu, 6 iul.1941.....	57
29) Iuliu Maniu >Miron Cristea, ?febr.'38.....	58
30) Armand Călinescu, [Ministr.de Interne].....	58
▣ Semnificația adeziunilor la FRN.....	58
31) P.P.Negulescu, " <i>Destinul omenirii</i> " , Bibl.de filozofie rom.....	59
▣ PROCESUL DEMOCRAȚIEI (Vol.I, cap.III, p.88-184).....	59
▣ Defectele democrației.....	59
▣ Neajunsurile regimului parlamentar.....	60
▣ Demicrația antică	60
▣ Absolutismul medieval.....	60
▣ Renașterea : reparația spiritului democratic.....	60
▣ Regimul constituțional.....	61
▣ Insuficiența morală.....	61
▣ BOLȘEVISMUL. (Vol. I Cap.VII, p. 244-288).....	61
▣ Teroarea bolșevică.....	62
▣ Genocidul bolșevic.....	62
▣ Dictatura proletară.....	63
▣ TOTALITARISMUL.....	64
A.Statul fascist (capit.VIII).....	64
▣ Statul fascist - statocrația.....	66
▣ Monarhia constituțională - Monarhia îngenunchiată.....	66
▣ Partidele în Italia.....	66
▣ Partid unic : fascist !.....	66
B.) Național-Socialismul	67
▣ Mein Kampf.....	68
▣ P.Muncitoresc German , febr.1920,.....	68
▣ Hitler la putere.....	69
▣ Lichidarea adversarilor.....	70
▣ Încălcarea Tratatului de la Versailles.....	70
▣ Doctrina nazistă.....	70
▣ Concluzii (sfârșitul vol.I).....	71
Luigi Sturzo / '38.....	71
▣ "Religii " totalitare, cultul personalității.....	71
▣ Lenin , Mussolini, Hitler.....	71
Ludwig Bauer /.....	72

▣ Naționalismele.....	72
▣ Bolșevism, fascism, hitlerism.....	72
▣ UN nou ev mediu ?.....	72
P.P.Negulescu /p.162.....	73
▣ Ipocrizia comunistă.....	73
32) Gh.Tătărescu , "Mărturii pentru istorie",.....	73
▣ "Moda" dictaturii (p.122-127).....	73
33) Nae Ionescu, " <i>Între ziaristică și filosofie</i> " Texte publicate în "Cuvîntul".....	74
▣ Democrație.....	74
▣ Democrație - dictatură.....	74
▣ Democrație Țărănism.....	74
▣ Curentul "Cuvîntului" (autodefinire).....	74
34) Nichifor Crainic, <i>Programul statului etnocratic</i> , [1937 ?], p1-56.....	75
▣ Stat etnocratic = România a românilor.....	75
▣ Curentul Gândirii : etnicismul.....	75
▣ Stat etnocratic.....	75
▣ Reprezentanța națională.....	75
▣ Biserica.....	76
▣ Cultura națională.....	76
▣ Muncitorimea.....	76
▣ Statul și moralitatea.....	76
35.Paul Ricoeur, <i>Istorie și adevăr</i> , [Paris,1955] Editura Anastasia,199?.....	76
▣ Obiectivitatea în Istorie.....	76
Ricoeur/.....	77
▣ Subiectivitatea omului.....	77
▣ Meseria de istoric.....	77
▣ Subiectivitatea istoricului= obiectivitate incompletă.....	77
▣ Subiectivitatea istorică.....	78
▣ Sensul istoriei.....	78
▣ Progres-Ambiguitate - Speranță.....	78
▣ Categoriile istoriei.....	79
▣ Politicul - Puterea.....	79
▣ Teologia istoriei.....	79
▣ Concepția creștină despre STAT.....	80
▣ Utopiile dispariției Statului.....	80
▣ "Personalismul" : individ / persoană.....	80
▣ Adevăr și minciună.....	81
▣ Adevărul și sinteza politică.....	81
▣ Istorie și Adevăr.....	81
▣ MINCIUNA și ADEVĂRUL.....	82
▣ Spiritul de adevăr.....	82
▣ Visul și sarcina UNITĂȚII.....	83
1) Unitatea formală - "Adevărul".....	83
2) Unitatea concretă - "Lumea".....	83
3) Unitatea existențială- OMUL.....	84
4) Unitatea ESHATOLOGICĂ.....	84
36).CZC, LD: Adu de la fișier G de f 1, 1 bis.....	84
37. Constantin Papanace ,Stilul legionar de luptă.Concepția tactică a Căpitanului.....	84
▣ Sentimentul religios(creștin).....	86
▣ Mistica legionară.....	86
▣ Radicalismul legionar.....	86
▣ Modul de viață legionar.....	86
▣ G de F față de instituții și categorii.....	90
▣ Moștenirea Căpitanului.....	91
▣ Retezarea misiunii legionare.....	92
Atenție LD : extrasul II .Vezi care este mai bine structurat și taie restul.....	93
▣ Mistica legionară.....	94
▣ Radicalismul legionar.....	94
▣ Militantism legionar.....	94
▣ Acțiunea legionară.....	95
▣ "Armele" Căpitanului.....	95

38.(62).Alexandru Cantacuzino , <i>Opere Complete</i> ,.....	95
A. Între lumea legionară și cea comunistă ,1935 (pag. 7- 47).....	95
B. " <i>Cum suntem</i> " , sept.'37.....	95
C. <i>Românismul nostru</i> (Congresul General Studentesc, Craiova , apr.'35).....	96
D) <i>Românul de mâine</i> (Raport la Congresul General Studentesc ,Târgul Mureș, apr.1936).....	96
E) <i>Pentru Cristos</i> , [în Spania] mart.1937(pag. 156 - 182).....	96
F) <i>Cuvânt la mormântul lui Moța și Marin</i> , Casa Verde, febr.'37(p. 183- 189).....	96

1.Dimitrie Gusti , **PARTIDUL POLITIC.**

"Sociologia unui sistem al partidului politic", dec.'22, p. 1- 30.

("Arhiva pentru știință și reformă socială", organ al Institutului Social Român , 1922-1923)

[**LD : iul.1995 . Institutul Social Român** a luat inițiativa a

21 de prelegeri publice asupra **doctrinelor politice.**

(În 1922, organizase **23** de prelegeri privind noua Constituție a României)

Între cele **două cicluri** există o **conexiune strânsă.**

Au conferințat : **D.Gusti, N.Iorga, Rădulescu-Motru, V.Madgearu, Gh.Tașcă, IGDuca, Al.Marghiloman, Șerb.Voinea, M.Manoilescu, I.Răducanu, Nae Ionescu, N.Petrescu, Anib.Teodorescu, Geza Kiss, dr. H.O.Roth, M.Popovici, M Djuvara, I.Moscovici.**

[L.D. **le-am introdus în ordine personală,cerută de intențiile mele problematice**

Pe atunci , Gusti nu făcea parte din nici un partid politic.]

Gusti / ' dec. 22

▣ Partidul politic.

/ " Regimul constituțional din toate țările , și oricare ar fi el, e totdeauna **modificat și transformat** de activitatea unor **anumite grupuri extralegale**, care se numesc **partide politice** ,

iar **instituțiile politice** se formează, reformează și deformează,

într-o atmosferă alcătuită de anumite **doctrine și credințe politice.**

Așa că, **partidele și doctrinele** politice la un loc formează **o forță motrice socială .**

o **<causa movens >** a oricărui **regim constituțional.**"(p. 1)

Partidul politic este " vaporul" pentru "mașina constituțională" .

Partidele imprimă anumite directive regimului constituțional.

/ Constituțiile mai noi, ridică partidele , dintr-un simplu instrument de realizare tehnică a alegerilor, la rangul de **factor legitim al vieții publice**

(prin înlocuirea votului direct , cu **votul proporțional și scrutinul pe listă**).

/ Partidele politice au misiunea să dea cuprins, sens, și colorit , formelor constituționale.

/Partidele politice au chemarea socială de a provoca **instituțiile noi.**

/Partidele politice trebuie să fie "pedagogul politic " al națiunii, una din cele mai importante **instituții sociale pentru educația politică și socială**

a **individului ca cetățean**, trezind interesul fiecăruia pentru problemele sociale și politice ale timpului, **conștiința răspunderii.** (p..21)

Gusti / '22

▣ Cultura politică

În România, dezbaterile respective erau o noutate.În alte țări ,ele aveau o tradiție

(În Franța s-au organizat după dezastrul din 1872)

/ Cultura politică nu se formează la universitate.

Talentul , chiar geniul politic, nu se poate lipsi de o cultură politică.

În viața politică, între "generali" și "soldați" , există **intermediarii și directorii de opinie publică** (grup util de colaboratori) .

ISR își propune să devină un **stimulent de gândire politică**, să trezească interesul pentru politică, să reacționeze împotriva lenei, inerției de a gândi în materie politică și socială.**ISR urmărește** să scoată pe **cetățean** din **vălmășagul de clișee**, figuri retorice, și frazeologie indolentă, în care **trăește și este înecat**, să-l ridice din

empirismul sărac.

/ El , **Gusti**, nu făcea, pe atunci, parte din nici un partid politic. De aceea el spunea :
"Politica în mîna lui Pericles a fost artă , pe cînd în mîna lui Aristoteles, a fost știință".
Politica științifică nu-și propune să dea directive imperative, norme de conduită politică. Ea explică. "

Gusti /'22

▫ Sistemul partidului politic.

/ **Un partid este o parte ("pars") dintr-un tot. El presupune existența unui partid opus , căci " un partid încetează de a mai fi , cînd există numai el , singur ."**

[L.D ! ce știa el de PCR !!!]

Analiza **partidului politic** , ca fenomen social, trebuie să explice :

1. ce este partidul politic
2. care sunt tipurile de manifestare
3. cum se afirmă și se menține
4. mijloacele de înlăptuire ale scopurilor partidului politic.

" Partidul politic este o asociație liberă de cetățeni , uniți în mod permanent prin interese și idei comune, de caracter general, asociație ce urmărește , în plină lumină publică, a ajunge la puterea de a guverna , pentru realizarea unui ideal etic social " .

[Gusti explica fiecare termen caracterizant, pentru a-i lamuri intelesul și pentru a marca deosebiriile de **alte tipuri de asociație umană:**

de cetățeni (diferită de rude, de prieteni, de turiști) ;

permanent (diferit de o întrunire) ;

urmărind guvernarea (diferit de alte scopuri) ;

în plină publicitate (diferit de organiz. secrete, clandestine, din umbră) ;

interese și idei generale (diferit de clică, coterie, camarilă, fracțiune,)]

/ **"Partidul politic este un produs ideologic și economic al unei stări sociale,**

într-un moment istoric dat, fie că atîrnă de ea sau este împotriva ei."

Deci **interese și idei**. Indiferent de accentul pus pe idee sau interes,

deoarece **ideea , pentru a avea putere** , este totdeauna întovărășită de **un interes**.

Interpretarea aceasta , este o **concepție sociologică paralelistă,**

care **se deosebește de abordarea marxistă**(care reduce totul la interese economice) .

Gusti/'22

▫ Viața socială - Viața politică

" Viața socială constă din multiple și variate stări, care se interferează, încrucișează și se ciocnesc între ele;

viața politică are tocmai menirea de a diriguia aceste stări , sub formă de curenți , temperîndu-le sau activîndu-le.

Viața socială este aluviunea pe care o depun curențele politice; este ca **un arbore**, cu frunze, flori, fructe.

În **vastul sistem** elaborat de viața socială, în totalitatea ei,

viața juridică produce un cod, viața artistică o estetică,

viața religioasă , o dogmă, viața științifică , un sistem,

iar viața politică o Constituție și un partid politic cu o doctrină politică."(p.7)

Gusti /'22

▫ Partid / clasă

/ Există oare **partide pure "de clasă"** , în sensul unei

identități între noțiunea de partid și de clasă ?

Un partid care se pretinde prin excelență **"partid model de clasă"** ,

este **P.C.din Rusia** care nu cuprinde întreaga clasă , ci numai "capul clasei" ,

"avangarda proletariatului " (cum explică frunțașii săi.)

/ **" Republica socialistă federativă sovietică** , are un merit mare, de necontestat,

care va însemna **o dată însemnată în istoria politică** generală, căci pentru întîia oară,

ea a creat o **Constituție** bazată pe ideea optimă a **democrației directe** .

Se cunoaște construcția frumoasă a Constituției sovietice."

În **teorie : Sovietele , comitetele** revoluționare de țărani, muncitori, soldați , etc.,

fac controlul direct al vieții politice ; Sovietul are atribuții juridice, legislative ,

executive ; Sovietele sunt organizate piramidal, culminînd cu congresul general al

sovietelor.(p. 12)

În practică : contrariul! Aceasta este **tragedia sistemului politic sovietic.**

Toată această **piramidă sovietică, pentru a combate ideea patidelor politice** , în realitate " **întronează supremația** , nemaiauzită pînă acum , **a unui singur partid politic** , care, prin **despotismul său brutal**, amintește **formula incisivă a lui Ludovic al XIV-lea**

< L'Etat c'est moi ! > , < **Statul sunt eu, partidul comunist !** > "

Sovietele, suveranitatea imediată, acțiunea directă, suveranitatea muncii ...sunt simple vorbe pompoase, ce ascund, de fapt, **imperialismul de partid.**

Iată unde ajunge **negarea legitimității partidului politic.** (p.13)

Gusti /'23

▣ Clasificarea partidelor.

/ **F. Rohmer** (Elveția, 1840...) împarte partidele în **4 tipuri deosebite** , coresponzător **vîrstelor omului** :

1.P.radical - copilăria (iluzii îndrăznețe, hotărîri precipitate și schimbătoare, imprudențe și neprevederi.

2.P. liberal - tinetețea(creatoare, întreprinzătoare)

3.P.conservator -maturitatea (cuminte , liniștită, chibzuită)

4.P.absolutiste - bătrînețea (slăbiciune ,iritabilitate, arebitrară, ridicolă)

Sistemul lui Rohmer este o naivitate sociologică, demonstrînd sterilitatea și neaplicabilitatea sa.

/ Există și alte **clasificări vulgare sau superficiale sau artificiale** :

p.de ordine - p.de libertate ; p.conservatoare (statice) - p.evoluționiste, progresiste, dinamice ; p.conservatoare (de autoritate) -p. liberale (de libertate) ; p. reformatoare - p. revoluționare ; p.necesare -p. întâmplătoare ; p.naționale -p-internaționale ; p. mari-p. mici; p. de principii -p. fără credințe politice; etc etc.

/Mai există o clasificare simplistă, dar justă :

p. de guvernare (deținătorul puterii) - p. de opoziție(aspirantul la putere)

Gusti /'22

▣ Caracteristicile partidului.

/ **Partidul politic nu este o stare socială ci un proces social.**

De aceea el **nu este** ceva **compact și omogen.**Inițial este **o masă amorfă, eterogenă.**

În el există **grupuri și grupulețe, tendințe centrifuge și centripete** ,formînd , în deobște **stîga-centru-dreapta.**

Organizarea creează partidul : unește, asociază, socializează oamenii ;

stabilește coeziunea ,creează spiritul de partid,întronează subordonarea fiecăruia voinței de partid. **Unitatea** spirituală a partidului este **dobîndită prin : conducere, program,**

mijloace de luptă și propagandă. (explică fiecare din aceste componente)

Gusti/'23

▣ Șeful partidului

Reprezintă **simbolul unității.Încrederea în șef**, creiază un fel de **idolatrie fetișistă**, de respect superstițios, ca în cultul religios.Partidul politic prezintă un cadru sugestiv de **"servitutine voluntară "** , aservire și supunere resemnată.

Explicație psiho-sociologică :**trebuința** profund umană de **ascultare și subordonare**, izvorită din **inerția și comoditatea** omului de a nu se obosi cu studierea problemelor vieții ;**prinosul de recunoștință** pentru preluarea răspunderii ;

necesitatea afectivă de a admira, de a crede fanatic în cineva, de a crede fără a cerceta.Un fel de declarație amoroasă...

Gusti/'22

▣ Oligarhia de partid .

"Șeful este elementul monarhic al partidului.

"Este înconjurat de **o pletoră de colaboratori** ("zei minori") :

parlamentari, ex-miniștri, jurnaliști, organizatori de întruniri, președinți de cluburi, organizatori electorali, care , împreună, formează **"regimul monarhic al partidului".**

Aceste elemente care formează regimul monarhic al partidului, dau naștere **oligarhiei de partid.**

Ea este indispensabilă partidului. Ea formează elementul conservator al partidului. Pentru ea, se fac selecții, școli speciale, se "crește" tineretul... Gusti/'22

▣ Programul politic de partid .

Cercurile de studii fac **programul**, care trebuie să precedă ...politica. Cuprinde (sau ar trebui să cuprindă) **un mic sistem sociologic și etic :**

- 1. Analiza explicativă și critică a societății**, la un moment dat.
- 2. Necesitatea și posibilitatea transformării societății, în mai bine.**
- 3. Tactica necesară** pentru a duce lupta .
- 4. Doctrina** (oricât de imperfectă) care să dea **ideea unei societăți perfecte, a unui ideal social.**

Omul politic este, în totdeauna, **un sociolog și un etician**; trebuie să aibă în vedere **posibilul și realizabilul prezentului** .

După programele lor, partidele pot fi :

cu program integral (în pericol de a degenera în partide pur doctrinare, fără legătură cu realitățile, pedante)

de acțiune imediată /principiale /

oportuniste (în pericol de a deveni rutiniere, imorale, amurale, cinice)

idealiste / realiste /

Gusti /'22

▣ Lupta pentru putere .

Partidele politice /principiale

oportuniste

urmăresc un **scop comun :cucerirea puterii politice, prin luptă.**

Lupta dintre partide are caracterul unui **adevărat război** (voințe adverse în conflict).

Scopul lor este, însă, **diferit :**

cel principal luptă pentru a-și aplica **programul ;**

cel oportunistic, numai pentru a ajunge la putere.

Aceasta își pune pecetea și pe **propaganda** care o fac :

/ primul își va argumenta obiectivele, cu scopul de a convinge;

al doilea urmărește succesul cu orice preț, cu orice mijloace:

(arta de a seduce, a se insinua și a place. Se reduce la elocvență.)

Oratorul ! Marele hipnotizator și fascinator al mulțimii .

Vocea, prestanța, fraza pompoasă.

Succesul luat drept merit, oratorul declarat om de stat !

arta de a corupe, deoarece fiecare are prețul său (spunea Pitt) Din ea se recrutează "**competențele electorale**", care uzează de "**moneda electorală**", de la simple distincții și onorururi, la cumpărarea de conștiințe și funcții publice cu bani, până la traficarea de influență, concesionări de lucrări publice, făuriri de legi în interes personal.

arta de a calomnia, minți și mistifica. Pentru că după calomniere, totdeauna rămîne ceva (<**calomniez, calomniez, il en reste toujours quelque chose!**>). În interesul partidului oportunistic **orice mijloc este bun de întrebuințat**: lipsa oricărei delicateți morale, nici un scrupul, exagerarea în gigantesc a celor mai neînsemnate întâmplări, svonuri sau colportări, denaturări și invenții de fapte. Totul este permis!

arta de a intriga, care este cea mai comodă, deși cea mai perfidă, pe ascuns, în umbra și penunumra cluburilor, comitetelor, ziarelor, folosind "curtezani intriganți", de care se tem nu numai adversarii, dar și amicii.

arta de a teroriza. Mijloc extrem, de disperare, întrebuințarea forței, de la împiedicarea unei întruniri, pînă la exterminarea fizică a adversarului. Partidul devine ca o "bandă", o facțiune, cea mai degradatoare formă la care poate degenera partidul politic.

Cine stăpînește aceste 5 elemente ale propagandei oportuniste,

este un desăvîrșit artist, este un perfect om politic.

Gusti /'22

▣ Prelegerile de la ISR

Sunt consacrate înțelegerii adâncite a **rostului partidului politic de program.**

Se adresează, în primul rînd, tineretului, pentru a se iniția, a se informa,

a-și stimula gândirea, în problemele politice.

/Ei dă o serioasă **bibliografie străină** (W. Wachsmuth, A. Croiset, A. Lawrence Lowell,

max Turman, M.Ostrogorski,

Alexis de Tocqueville("Democrația în America ", Bruxelles, 1837,
James Bryce, Woodrow Wilson,K.Kautsky, etc, etc.

/ Enumeră și **lucrările românești** pe temă,cu mici caracterizări :

* Al.Brătescu-Voinești , Politică , Scrisoare I, II, București, 1914,

*C.Dissescu, *Partidele într-un stat constituțional*, conf., 1890.

*I.Găvănescul, *Caracterizarea partidelor politice prin ele însele*, Iași, 1905.

*N. Filipescu, *Partidele politice* ,București, 1890

*Petre T.Missir, *Partidele politice sub regimul reprezentativ*, Iași,1880

*Gr.T.Peucescu, *Despre partidele politice*, Iași,1878.

Sau de istorie politică :

*C.V.Obedeanu, *Partidele politice în țara românească pînă la 1848*,
București, 1908.

*T.Maiorescu, **Prefetele** la 4 volume de Dezbateri parlamentare, 1886

*A.D.Xenopol, *Istoria partidelor politice* , vol.I (pînă în 1848),
vol.II (1848-1866), București,1911.

/ **Recomandă partidelor** să pună la dispoziția partizanilor lor aceste "**îndreptare**",
pentru că de **gradul de cultură politică** al lor ,
va atârna **calitatea culturii politice românești**.

Dimitrie Gusti / 1923

2) I.G.Duca , **Doctrina liberală** , (p. 103-110)

Institutul Social Român a avut **fericita inspirație** cînd a cerut **reprezentanților**
diferitelor noastre înjghebări politice , să vorbească despre **doctrinile lor**.

În România exista **prejudecata** să se spună că între partidele politice
sunt deosebiri de persoane , de ambiții, nu de concepții și de doctrine.

Sunt **afirmări inexacte** care au izvorât fie de **frica nepopularității**,

fie din înclinația pentru **echivoc** ca supremă abilitate ,

fie de **gelozia** pe succesul altor doctrine,

fie de **eșecul propriei doctrine** (gîndind că " proclamînd lipsa de doctrină a tuturor ,
vor izbuti să se salveze pe ei și să discrediteze adversarii").

"Această calomnie - ca toate calomniile - a prins.

Și e bine că avem astăzi și unii și alții prilejul într-o **incintă științifică** , deci **obiectivă**, să
ne arătăm limpede și pe față **credințele** în temeiul cărora **cerem încrederea țării**
și **revendicăm dreptul de a-i conduce destinele.**"

Duca / '23

▫ Doctrine partidiste

a) Doctrina PNL este lămurită. **Vezi fișier Liberalism**

Deosebirile dintre **doctrina liberală** și **alte doctrine** sunt atît de bine definite ,
încît exclud orice confuzii posibile :

b) Conservatoarismul este o doctrină **de rezistență** (liberalismul, de progres) ;

trage înapoi (liberalismul, înainte) ;fiecare pas e o **înfîngere**

(pentru liberalism,o izbîndă).

**"[...] istoria vremurilor moderne nu este decît un lung șir de capitulațiuni
conservatoare ."**

Chiar dacă au fost partide conservatoare mai dibace, cu tactici mai flexibile,
doctrina lor , în toate cazurile a fost învinsă.

Recunoștea , însă, că **conservatismul subzistă** și **va subzista** dezastrelor
și că **atîta vreme cît va exista liberalism, va exista și conservatorism.**

Ele sunt legate ca umbra de lumină.

c) Naționalismul este o **doctrină** care privește viața prin **prisma specială, fatal
îngustă și exclusivistă a ideii naționale** (liberalismul , sub toate multiplele ei
aspecte).

Ceea ce pentru liberalism este o parte dintr-un complex, **pentru naționalism este
complexul însuși.** (vezi la Liberalism)

d) Tărănismul este o **doctrină bazată pe lupta de clasă** (liberalismul pe armonia
socială), îmbrățișează **interesele exclusiv țărănești** , în **luptă cu toate celelalte
categorii sociale** (liberalismul ,urmărește înfăptuirea revendicărilor

țărănești,armonizându-le cu ale celorlalte clase),

teoretic nu se poate susține pentru că urmărește o imposibilitate logică ."Pretutindeni , **partidele** bazate pe **concepția luptei de clasă** , sunt și **partide revoluționare**, cum sunt partidele socialiste.

Dar **să pretinzi** , în același timp, că ești **partid de evoluție** și **să susții** totdeodată și **lupta declasă**, este cel puțin **un păcat** împotriva bunului simț și al logicii , și atunci **din două lucruri ,una** : sau **țărănismul** , din lipsă de pregătire teoretică, **n-a ajuns** încă la deplina dezvoltare a doctrinei sale, sau el este conștient că în realitate reprezintă **o doctrină revoluționară** , dar din considerațiuni tactice menține o etichetă evoluționistă, în flagrantă contredicție logică cu lupta de clasă , cu concepția hotărît revoluționară care stă la temelia lui. **Din această dilemă nu poți ieși . "**

Bârfitorii ar putea lansa și alte ipoteze dar el nu vrea să intre pe această cale ...spinoasă.

e) Socialismul este **o doctrină** care nu concepe **progresul** decât prin **desființarea proprietății individuale** (liberalismul , numai în cadrul proprietății) , este **sinceră și lămurită**.

"Ea **nu se pune** la adăpostul **abilităților trecătoare** spre a-și ascunde adevăratele gânduri, ea **nu întreține echivocuri** ca să poată câștiga foloase de pe urma lor.Ea **afirmă răspicat**, uneori cu brutalitate , întotdeauna sus și tare **credințele ei**.

Cu doctrina socialistă , întotdeauna **lupta e deschisă**, nu ascunsă, știi că poți să fii învingător sau învins, dar știi că nu vei fi atras cu flori otrăvite , nici că vei fi lovit cu cuțitul pe la spate. [...] era de necunoscut și cunoștea **magia atotputernică a necunoscutului asupra tuturor minților omenesți.**"

În ultima vreme , lupta cu socialismul a devenit mai ușoară.Acum se știe.

"Revoluția rusească a lăsat **să cadă vâlul** ce înconjura **mirajul socialismului** și în dosul său ni s-a desfășurat , în **sînge , foamete și mizerie** , o așa de **însăimîntătoare vedenie** a acestei lumi nouă , încît **omenirea se reîntoarce** grăbită către **lumea veche**, cu păcatele ei seculare, și, ironie a soartei , **conducătorii revoluției rusești** , ei înșiși, **reiau** străbunele tipare ale **societății burgheze** ,mîngînd pe ceilalți și poate mîngîindu-se și pe ei,cu **eclesiastica formulă** : **că omenirea trebuie să mai treacă prin purgatoriu burghez ca să poată năzui a ajunge, cînva, la paradisul socialist.**"

Duca /23

▣ **Proprietatea -funcțiune socială** vezi fișier PNL 1

Partidele liberale, nu liberalismul, **suferă unele înfrângeri**.

"În domeniul proprietății, **partidul liberal român** a plecat de la **ideea clasică a proprietății quirinare romane,sacră și inviolabilă**, și a ajuns la **formula proprietății funcțiune socială** , din care a ieșit **exproprierea și naționalizarea subsolului.**"

PNL a fost adesea învinuit că **"face socialism "** prin expropriere!

Este o confuzie.Cum putea **sporirea proprietarilor individuali** să fie socialism , cînd **socialismul proclamă** tocmai **desființarea întregii proprietăți individuale**.

"Exproprierea este o formulă de progres social , cu totul credincioasă doctrinei liberale, fiindcă **nu depășește cadrul ideii de proprietate individuală**.

E o **repartițiune nouă a proprietății individuale** ce exista la noi la un anumit moment dat , **nu este nimicirea ei.**"

PNL nu a cerut (ca socialiștii) desființarea capitalului și a mijloacelor de producție.

El **respinge** cu hotărîre **"introducerea comunismului "**,dar potrivit năzuințelor lui de **progres** , de **armonie socială**, vrea **"încetarea antagonismul fratricid "** dintre cei doi factori ai producției , **capitalul și munca**, și înlocuirea acestei lupte de interese egoiste printr-o **conlucrare** cerută de dreptate ."

Duca /23

▣ **De la libertatea absolută la Intervenționism**

/ În materie de economie politică , PNL a plecat de la formula **<laissez faire,laissez passer! >** spre a ajunge la **<intervenționism >** , care **apără pe cel slab împotriva celui puternic și interesul obștesc reprezentat de Stat**.

"Intervenționismul a izvorît astfel din complexitatea economică modernă , nu numai ca o **condiție a progresului**,

ci ca un **mijloc** de înlăturare a **ciocnirilor violente** , deci a **anarhiei.**"

/ În materie socială, **liberalismul român** a ajuns de la **" individualismul atotputernic"** ,

la țărâmurirea treptată și crescândă a individului.

Duca /'23

▫ Libertate, liberalism , PNL

Prevăzînd obiecția că , în acest fel, **titulatura partidului nu se mai potrivește cu doctrina** , Duca anticipa :

"Dacă la aflta se rezumă critica, o **primesc și recunosc** că există o **antinomie** între formula **liberalismului clasic** și cea a **liberalismului modern**,[...]

"În România titulatura s-a păstrat și se va păstra fiindcă n-avem a roși la numele de liberal.

Acest nume e atît de **strîns legat** de toată **renașterea României Mici** și atît de **strîns unit** cu înfăptuirea **României Mari**, încît a devenit **un simbol**: pentru trecut o **mîndrie** , pentru viitor o **speranță**." Sub egida neschimbată a titulaturii sale,

PNL va desăvîrși opera sa de progres , întemeiat pe **ordine**, pe **democrație**, pe **naționalism**, și pe **armonie socială**. (p.109-110)

I.G.Duca

3) Gh.Taşcă (PNL ?) Liberalismul economic.(p. 89-101)

▫ Liberalismul economic -Statul

În perioade tulburi , de mari prefaceri sociale, **oamenii** își prăpădesc calmul , pierd încrederea în forțele proprii,și **apelează** la o forță pe care o cred superioară **-Statul**.Cînd însă **Statul** nu corespunde așteptărilor,

el este de vină de tot ce se întîmplă în societate :

că e viața scumpă, că valuta scade, că negustorii se îmbogățesc, că alții dau faliment, că este prea mult vin, că nu se produce destul grîu, că în unele locuri este un prea mare lux, că cerșetorii îți ațin calea, că unii nu au cu ce se îmbrăca, iar alții prea multe.

"**Omul simplu** , ca și **savantul** , găsesc explicația **tuturor relelor sociale în reaua organizare a Statului,ori în lipsa lui de diligență**."

Omul de guvernămînt își pierde și el cumpătul și **crede că trebuie să ia toate măsurile cerute de public**.

"Cu succes ori fără **Statul se face** conducător de oști, gardist, vătășel, măturător de stradă, soră de caritate , precupeț, negustor de ghete , haine , ciorapi de mătase, roșu de buze ori crosse de paradis,bancher, agricultor, exportator de grîne, fabricant de gaz, extractor de cărbuni, șef de gară ori șofer de automobil, **Statul face de toate**."

Taşcă /'23

▫ STATUL

Pricina este că noi toți **ne-am făcut o idee greșită** despre ceea ce este **Statul**."

Ideea de Stat a fost constituită de mari filozofi și juriști , în sec. XVII-XVIII.Juristul german Savigny considera că :

Statul este o **ficțiune de drept** , deosebit de colectivitatea indivizilor ce-l compun, **superioară** ei, avînd **dreptul de a cere totul** și căruia totul **totul trebuie să-i fie sacrificat**.Această **entitate aparte** , cu desăvîrșire **distinctă de massa** indivizilor ce-l compun, și **superioară ei**, este așa de **puternică** , încît în fața **rațiunii de Stat**, toate **drepturile individului dispar**, toate garanțiile lui se scufundă.

Între Stat și indivizi se stabilesc **raporturi** de la **Suveran la Supus**.Într-o asemenea viziune , **Statul** se amestecă în toate, (în afacerile particulare și publice), iar **indivizii** cari îl compun să fie doar **"funcționari"** în acest stat.

Imaginea românului despre Stat s-ar reduce la ceea ce Caragiale a descris

în **"Conu Leonida"** ...care spunea că într-o **republică** ,fiecare ar trebui să aibă o pensie , un salariu și să nu plătească bir! Iar cînd soția îl întreabă cine să plătească, el răspunde simplu : **Statul!** (p. 89-90)

Taşcă / 1923

▫ Liberalismul economic Vezi la fișier Liberalism

▣ **Intervenționismul.**

▣ **Solidarismul**

S-a revenit așa dar la vechea teorie a **liberalismului economic** , căruia i s-a adăugat posibilitatea ca **muncitorii** să aibă **dreptul de asociere** și să-și negocieze **contractul de muncă**.
Gh.Tașcă

4) I.N.Angelescu, Solidarismul social-economic. (p. 201- 215)

(Angelescu a scris o lucrare despre asigurările sociale , în 1913)

În conferințele de la ISR se aduc o serie de fapte și gândiri , din care se pot forma **convingeri politice**. Se afirmă însă că astăzi **o convingere politică** se formează pe baza unui **program de partid** și că **partidele moderne** sunt numai **partidele programatice**.
Angelescu/'23

▣ **Program de partid.**

"Dacă ar fi așa, **ar trebui să fim sceptici** cu privire la **rezultatele** acestor conferințe , pentru că , într-adevăr, **programele de partid** , expuse de cei mai autorizați și mai tipici reprezentanți ai partidelor, ca revendicări ale partizanilor lor, **ar constitui** pentru cel mai select auditor ,un **amalgam de fapte** , care **ar zdruncina** cele mai solide **credințe politice** și ar dispune la **inacțiune politică**. "

Fiecare om caută să-și păstreze sau să-și creeze o **organizație socială** , care formează **idealul său social**.

Programul de partid este un **mijloc** pentru **ajungerea acestui ideal** și **deosebirile** între programele de partid se explică tocmai prin **deosebirile între aceste idealuri** , care stau la baza programelor.

Acțiunea omului în societate **este hotărâtă** de **concepția sa** asupra organizării social-economice sau de **interesul său personal**. **Marea masă** a populației **se supune** concepției unui fel de viață socială, **fără** să o fi făcut, **fără** s-o fi făcut, **fără** să o cunoască, **fără** să știe cine a creat-o și dacă a creat-o bine. **Ea se supune** unei ordini stabilite , pe care n-o analizează , motivându-și atitudinea prin formula **<nu fac politică ! > Participanții** la conducerea , la convingerea sau la educarea cetățenilor, **au o concepție despre lume**, pe care **nu au creat-o ei** aproape niciodată (sunt **cțiva creatori** de **sisteme sociale** sau **economice** , în cele 25 de veacuri cunoscute de istorie !) ci **și-au condus viața** după **sistemele create de alții** sau **au luptat pentru înfăptuirea lor**.

Pe acest fel de **concepții** sau **sisteme sociale și economice** s-au clădit **partidele politice** durabile și creatoare.

Solidaritatea socială e idealul social al **adevăratelor democrații moderne**.

Angelescu / '23

▣ **Creștinismul și organizarea socială.**

/ **Creștinismul** apare , la început , ca **o protestare** împotriva ordinei sociale și economice a vremii,

religia masselor sărace ale popoarelor. Sub înfrurirea **ascetismului oriental**, el **condamnă tendința de posesie a bunurilor materiale** și apare sub forma unui **comunism** asupra bunurilor destinate consumului , indiferent de modul de dobândire al lor. (Viața dusă în **mănăstiri** , în comun, a dat imaginea unei societăți **comuniste** și toate **mișcările de reformă** ale creștinismului n-au fost decât **protestări** împotriva **depărării creștinismului oficial de esența lui curată**). Aproape toți socialiștii francezi din sec. XIX și mișcarea cooperativă sunt dominate de ideile religioase ale creștinismului primitiv. / Când **creștinismul** este adoptat ca **religie de stat**, el **se acomodează** cu **ordinea socială și economică existentă** și devine, cu fondul său filozofic, un **instrument de dominare și conducere a masselor**.

Angelescu /'23

▣ **Marxism , Anarhism**

/ De la un timp, care se confundă cu **epoca lui Karl Marx**,

socialismul îmbracă **haina pur materialistă** , lepădându-se de **idealismul său creștin**. **Marxismul** formează **o religie nouă** , care cucerește masele muncitorești, introducând **lupta de clasă** , în locul **înfrățirii între oameni**.

/ Este greu de marcat limita unde încetează **marxismul** și începe **anarhismul** lui Proudhon : **Marx** preconizează exproprierea capitaliștilor și prăbușirea puterii lor politice; **Proudhon** vrea suprimarea oricărei autorități, care să dicteze individului.
Angelescu /'23

▣ **Liberalismul .**

"**Liberalismul**, grefat pe **individualism** , a fost **cea dintîi doctrină politică** înfăptuită după **descătușarea** lumii de **resturile feudalismului** medieval, **el a trebuit să trăiască** , după triumful lui, ca o **doctrină conservatoare a societății existente**, în fața atacurilor și revendicărilor **socialiste și anarhiste** ale sec. XIX. "

Angelescu /'23

▣ **Doctrina solidaristă.**

Doctrină care are în sine **idealul social** și poate cuceri **programele unor partide politice**, care și-o însușesc. (ex. Socialismul de stat din Germania ; Partidul muncii din Anglia ; Partidul radical-socialist din Franța;)

Încorporarea cea mai tipică a **doctrinei solidariste** se vede în **asigurările sociale** , înfăptuite în majoritatea țărilor lumii.

Este revendicată de **partidele conservatoare**, dar **fundamentul lor nu este plămădit din generozitatea , mila, și grija părintească a celor bogați față de cei săraci.**

/ Dacă există **o solidaritate morală și economică între oameni** și între **clasele sociale**, și dacă **partidele politice așa-zise ale "armoniei sociale"** se întemeiază pe această **solidaritate**, atunci se zice că **ele tăgăduesc lupta de clasă.**

Angelescu /'23

Partidele politice .

/ **Partidele politice** nu sunt înlănțuite exclusiv , nici de interesul unui **individ**, nici de interesul unei **clase**. Ele sunt **organisme sau instituții sociale legate de existența unei națiuni** . **Partidul politic** caută legăturile de **solidaritate** care **fac posibilă viața unui popor întreg**. (interesele de clasă sunt apărate de sindicate, de asociații profesionale, de bresle. Acestea nu sunt partide politice , tocmai de aceea).

I. Angelescu

5) Mircea Djuvara ,*Evoluție și revoluție*, (p. 267- 280)

I se dăduse "primejdioasa" însărcinare de a încheia seria de conferințe de la ISR, privind **doctrinile partidelor politice**, cu menirea de a trage niște concluzii.

De aceea și-a intitulat astfel conferința.

Într-o prima conferință, s-a făcut o analiză științifică a **noțiunii de partid**

În cele ce au urmat, au fost descrise **doctrinile partidelor politice** din România.

El își propunea să arate **modul** cum doctrinele politice, prin intermediul partidelor, **se realizează** , urmărind tezele pe care și le propun, modul cum ele **funcționează, trăesc, și lucrează** în viața politică de toate zilele.

Djuvara /'23

▣ **Partidele. Titulatura. Doctrina . Programul.**

După audierea conferințelor, s-a resimțit o impresie ciudată :

doctrinile partidelor **nu sunt ceva fix**. Dacă s-ar încerca caracterizarea lor

după titulatură, ar fi o greșală. După împrejurările de timp și loc,

aceleași titlaturi ascund **concepții și tendințe deosebite** ;

aceleași programe ascund **realități sociale deosebite; partide cu același program** ,

prezintă **divergențe și deosebiri fundamentale; personalul** partidelor politice

variază , aceeași persoană mutîndu-se de la un partid la altul. **Nimic nu rămîne stabil** în

evoluția unui partid politic : **titulatura, ideeațiunea, oamenii.**

Djuvara /'23

▣ Temperamentul uman

" **Deosebirea** între partidele politice **nu se fac**, de cele mai multe ori, în viața de toate zilele, **atît pe idei**, cît pe **tendențele generale variabile** de la om la om și de la grup la grup, ale **temperamentului omenesc**. [...]
Fiecare înțelege deci **altfel** realitățile sociale care, și ele, se schimbă fără încetare, cu timpul și locul. [...]
Realitățile trecute prin prisma **temperamentelor**, determină astfel **programele și ideologia** partidelor politice. [...]
ceea ce caracterizează **un partid politic** este în mare parte **o atitudine** pe care membrii lui o iau față de **anumite realități sociale**."
Djuvara /'23

▣ Valoarea etico-juridică a acțiunii politice.

În realitățile sociale există două elemente pregnante: un **element material** (date economice și sociale), un **element etico-juridic** (element formal, caracterizînd d.p.d.v al unor credințe, anume valori).
Numai astfel **fenomenul social** se prezintă, în întregimea lui, aprecierii privind **acțiunea politică**.
"**Acțiunea politică**, la rîndul ei, nu este altceva decît **realizarea treptată a ideilor** celor mai generale **de valoare**, adică **a idealurilor** pe cari o societate și le creează pe măsură ce ea evoluează.
Idealurile se impun cu puterea unor **credințe** și formează cu **țintele** din urmă ale activității noastre, sub formă de **directive logice** ale acțiunii noastre în genere. [...]
Întreaga istorie nu este, din acest p.d.v., decît o continuă și neîncetată **încercare de realizare** a unor anumite **valori etico-juridice**. Aici stă **centrul** de perspectivă al întregului **proces istoric**. Aici stă **cheia și explicațiunea** cea mai înaltă pe care o putem da despre **desfășurarea istoriei**." (p. 268)
Djuvara /'23

▣ Partidele și idealurile .

Lupta dintre partide nu este altceva decît **realizarea idealurilor**
- pe care omul și le creează ca valori supreme, dînd un sens înalt vieții - pe care **politica încearcă să le îndeplinească**. Din acest unghi, există **doctrine politice** derivate numai din preocupări de **oportunitate practică** și **doctrine științifice**, în vederea unui interes teoretic și permanent (cum este **liberalismul**).
Djuvara /'23

▣ Liberalismul

"**Liberalismul**, așa cum a răsărit dintr-o evoluțiune lentă în **Anglia**, așa cum s-a creat în urma marelui **Revoluții Franceze** și a **cugetătorilor** cari au precedat-o, se întemeiază pe **ideea** că **fiecare individ** are **drepturile** sale proprii, cari sub nici o formă **nu i se pot răpi**." **vezi pe larg la Liberalism**
Djuvara /'23

▣ Neoliberalism

/ Astăzi însă (în urma evoluțiilor sociale, a ideilor științifice), "se poate recunoaște, cred, că **individul fizic** ca atare, **nu poate constitui un titular de drepturi**.
Ideea de **titular de drepturi** implică un **element profund social**, încît în **individ** trebuie să vedem, mai ales, **totul social** din care face parte."
Se schimbă astfel perspectiva: nu ne mai aflăm în fața unui **liberalism simplist**, așa cum a fost conceput acum un veac, ci ne aflăm în fața unui **neoliberalism**, cu toate consecințele ce decurg din această perspectivă.
Pentru neoliberalism, "**Progresul** nu poate fi îndrumat **decît** pe calea unei **înțelegeri între titularii drepturilor**."
Djuvara /'23

▣ Statul liberal democratic.

Democrația modernă spre care tindem cu toți, are în vedere accepțiunea neoliberală a "titularilor de drept",

ceea ce implică **întreg aparatul juridic** care constituie **statul modern**. În principiu, **liberalismul crede în reformele noi, de drept**, dar consideră că **continuitatea de drept** nu trebuie ruptă, iar **reformele** trebuie să cadreze cu **situația juridică** a momentului în care se fac.
Djuvara /'23

▣ Conservatism.

Conservatismul cere ca realitățile juridice, să urmeze întotdeauna și nu să preceadă , prefacerile sociale care îi stau la bază. Din acest p.d.v. , **conservatismul** pare a avea mai puțină încredere în **eficacitatea ideilor**, în **puterea de realizare a idealurilor etico-morale cuprinse în instituțiile juridice.** "Conservatismul , în acest înțeles, presupune că **reformele juridice vin numai ca un fruct copt , la sfârșitul evoluțiunii sociale , la sfârșitul acelor realități care totdeauna trebuie să stea la baza dreptului.**"
Djuvara /'23

▣ Revoluția :Ruperea echilibrului de valori.

/ **Revoluțiile** se caracterizează prin **ruperea echilibrului valorilor juridice existente, a ordinii de drept.**
/ **România** a avut o continuitate din 1866 -pînă în 1923 , **înteruptă prin război .** După **unire** și marile **reforme** democratice s-a înfăptuit **o nouă ordine de drept** , consfințită prin **noua Constituție.**
/ **Un partid de "ordine"** a realizat această **revoluție.**
/ Nici **violența** nu caracterizează fatal **revoluțiile.** Ea este folosită, uneori, pentru a pastra ordinea de drept. După cum , **unele revoluții se fac fără violențe.**
Nici **rapiditatea** nu este **un dat** caracteristic al **revoluției .**
O reformă poate fi adusă pe căi legale, **rapid**, fără să schimbe în întregime **ordinea socială.** În România, **1918.]**
/Revoluțiile (în sens de ruptură) se produc în **două ipoteze :**
Cînd **conștiința generală juridică** a unei epoci **o cere;** (cum a fost cazul cu Constituția nouă)
Cînd **o minoritate** încearcă **să-și impună propriile valori** fie prin **violență** (ca scînteie care aprinde focul) , fie **captînd** conștiința generală.
/ **Revoluția** , evident , este **un fenomen social.** Nu se poate face de un individ. Ea presupune **o societate** în care să fie **o ruptură** (dacă ea este compactă, nu se produce revoluția!) , să fie **elemente fundamentale divergente** , orice înțelegere nu mai este cu putință.
Cînd **corpul social** este **descompus în bucăți**, unitatea lui organică fiind desființată, nu se poate produce **o nouă ordine** decît prin **compromis** (ca în lupta sindicală) sau printr-o **nimicire a vechilor valori** și înlocuirea lor cu altele noi (revoluții interne sau războaie).
Dacă **antagonismul social** merge pînă la **nevoia ruperii ordinii de drept**, aceasta se face **nu numai din motive materiale** , ci și de o întregă **ideațiune creatoare, valori morale** , nu materiale. Deci la bază stă **ideea** , nu **materia.**
Concepția marxistă combate acest fel de a vedea **evoluția politică.**
Djuvara /'23

▣ Socialism marxist

/ În tendințele sale fundamentale , **socialismul** se asociază cu liberalismul, prin faptul că **la baza sa stă ideea unei societăți viitoare** , în care **democrația** trebuie să ajungă la **plenitudinea ei** , și din p.d.v. **economic** (Kautsky).
Socialismul încearcă să realizeze **drepturile titularilor** de drepturi așa-zise naturale, **în întregime.**
/ Spre deosebire de **partidele de "ordine"** , cari încearcă să realizeze reformele în cadrele organizației juridice existente (liberal, conservator) , **partidul socialist** consideră că **organizarea juridică trebuie răsturnată prin forță, prin revoluție.**

Vezi pe larg la [fișier Socialism, Comunism](#)

Djuvara /'23

▣ **Marxismul**

/ **Teoria marxistă are un punct inițial fals**, pentru că **economia politică nu mai este** ceea ce credea pe vremea lui

Marx : **un complex de date , de legi imuabile. Ea apare** ca recunoașterea mai mult a unor **tendințe** ,

decît a unor relații bine încheiate, încît **materialismul economic marxist cade.**

/ **Eroarea** cea mai mare a **marxismului** constă în faptul că **el consideră conștiința omenească un epifenomen.**

Dacă am socoti evoluția socială numai prin prisma realităților materiale, **am anula întreaga știință a sociologiei** ,

care are ca **obiect de studiu** și cercetarea unui **material sufletesc.**

/ **Teoria marxistă** mai **greșește** și pentru că apreciază **ideologia etico-juridică** ca un simplu **efect al legilor economice.** În realitate, **fenomenul juridic** - întreaga ideologie etico-juridică - **este un element creator și un mijloc de realizare .**

Djuvara /'23

▣ **Evoluție - Revoluție.**

/ "**Marile schimbări** , evoluția omenirii , nu se produc din cauza întâmplărilor economice, ci **din cauza noilor idei** care se plămădesc.**Ideea , cultura omenească, este creatoare.**

Ea aduce elemente noi care, înfăptuindu-se , **produc schimbări mari în istorie.**

Ceea ce conduce activitatea omenească este **nevoia unei ideațiuni mai înalte.**

În spiritul omenesc zace **o putință creatoare**; la baza activității noastre raționale aflăm **idealuri proprii ale spiritului nostru** [...] **resortul ascuns** al întregii activități **a vieții omenești.** "(p. 277)

(**Revoluția franceză** nu s-ar fi produs dacă

o întreagă **preparare filozofică** nu ar fi precedat-o)

/ **Evoluția este creatrice.** Societatea omenească evoluează prin **creațiuni succesive**, prin **salturi neconținute.**

În realitatea socială , ceea ce deosebim **caracteristic sunt valorile** , ori, **valorile** în istoria civilizațiilor **crează neconținut.**

"Acesta este tocmai **mersul istoriei, creațiunea continuă de valori noi** și mai înalte.[...] aceste valori devin **ele înșile creatoare** [...] **Fiecare moment** al evoluțiunii istorice **este o revoluțiune**

și **deosebirea** care se face de obicei între **evoluție și revoluție cade** și rămîne numai **o deosebire de grad** ,

iar nu una de **natură.**"

Djuvara /'23

▣ **Partidele : Drept public pozitiv .**

/ Ceea ce fac **partidele politice** , ceea ce realizează **viața politică** în fapt, este **dreptul pozitiv public al unei epoci**,

nu ceea ce este scris în Constituție și legi.

" În materie de **drept public** [...] ceea ce se impune ca **drept pozitiv** este înșăși **viața politică și socială.**[...]

Toate **partidele politice** laolaltă , în lupta lor politică de toate zilele , **crează** întregul **organism juridic** al momentului.

Această organizațiune juridică **variază de la clipă la clipă**, ea **nu** stă încadrată în formule artificiale și fixe

ale vreunui **text de lege** [...] **textul** are o valoare care se apropie de aceea a unei **pure doctrine.**"

/ **Valorile noi** intră deseori în conflict cu **valorile vechi.** În clipa cînd **valorile recunoscute** (vechi) **nu vor ști**

să se adapteze valorilor noi, atunci **ordinea juridică trebuie să se rupă** și **revoluțiunea trebuie să se întîmple.**

Din acest p.d.v. , **dreptul la revoluție** este un **drept sfînt** și cu drept cuvînt **revoluția franceză** l-a înscris în **Declarația drepturilor omului.**

/ **Criteriul** este în conformitate , evident, cu **idealul juridic al epocii și locului.**

Acest **criteriu este relativ** și dovedește că **legea generală** care domină orice

considerațiune științifică și obiectivă ,
este **legea unei desăvârșite relativități** și , deci, **legea celei mai mari toleranțe**.
/ **Lupta politică între partide** , desfășurarea istorică , nu este altceva decât **înfăptuirea
continuă , treptată și largă a idealurilor cele mai înalte**, care fac parte integrantă din
însăși **ființa noastră morală** ,
care dau un sens vieții și creează **demnitatea persoanei umane**.
Mircea Djuvara

6) **Mihail Manoilescu, Neoliberalismul , p. 141-161**

/Cuvântul **neoliberalism** este enigmatic. Constituie o evidentă anticipare.
Adăugarea **particulei "nou"** la numele unei **doctrine cunoscute**
poate indica **renașterea unei doctrine**, după o relativă discontinuitate,
după atingerea unui apogeu, urmat de ocriză sau de o relativă epuizare.
vezi pe larg la [Neoliberalism](#)

Manoilescu /'23

▣ I. Liberalismul și evoluția sa .

" **Explozia liberalismului** - nu apariția sa ! - o putem localiza în anul simbolic **1789** ,
odată cu **revoluția** cea mare, astfel că putem considera acest an , ca reprezentînd pentru
Europa continentală ,**polul politic liberal**.

/ **Ideea esențială a liberalismului** a ajuns să piardă din claritate ,în mintea
contemporanilor, este datorită faptului că **liberalismul**, ca **fenomen**, a apărut în forma
unei **critici** și a unei **reacțiuni** contra **vechilor instituții** , feudale , din sec.XIX.

/ **Liberalismul** a avut de luptat și cu **noile forțe** care au apărut în a doua jumătate a
sec. XIX :**socialismul** și **naționalismul** .

Manoilescu /'23

INDIVIDUL **vezi pe larg [la Liberalism](#)**

LIBERTATEA"

PROGRESUL"

EGALITATEA"

Manoilescu /'23

▣ **SOCIALISMUL >< Liberalismul"**

**Ca expresie a acestei antiteze între libertate și egalitate ,la mijlocul sec. XIX ,
s-a impus ideea socialistă.**

"**Socialismul pretinde să realizeze , prin egalitatea economică, egalitatea politică și
libertatea reală. Influența sa a fost atît de mare , încît, de sigur, liberalismul modern
nu se poate înțelege fără paralelismul său cu ideea socialistă.**"

Părăsind pe **ferocele <laissez faire ! >**economic și social,

liberalismul s-a adaptat atît de mult, încît astăzi ...putem să ne întrebăm ce a mai
rămas din **liberalismul clasic ? !**

Manoilescu/'23

▣ **IMPERIALISMUL NAȚIONALIST > LIBERALISMUL < SOCIALISMUL**

/ Recrudescența extraordinară a imperialismului naționalist **a subminat ideea liberală.**

"Este adevărat că **ideea națională** a apărut sub **o formă nouă** , mai ales ,
sub forma egalității între națiuni, odată cu liberalismul însăși, dar **această idee**,
din împrejurări istorice și geografice cunoscute , **a degenerat în Europa**
și a dus la **exagerările imperialismului** din cursul veacului al 19-lea și al 20-lea. "
(Imperialism = statul Moloch dominator , strivitor al individului)

Apogeul imperialismului european îl putem considera localizat în **Germania**,
iar în timp, în **1914**.Cugetătorul german Plenge a formulat această antiteză : <anul **1789**
reprezintă individualismul, liberalismul, expansiunea omului, anul **1914 colectivismul**,
organizația socială, supunerea omului. >

"[...] lumea se mișcă între **două mari poluri** :

polul **concepțiunii individualiste** și cel al **concepțiunii colectivisto-socialiste** , cel
dintîi avînd ca expresie doctrinară **liberalismul** , care ia ca unitate de măsură **omul**;cel
de al doilea, **socialismul**, care ia ca unitate de măsură , **societatea.** "

▣ **LIBERALISMUL și CRITICA** vezi la Liberalism

O a treia **influență**, mai mică, dar care a avut un anume rol, a fost **critica**, cea de fond, care s-a formulat de chiar **cugetătorii burghezi**.(ex.Walther Rathenau). Forma sa regenerată va fi **neoliberalismul**.(vezi la **Liberalism și Neoliberalism**)
Manoilescu /'23

▣ **IV. Liberalism și Neoliberalism-concluzii -**

Neo este **liberalismul regenerat** al vremurilor noastre; el urmărește dreptatea socială ; acceptă orice formă de socialism economic ; este larg, comprehensiv, generos .

"Neoliberalismul nu este un compromis hibrid între vechiul liberalism și tendințele socialiste, cum s-a spus:

<un liberalism mai sentimental,asociat cu un socialism mai timid. >

Manoilescu /'23

▣ **V.Neoliberalismul în România.**

Neoliberalismul se înfățișează în România ca **expresie firească** a unei lungi **evoluții istorice**, ca **o doctrină** în perfectă **concordanță** cu **caracterul nostru național** : persistența românilor de a pune **libertatea** deasupra **celorlalte bunuri omenești**.

/ Care sunt **puterile sociale și politice** pe care se poate sprijini **ideia neoliberală** ? :

vechiul liberalism se sprijină pe **marea burghezie** ;

conservatismul se sprijină pe **rămășițele mediavalismului agrarian** ;

socialismul se sprijină pe **proletari**.

Neoliberalismul se sprijină pe **toate clasele sociale**, dar ,pentru momentul actual, **țăranimea, ca principal factor politic și clasa mijlocie**.

Neoliberalismul poate fi susținut de **fracțiuni importante din toate clasele sociale** și pot servi de bază **unui mare partid politic**.

Un partid neoliberal nu poate fi **prizoierul unei clase**, cu atât mai puțin **al unei fracțiuni dintr-o clasă**.

"Iată de ce credem că între **partidele susceptibile de a reprezenta la noi spiritul neoliberal** putem socoti numai : **partidul poporului** [Averescu] , **partidul național** [Maniu] și **partidul naționalist -democrat** [Iorga] .

[L.D : poate legi cu migrarea lui ulterioară către PNT]

Prezintă activitatea **P.P. care a și guvernat**. (**Vezi la fișier P.P**)

Mihail Manoilescu

7) Nicolae Iorga ,Doctrina naționalistă , 1923,(p.31-45)

(Conferința la ISR) Regretă că ,dintr-un necaz familiar, Gusti lipsește de la conferința sa,pentru a-i mulțumi pentru inițiativă.

El cunoaște originile partidului pe care îl conduce, **P.N.D.** Profesia sa de istoric îl privilegiază, nefiind silit să apeleze la tot felul de filozofii , deoarece **partidul său există și a ieșit din dezvoltarea istorică a societății românești**.

Iorga /'23

▣ **Doctrina Naționalistă .**

Doctrina naționalistă, care a servit ca bază alcătuirii unui nou partid , acum vreo 20 de ani[1905?] , nu este o doctrină nouă.

În dezvoltarea unei societăți nici **nu este prea bine să apară**

"noutăți din cale afară de noi", în afara **nevoilor tradiționale** ale dezvoltării seculare a poporului pentru care se anunță doctrina.

Să nu ne credem noi prea mari și prea noi față de poporul nostru ;

să nu luăm atitudinea de pedanți care scormonesc în **nu știi ce teorii apusene**,

ci **"să începem** cu **studierea obiceiurilor de cugetare** ale națiunii noastre,

să ne inspirăm de toate **tradițiile poporului** din care facem parte ,

să însumăm în sufletul nostru toate **experiențele de atâtea veacuri** ale aceluia popor și, după ce vom ști toate aceste lucruri,

pe urmă să ne gândim la elaborarea unei doctrine ,pe care s-o punem la îndemîna

poporului, și pe care el n-o va primi niciodată dacă nu va veni în rîndul întîi de la dînsul."(p.31-32)
Iorga /'23

▣ **Naționalism democratic.**

/ **Starea de conștiință** pe care au avut-o **întemeietorii** acestei doctrine, în **forma ei cea mai nouă** (alta decît cea principală, originară) : "**un fel de naționalism instinctiv și foarte democratic**", care iese din viața seculară a masselor , care nu se desprinde de **conștiința poporului românesc**. (există și un naționalism care plutește în sfere "superioare", încît , în diletantismul său rafinat și estetic, n-are atingere cu clasele adînci ale poporului)

/"**Noi n-am trăit** , mă rog,**cu idei** care să le fi luat **din alte civilizații**.[...]

Nimic din împrumut n-are valoare decît atunci cînd se altoește pe fond propriu.[...]

Da ,a existat fără să fi împrumutat de nicăeri, un **foarte vechiu naționalism instinctiv al poporului român** și

voi zice că a fost **un naționalism democratic**.[...]

Nu națiunea noastră a fost creată de Stat, ci Statul nostru [de la 1300 încoace] **a fost creat de o națiune**[...] **nu creațiunea unei clase, ci creațiunea unui popor întreg** [...] " (face un recurs-digresiune istorică pentru a-și argumenta afirmația]
Iorga /'23

▣ **Statul românesc.**

- Un stat creat de o aristocrație războinică ... (Anglia)

-Un stat creat de o clasă negustorească (SUA)

-Un stat creat de revolta țărănească contra regimul turcesc (Serbia)

-Un stat creat de țărani și mahalagii din elementul cîrciumăresc (Bulgaria)

/ "**Statul nostru** a fost întemeiat , fără îndoială, prin concursul masselor rurale în **sec.XIV**.[...] clasa care a creat cea dintîi Domnie în munții Argeșului ,**clasa aceasta țărănească** era, fără îndoială, **liberă**. (nu cum susținea tînarul C.Giurescu !) [...] cînd dl Drăghiceanu a descoperit pe **Basarab-Vodă întemeietorul**, s-ar fi așteptat unii să-l vadă purtînd căciulă, suman, ițari, opinci.**Nu**. [...] era **îmbrăcat domnește** , absolut **oligarhic**,de cea mai infectă speță.Avusese ideea curioasă de a purta în cap o **diademă**, în diademă avea **perle**[...] rămășiți de **purpură** se prindeau încă de oasele sale[...] strămoșul acesta al nostru , care era **încins în aur** [...] era **militarist** , pentru că purta arme [...] mi s-a părut că Vodă Basarab **n-a avut** niciodată în viața lui **tendențe constituționale** de orice culoare :albastră, roșie,verde, [...] ci că avea aerul unui om dîrz care **a apărut în lume pentru nația sa** , și s-a îngropat în mormîntul lui , după ce **și-a făcut datoria față de neamul lui**.[...]

Cu Domni încoronați cu aur , încinși cu aur, și cu **clasa țărănească** care avea aur în inimile ei , **s-a întemeiat și ținut această țară**."

/ "[...] am credința că **națiunea românească nu s-a fericit cu Constituții** și poate de aceea **nu le observă niciodată**.[...] Este un fel de **omenie constituțională** a noastră , mai bună decît orice **Constituție fără omenie** . (p. 32-34)

Iorga /'23

▣ **Izvoarele istorice ale Doctrinei naționaliste.**

[El explica că neavînd argumente filozofice, apelează la istorie, preferînd să nu riște , pentru că respecta ceea ce nu știa... dar nu voia să "cadă" ...]

/ Din acest prețios **instinct primitiv** care **a întemeiat o țară pentru o națiune** - de aceea s-a chemat **Țara Românească** - au răsărit **cărturari**.

Acești **cărturari** , prin sec. XVII, au dat expresie **sentimentului** care ar putea alcătui **doctrina naționalistă**.

"**A fost epoca boierilor**.Și termenul este foarte onorabil [...] S-au îndreptat spre **originile romane** amintite de frații din Apus [...] **înșelați și ei** în această privință" [căci epoca Renașterii cunoștea antichitatea dar ...în alte privinți nu avea orizontul prea larg] și au încercat să dea expresie unui **început de doctrină naționalistă**.

/ După boierii aceștia au venit alții :Ardelenii, școala ardeleană din sec. XVIII , care a dat **o nouă formulă acestei doctrine naționaliste** . **Vezi pe larg la PND I** (p.35-36)

Iorga /'23

▣ Continuitatea și tradiția doctrinară

"Nimic mai simpatic decât **omul , între 20 și 40 de ani**, care crede că în fiecare din **buzunarele sale** se găsește **o doctrină** și e de ajuns ca **doctrina să iasă din buzunarul său** , pentru a lumina ca lumina soarelui, și, astfel, **nația lui întreagă să fie fericită**. Eu nu pot să găsesc cuvinte de urări destul de călduroase pentru , n-aș zice inocența sa iluzie, ci pentru **marea încredere în inocența sa iluzie**.

Eu sunt mult mai bucuros când pot să zic: **cred așa, dar au mai crezut și alții așa**, și au trăit o viață întreagă pe baza credinței acesteia, și, dacă poate lor le-a mers rău, **nației i-a mers bine**. Cum și eu sunt dispus să-mi meargă ceva mai rău, dar nației să-i meargă bine.[...] **este frumos să faci experiența unei doctrine**, este ceva eroic, dar **nu se potrivește nici cu vârsta , nici cu ocupațiile mele.**[...]

Am fost ,deci, foarte bucuros când am găsit **baza doctrinei noastre** în **literatura epocii lui Mihail Kogălniceanu** , care este, fără îndoială, **cea mai mare minte** care a produs-o nația românească , și bunătatea lui Dumnezeu a făcut ca acea mare minte să fie unită cu **cea mai caldă inimă**. "(p. 36-37)

Iorga /'23

▣ Naționalismul lui Kogălniceanu..

A venit , prin anii 1840, **un rînd de oameni** față de care el se închină cu un sentiment de recunoștință adîncă, pentru că , neavînd pretenția că "inovează", **el este bucuros că are "înaintași"**.

/ "**Kogălniceanu** a fixat **principiul naționalismului-democrat** în întregime: **noi n-am avut să facem altceva** , acum vreo douăzeci de ani [20 de ani dacă vorbim de cultură;10 ani dacă vorbim de partid] , **decît să învii doctrina lui Mihail Kogălniceanu**, mai mult decît a lui Bălcescu, fiindcă **cercul de cunoștințe** al lui Kogălniceanu și puterea lui de **intuiție** erau incomparabil superioare celor ale lui Bălcescu. "

/A scos la iveală această doctrină, pe care o credea "mîntuitoare", de sub grămada apăsătoare a unor teorii falsificate și dăunătoare . De două lucruri **trebuie să te ferești** : **de doctrinele adverse** care sunt reprezentate de **oameni de talent** , pentru că ,de multe ori, **doctrinele cele mai teribile** sunt **susținute de oameni deloc teribili**.

"**Primejdia cea mai mare este în denaturarea propriei tale doctrine.**"

/ **Kogălniceanu** a răspuns cu succes misiunii ce-și luase în teoria lui, dar **nu a putut repurta același succes în practică**. El a plecat **steagul democrației naționale moldovenești** (1840) , în fața unei **doctrine naționaliste de fațadă** , devenind **un umil satelit al liberalismului bucureștean** (1880).

El ar fi putut să răspundă , în numele doctrinei lui, la anumite critici pe care le făcea școala ardeleană, și care se continuă și azi...

Iorga /'23

▣ Ardeleni- regăteni . Vezi la Moravuri, mentalități (p. 38-39)

Iorga /'23

▣ Statul modern românesc

Statul vechi avea **temelii** mult mai **adînci și solide**. "**Dar statul modern** a fost **întemeiat de idealști** , de unii **ideologi crescuți aiurea**, fără cunoștința deplină a nației lor, fără să caute pe urmă , când s-au întors de la studii, a cunoaște adînc această nație.[...] **Născuți în Țara Românească** din părinți români , au fost **crescuți în casă de străini**, desăvîrșindu-și **cultura** , în **chip străin**, pe **plaiuri străine**, hrăniți apoi din **bibliotecile** lor în înțrîul rînd **străine**, locuind în **orașe** care **nu mai au caracter românesc** de foarte multă vreme, ezitînd să calce pragul unei case românești de la țară.

Astfel **Statul** a fost creat pe baza unor anumite **idei abstracte** foarte frumoase , pe baza unor tendința vrednice de toată lauda, pe baza unor **teorii liberale ieșite în apus** din dezvoltarea Revoluției celei mari [...] dar **noi n-am făcut Revoluția cea mare** , n-am avut **un război civil**, analog celui care a bîntuit în Franța."

/"Desigur că este un **avantaj** :dacă **poți face cu solidaritate națională** ceea ce **alții au făcut cu o dureroasă ruptură** a solidarității ;[...] dacă poți face **cu elemente organice** ceea ce **alții fac cu elemente abstracte** ; [...]" (p. 39)

Iorga /'23

▣ Diferența dintre PND și celelalte partide

/ Între PNL și PND există deosebiri .

"Eu nu cred în reforme , eu cred în educația poporului, care ea poate da o valoare oricărei reforme.

Eu nu cred în Constituții vrăjitoare ,

ci în conștiința care spontan dă articole de Constituție , chiar cînd n-au fost scrise niciodată pe hîrtie albă.

Eu nu cred niciodată în sfaturile care vin de sus și nu ajung niciodată jos ,

dar **cred în voința de jos** așa de puternică , încît să deie cîte texte de lege voiți sus.[...]

Eu nu cred în revoluții care dărîmă înainte de a ști ce creează [...]

dar **cred în evoluția înceată, culturală**, care tot ce cîștigă, asimilează."

(**revoluția** înseamnă să dai flămîndului un superb ospăț din care să crape a doua zi ;

evoluție înseamnă să-i dai pe încetul ce-i trebuie, potrivit necesităților lui organice) (p.40)

/ Între PNR (Ardeal) și PND există deosebiri . " Tot așa este o deosebire între concepția noastră și între concepția ardeleană a lui Bariț, pe care o păstrază partidul care călărește în momentele acestea către plaiurile noastre [...]

Naționalismul ardelenesc este și a fost totdeauna un **naționalism pe bază de drept.**

Dreptul este un lucru foarte frumos, dar **eu prefer dreptatea**, între altele pentru că nu e scrisă și fiindcă dreptul e scris.[...] **Dreptul** se poate înțelege în multe feluri , și **sensul** cum îl înțelegea Bariț și-l înțeleg reprezentanții **PNR din Ardeal, este greșit.**[...] este dreptul pe care l-au elaborat **universitățile ungurești** pe baza scolasticii , dreptul din **evul mediu.** [...] pentru **o societate care nu este a noastră**, pentru **o nație care nu este nația noastră.** "(p. 41)

" **PNR** duce <de cei șaptezeci de ani seculari >, cum zice secretarul său [??] ,

o luptă foarte puternică pentru a valorifica **drepturile națiunii românești față de**

stăpînitorii de pînă ieri. Această luptă o duce totdeauna pe baza **ideii de drept** [...]

Ei bine, **noi judecăm altfel.** Noi zicem [...] : **chiar în ciuda libertății , chiar cu călcarea normelor de drept, poporul acesta are dreptul de a trăi**, are menirea de a trăi **pe un pămînt pe care s-a născut**, pe care l-a stropit cu sîngele și cu sudoarea lui [...] **aici stăm, aici rămînem**, pentru că avem menirea de a rămînea aici.

Dar **ce-mi pasă mie** de principiile de la 1520, **ce-mi pasă** de *ius tripartitum* din Ardeal, **ce-mi pasă** chiar de ideile revoluției franceze, odată ce interesul națiunii mele merge în rîndul întîii ? **Că nu-i frumos ? Nici o națiune nu s-a întemeiat decît așa** [...]

Dacă s-ar fi cugetat așa în Ardeal, nu s-ar fi repetat greșala din sec. XVIII, a lui Patru Maior , Micu și Șincai. În loc de atîtea **memorii și memorande** , care **n-au adus** nimic decît **processe și închisori** [...] Și **anumite manifestații față de Vechiul Regat n-ar fi existat** dacă s-ar fi știut ce a fost trecutul nostru și ce ne leagă pe toți pînă în prezent. Această educație, din nenorocire, a lipsit." (p. 42)

/ **Între conservatori și PND** există deosebiri.

Nu există un autentic partid conservator (așa cum a recomandat el cu ani în urmă) , care **să se fi legat cu clasa muncitorească de la țară... proprietarul solidar cu țăranul...**

Nicolae Iorga / 1923

8) **Anibal Teodorescu** , **Solidarismul juridic**, 15 apr. 1923, (p. 218-226)

(Conferință la ISR)

▣ **Dreptul individualist.**

Dreptul este un **complex de formule lapidare** , în care se oglindește viața popoarelor. El este **haina** care îmbracă aproape **toate manifestările** acestei vieți. Fiecare popor (înapoiat sau civilizat) are haina corespunzătoare: regim despotic -drept absolutist ; regim violent - drept revoluționar, chiar terorist;

/ **Aspirațiile Rev. franceze** s-au cristalizat în acel **monument juridic** care este

"Declarația drepturilor omului " din 3 sep. 1791,

al cărui conținut de bază este în **art. 2 :**

< Scopul oricărei asociații politice este conservarea drepturilor naturale și neprescriptibile ale omului. Aceste drepturi sunt libertatea, proprietatea , siguranța și rezistența la asuprire.>

Pentru autorii revoluției **omul** era ținta finală.

Omul lui Rousseau era înzestrat de natură cu anumite **drepturi**, care trebuiau afirmate. Este cunoscut **răsunetul** puternic pe care această **concepție individualistă** l-a avut, după aceea, asupra tuturor manifestărilor activității umane și în special **asupra dreptului**.

Din el s-a născut acel **drept individualist al Codului Napoleon**, care abia dacă mai vorbește de ceva îndatoriri.

Această concepție filozofică, luată de aripile vântului, a trecut hotarele Franței, și a încălzit generații succesive.

Anibal Teodorescu /23

▣ **Dreptul solidarist.**

După 100 de ani, **omenirea caută și reușește** să pună **altă temelie dreptului**.

O cântăciță a lui **Leon Bourgeois**, "**Solidarité**", bazându-se pe lucrări f. vechi, a reușit să determine un **curent de idei** tot mai puternic.

Astfel s-a născut **doctrina solidaristă** care azi este în plină actualitate.

Astăzi ideea este în preocupările tuturor.

/Omul se naște și trăește în societate.

El moștenește patrimoniul material, moral, intelectual, artistic, al înaintașilor și îl transmite urmașilor. **Bourgeois** spune :

< de îndată ce copilul, după alăptare se desparte definitiv de mamă și devine o ființă deosebită, [...] este un datornic; nu va face un pas, un gest, nu -și va satisface nici o nevoie, nu-și va pune în lucrare nici una din facultățile lui născînde, fără a nu se folosi de nesfîrșitul rezervor de bunuri adunate de omenire. >

Datorie : hrana lui, vorbirea lui, cartea și unealta, față de cei ce care au muncit cu mintea și brațele ca să le creeze, față de părinți etcetc... În aceste împrejurări nu mai putem vorbi numai de **drepturile omului**, ci de **datoriile** lui către societate.

Anibal Teodorescu /23

▣ **Baza juridică a solidarismului.**

Noua teorie trebuia legalizată, trebuia să i se dea o bază juridică.

Ne aflăm în fața unui **quasi contract** :

<Există, pentru fiecare om care trăește, o datorie față de toți oamenii care trăesc, din cauza și în măsura serviciilor ce i-au fost aduse prin eforturile tuturor.

Acest schimb de servicii este materia quasi-contractului de asociație, care leagă pe toți oamenii, iar evaluarea echitabilă a serviciilor schimbate, adică repartizarea echitabilă a foloaselor și sarcinilor, a activului și pasivului social, face obiectul legitim al legii sociale. Dar mai există, pentru fiecare om ce trăește, o datorie față de generațiile următoare, din cauza generațiilor trecute. [...] cauza acestor obligații este și ea în natura lucrurilor. > (Bourgeois)

/ Bouglé [care vizitase recent România] consideră că este chiar un adevărat contract, "**contractul de asigurare mutuală**" ... **Solidaritatea este un simțămînt natural, ea nu poate fi un "contract"**.

Anibal Teodorescu /23

▣ **Solidarism juridic.**

Niciodată legiuitorul nu va putea traduce în rînduri de lege, dragostea și puterea de sacrificiu a mamei; nici respectul și iubirea copilului pentru părinții lui, nici dragoste de națiune. "Dacă sociologii nu au izbutit să găsească un fundament juridic solidarității, **jurisții au reușit să pună solidaritatea la temelie dreptului.**"

/ Generalizînd drepturile naturale ale omului, s-a ajuns la constatarea că **oamenii se nasc egali între ei**, iar **ciocnirea de drepturi** conduce la o **țărnuire reciprocă a drepturilor fiecăruia**, în folosul tuturor.

"Dreptul" fiecăruia nu mai este absolut, ci relativ.

"**Mărginirea**", însă, este un "**rău**", pentru că **Statul**, prin intervenția sa, **restrînge libertatea individuală**. (statul-jandarm al lui **Adam Smith**).

/ Dar egalitatea ideală, există ea ?

Duguit spune : **< ... această regulă este în același timp individuală și socială. >**

Este un abis între concepția individualistă și cea solidaristă a dreptului.

Drepturile nu mai sunt pentru om prerogative, ci puteri care îi aparțin pentru că **fiind om social, are o datorie de îndeplinit**,

și are dreptul să îndeplinească această datorie.

Anibal Teodorescu /'23

▣ Libertatea și proprietatea.

Sunt cei 2 stâlpi susținători ai drepturilor omului.

/ **Libertatea** nu este **dreptul individului de a face ceea ce vrea** (cu condiția de a nu vătăma pe alții) , **ci de a face ceea ce ajută și dezvoltă solidaritatea** .

"Libertatea nu mai este dreptul de a nu face răul, ci acela **de a face binele.**"

/ La fel, în cazul **proprietății**. "**Proprietatea** este un drept întru atât, întrucât exercitarea lui se face într-un **scop solidarist, social.**" **Libertatea, proprietatea , suveranitatea** , sunt drepturi cari astăzi stau pe un **alt fundament**

decît cel al **prerogativelor individuale.** (p.224)

Anibal Teodorescu /'23

▣ Starea dreptului românesc.

/Din 1864, **dreptul românesc** este staționar.

Același **drept civil** de acum 120 de ani din Franța.

Cu toate acestea, ea a evoluat .Deosebirea dintre conceptul proprietății sacre și inviolabile din **Constituția din 1866 , și modificările: din 1907** (legea împotriva trusturilor arendășești),**1914-1917** (modificarea art. 19,privind exproprierea pentru cauză de utilitate națională) ,**1923** (**Constituția** recent votată, nu mai consideră proprietatea sacră și inviolabilă, ci doar **o garantează.**)

Bogăția subsolului devin proprietatea Statului.

Apele - devin domeniu public. Drepturile de expropriere se extind și la păduri.

Aceasta nu este altceva decît **concepția solidaristă a proprietății,**

în litera limpede a legii și Constituției.

Anibal Teodorescu (p. 225)

9) **Al.Marghiloman** , **Doctrina conservatoare**, 18 febr.'23 (p. 111-117)

(Conferința la ISR)

Devotatul președ.al ISR (Gusti) i-a cerut o conferință pentru a completa ciclul expunerilor teoriilor politice din țară.A făcut această precizare deoarece dorea să nu se creadă că a venit din oportunism la catedră.

Ar fi dorit să facă această conferință nu atunci (cînd doctrina conservatoare se bucura de o florescență și vigoare extraordinară) ,ci în alte zile (cînd sub povara impirecațiunilor și anatemelelor ...pentru biata opinie publică însemna învierea strigoilor

.Deși este om politic,va căuta să fie obiectiv.El se considera un conferențiar improvizat.

Nu va vorbi despre partidul conservator, ci despre **doctrina conservatoare.**

Marghiloman/'23

▣ Partide politice .

/ Titlul de "**conservator**" , în opoziție cu cel "**liberal**" sau "**radical**" ,

nu sunt decît **niște etichete**, care uneori nu corespund cu fondul.

S-a constatat că, sub imperiul necesităților,partidele conservatoare au trecut

"alături de ortodoxia conservatoare " , după cum , în **partidele liberale** ,

vorba slăvită de "libertate" nu corespundea noțiunii de **libertate**.

De altfel, titlaturile se schimbă.

P.conservator german se cheamă "**agrarian**" ; în **Belgia** se cheamă "**clerical,catolic**";

iar în **Anglia** se cheamă de secole "**tory**" (o injurie pe care irlandezii catolici , în sec. XVII

,au aruncat-o în capul conservatorilor anglicani) ;în **Italia** , recentul **partid fascist**

[spune Rădulescu-Motru - în conferința sa]

/Pe cînd în Anglia parlamentarismul și constituționalismul bătea în plin ,la noi, în

Moldova, un Cantemir tăia capul lui MironCostin și îi rășluia toată familia ,iar în

Muntenia , **un agă turc**, putea să **mazilească** pe un **Brîncoveanu**

și să-l tîrască la Constantinopol!(p. 111)

/A făcut aceste precizări pentru a sublinia cît de "**crudă**" , de "**tînără**",

de "**lipsită de tradiție**" este **viața politică în România.**

Prin **1878**, un om cult ca **Grigorie Peucescu** , se credea obligat să scrie o broșură

pentru a dovedi ...necesitatea ființării partidelor politice.

Marghiloman/'23

▣ Doctrina conservatoare.

/"Doctrina conservatoare este aceea care ține drept **un adevăr istoric** că **progresul real , durabil, nu se poate face prin salturi**; că el nu poate fi decât **rezultatul unei legături armonioase a trecutului cu prezentul.**

Instituțiile viabile ale unei societăți **se dezvoltă prin ele însăși** , prin traiul normal al societății.Dezvoltarea lor este înțelept s-o ajuți, s-o îndrumezi, spre progres." **vezi pe larg la P.Conservator**

/ **Doctrina conservatoare** nu pierde din vedere 2 lucruri :

Învățămîntul trecutului **-tradițiunea**;

Starea reală a țării **-realitatea.**

Marghiloman/'23

▣ "Forme fără fond"

După **lovitura de stat** din 2 mai 1864, **s-a dat României ,de-a gata**, făcîndu-se tabula rasa de toate instituțiile ei civile, penale și administrative ... **Codurile Napoleon** și **legislația administrativă franceză**,

fără să se țină seama de diferența gradului de cultură.

Rezultatul ? 20-25 de ani, în România n-au mai fost acte de stare civilă ! (p.113)

vezi la P.Consrvator

Marghiloman /'23

▣ Tradiția conservatoare

Există țări cu tradiție (Anglia, Franța, Spania)și țări fără tradiții (Rusia) [?!?] .

În România avem **2 tradiții : religia și proprietatea. Celelalte ne lipsesc.**

a) În Biserică

Doctrina conservatoare este "religioasă" în acest sens.

b) Proprietatea este întruparea cea mai eminentă a activității și inițiativei omenești.

Ea s-a născut odată cu omul intrat stare socială, din instinctul omeniirii.

Ea trebuie să rămînă întregă.

Constituția a fost înțeleaptă că a descris-o **"sacră și inviolabilă"**.

Vorbe "pompoase" , întrebuițate de un partid liberal,

într-o Constituție luată dintr-o țară conservatoare !

/Se întîmplă ca, în interes obștesc, **proprietatea să facă sacrificii reale.**

De aici **exproprierea**. Este un **sacrificiu consimțit de toți**, în interesul tuturor.

Duă 1907, un conservator, **Ion Lahovary**, e cel dintîi care a agitat **ideea expropriațiunii parțiale, pentru împăcăciune generală**,

Mai tîrziu, alt conservator, **Al.Marghiloman**, propunea în parlament scăderea disproporției dintre marea și mica proprietate.

La Iași, cînd s-a înfăptuit exproprierea, ea era , după forma doctrinei conservatoare, deja **consimțită de toți**. (p. 116)

Marghiloman /'23

▣ Conservatorism social.

Doctrina conservatoare este **socială** pentru că este **reală**. În toate țările , inițiativa de asistență a mulțimii producătoare ,

revine doctrinei conservatoare. (Disraeli, în Anglia, în 1830 ; Bismark, în Germania)

În România, cea dintîi lege în această direcție a fost **Legea minelor a lui Petre Carp**

(asistența, retragerea, pensionarea)care a continuat cu legea de asigurări muncitorești.

Al.Marghiloman

10) C.Rădulescu-Motru, Progresul în doctrina conservatoare,17 dec.'22,

(p. 47- 64) (Conferința la ISR)

▣ Progres > Evoluție

În lumea antică, s-a bucurat de puțină favoare.Exceptînd cîțiva cugetători elini,

toate manifestările de valoare în cultura antică, e produs cu **nesocotirea ideii de progres**. Egiptenii, chinezii, indienii, credeau în **ridicare și prăbușire**, ca într-un fapt ritmic al naturii. **Iudeii**, aveau credința în Mesia, dar ca o "întoarcere" la starea de perfecție inițială. **Acest optimism mistic, este propriu Europei moderne.**

El a fost **pregătit**, în parte, de **Creștinism** (înălțarea treptată a omului, în ceruri), **se afirmă** după Renaștere și **se predică** insistent în sec.XVIII.

/ Formele sub care s-a exprimat au fost diverse, pînă la **perfectibilitatea infinită** (morală, materială). În fața adîncirii experiențelor științifice, a început **să dea înapoi**, pentru că, în sec. XIX, treptat, să fie înlocuită cu **ideea de evoluție**.

Evoluția: desfășurarea în marginile puterilor date de fondul original; din legea conservării energiei (Herbert Spencer); prin ereditate și selecție naturală (Charles Darwin); din liberarea și cunoașterea conștiinței de sine (Hegel). (p.50)

Rădulescu-Motru /'22]

▣ **Evoluție // Revoluție**

Concepția mistică a progresului nețărnut, oricît de neroadă ar fi ea ca logică, este foarte **potrivită pentru anumite interese**.

Este o minunată **armă de luptă** în mîna **revoluționarului de profesie**:

bună pentru orice fel de dărîmare. Nu este propagandist revoluționar care să nu se închine înaintea **progresului nețărnut și fatal**.

Astfel s-a ajuns la **inevitabilul conflict** dintre **concepția progresului și concepția conservatoare**. Dacă, în științe, "**progresul mistic**" a cedat "**evoluției**", în **viața politică subzistă**, avînd mare succes la masele populare.

Nu are o definiție constantă, nici la teoreticieni, nici la politicieni, uneori fiind calificată cu epitete extravagante.

"Revoluționarul de stradă": apărătorul trecutului, a drepturilor cîștigate, opunîndu-se progresului, schimbărilor. Trecutul este al conservatorilor.

Deandoselea merge logica revoluționarului, nu rostul lumii.

"Democratul": apărătorul principiilor și tradiției, care legitimează o stare de fapt, profitabilă unei minorități cu drepturi cîștigate. Conservatorul este pentru privilegiile minorității, este reacționar și retrograd.

"Conservatorul": luptă pentru binele poporului, găsind reazămul cel mai solid, pentru principiile conservatoare, chiar în conștiința mulțimii. El nu este apărătorul unei stări de fapt, căci în cazul acesta cetățenii unui stat ar fi cu toții **conservatori** pentru ceea ce au și **revoluționari** pentru ceea ce nu au.

Tipul omului mulțumit cu ceea ce are, **nu s-a născut încă**. [!!!]

Rădulescu Motru /'22

▣ **Principiile conservatoare**

Principiile a căror apărare formează grija de căpetenie a politicii conservatoare: **familia, proprietatea, religia, Statul**.

nu sunt cele mai propice domenii de perpetuare a unor stări de fapt.

În țările cu sufragiul universal, **nici un partid politic** nu se poate face **apărătorul drepturilor unei minorități**,

fără să se condamne la inaniție. În antichitate putea fi vorba despre aceasta, nu în conservatorismul modern. **A le confunda și condamna** pe amîndouă este **falsificarea adevărului**. (Anglia, guvernată de conservatori, este mai prost guvernată decît România guvernată de liberali [!?]

Rădulescu Motru /'22

▣ **Clasificarea partidelor**

/ **Rohmer și Bluntschli**, jum.sec.XIX, (vîrstele omului, ca etichetă la partide, (vezi și Gusti)

/ **Friederich Julius Stahl**, conservatorism prusian. După el, partidele se împart în două categorii:

"Revoluționare" (autoritatea și legile, produs al voinței oamenilor, subordonate intereselor și drepturilor individuale)

Din această categorie fac parte: toate partidele liberale, democrate, socialiste.

"Legitimiste" (autoritatea și legile statului, de natură supraomenească)

Din această categorie fac parte: tory englez, regalist francez,

partidele conservatoare, în general.

/ **G.Zinoviev** , bolșevism rusesc . Într-un articol recent din

"Bulletin Comuniste"(16 nov. 1922),

încearcă să aleagă faptul "nemuritor" produs de revoluția rusă :

< acela de a fi ruinat fetișismul Statului de pînă acum

.Cutremurul revoluției a risipit norii mistici

care învăluiau , în ochii poporului, misterul puterii.

Masele populare din Rusia au văzut, în sfîrșit,

cum se face un Stat, cum se creează un guvern, și cu toate că au suferit

în acești din urmă cinci ani , ele n-au încetat totuși un singur moment

de a se simți creatoarele și nu supusele puterii. >

" De 5 ani, niște necunoscuți, guvernează a VI-a parte a globului, numită **Rusia.**

Niște lăcătuși și pielari, dețin puterea în fabrici, în uzină, în mină, la căile ferate, în provincii (dintre care unele sunt tot așa de întinse , ca și cele mai mari țări ale Europei)

în toată Rusia! Cîte comentarii răutăcioase n-au urmat ,în primul moment,

mesagiului lui Lenin , care prezicea că revoluția va învăța pe fiecare bucătăreasă,

să participe la guvern.[...]

Rădulescu-Motru /

▣ Conservatorii

lată tocmai ceea ce nu vor conservatorii :Statul pe mîna tuturor [!!!] ;

statul și instituțiile sale schimbate de la o zi la alta , după placul bucătăreselor ! [...]

Creearea statului nu este așa de ușoară cum își închipuie bolșevicii .

Dar nici învăluită în nori mistici, sau bazată pe ordine divină, cum credea Stahl !"

Conservatorii nu se pot împăca **nici cu ideea democrațiilor** (izvorîită din "contractul social"al lui Jean Jacques Rousseau) ,că **suveranitatea** unei națiuni se rezolvă în **majoritatea voințelor** pe care le exprimă .

"Suveranitatea unei națiuni are **rădăcini** mai adînci decît voința unei majorități.

Ea se întinde în trecut și anticipă viitorul, prin **legături organice** care scapă voinței celor mai conștienți cetățeni .[...] **Instituțiile fundamentale ale Statului** sunt crescute în mod **organic**, din adîncului **instinctului social**,

din **tradiții și presimțiri**, adeseori în contradicție cu interesele momentului.

Statul are o origină mai adîncă decît individul , și are totdeauna și

o menire mai înaltă decît apărarea interesului individului.

[...] Există așa dar **interese superioare de Stat** , care trebuiesc apărute **în contra voinței indivizilor** ,chiar cînd acești indivizi ar forma majoritatea cetățenilor.[...]

Interesul general opus interesului particular" (p.54)

Rădulescu-Motru / 22

▣ Partidele conservatoare.

În fiecare țară, **concepția conservatoare** a fost îmbrățișată de **grupări cu interese amenințate** [de alte partide] , **altfel foarte diferențiate, neunitare:**

P.Țărănesc (Bulgaria) ,P.Catolic (Belgia) , P. Monarhist (Germania),

P.fascist (Italia) , P. Regalist sau Naționalist (Franța) .

Rădulescu Motru /'22

▣ Principiile conservatoare -concluzie-

1.Credința că **viitorul unui popor este continuarea trecutului său,**

că **experiența trecutului este baza politicii sale prezente.**

Recunoașterea unor **principii morale și politice** ca **obligatorii** (familia, proprietatea, autoritatea de stat pe baza **moralei creștine** ;accidental,adaugă **monarhia ereditară** ;de asemenea , **emanciparea femeii**) .

3.Conservatorii vor **progresul real**. Nu sunt contra progresului , ci contra falsificării acestei noțiuni, prin fetișuri.

(ex. crearea artificială a burgheziei românești)

Rădulescu Motru /'22

▣ Rădulescu-Motru versus Zeletin

" **Un scriitor entuziast al capitalismului liberal** , merge așa de departe cu **disprețul pentru ridicarea morală**, încît **se bucură** de progresele capitalismului chiar și atnci cînd

după urma lui vine **mizeria generală**. Acest entuziast constată cu o voluptate îngerească că într-o **țară agricolă** [...] **România**, **capitalismul de bancă a ruinat clasa marilor proprietari** rurali și este gata să ruineze și pe aceia a **micilor proprietari rurali**, **entuziastul proorocește** că numai după ce **mizeria va ține încă un secol**, și poate două, **capitalismul** se va transforma din bancar în productiv industrial, care desigur va aduce după sine **fericirea generală și definitivă**. [...] Până atunci, aceia care suferă, dacă țipă, probează că sunt **reacționari, conservatori și țărăniști**; aceia cari profită, **sunt democrați**, fiindcă ei merg înaintea progresului [...]"
(Citează din studiul "**Revoluția burgheză în România**", apărut în rev. "Arhiva pentru știința și reforma socială" pe parcursul a 4 numere), Rădulescu Motru /'22

▣ **Antisemitism studențesc** **Vezi la Evrei și Antisemitism**

▣ **Conservatorismul european** .

După război, "**Europa**, lăsată fără busolă în urma **prăbușirii misticismului democratic**"...a adus pe **conservatori la putere** (Anglia și Belgia), stau neclintiți la putere (Germania) sau un alt tip de **naționalism** (Franța și Italia).

"**În Bavaria**, o **mișcare fascistă** analoagă cu cea din Italia, are ca program următoarele cuvinte ale lui **Mussolini**:

<Intrăm într-o eră aristocratică. Statul lăsat astăzi pe mîna orișicui, va fi în curînd Statul unei elite.

Noua generație nu mai are încredere în democrație, în reprezentanții și feteții săi. Nu vom mai tolera să ne oprească drumul cadavrul acestei democrații. >

(Le Temps, 5 dec.'22). (p. 61)

Rădulescu Motru /'22

▣ **Naționalismul românesc.**

/ "**Nu este țară, unde condițiile să fi fost mai neprielnice concepției conservatoare, ca România. Principala pîrghie** a conservatorismului de pretutindeni a fost **prestigiul** de care s-au bucurat **instituțiile și principiile** ieșite din **experiența trecutului**. [...]

La noi trecutul a putut fi **batjocorit și blestemat** de ori și cine.

De ce? Trecutul nostru cel mai apropiat a fost **era fanarioților**.

Aceasta explică totul. **Și înainte de fanarioți a fost mai bine?**

Puțini istorici au curajul să o afirme.

Bunul plac al Voievozilor pare să fi ținut loc principiilor și dreptății.

Războaie, împilare, luptă pentru domnie, restaurări, intrigi, zavistie.

Pe ce s-ar fi putut sprijini concepția conservatoare?"

/ "Cînd Europa a început să se ocupe de Țările Românești, găsim pe toți fiii țării, pe toți bunii patrioți, la un loc, într-o singură dorință și într-un singur gînd:

Toți vor să scape de străini; toți vor o țară unită și independentă. [...]

Și acum vine momentul hotărîtor. Dorințele patrioților se afirmară pe vremea cînd, în Europa apuseană, **bătea vîntul liberalismului de la 1848.**

De aici **asocierea** făcută la noi între **liberalism și naționalism.**

Patrioții români aveau inima de **naționaliști**, dar vorbeau **în fraze liberale** [...]"

C. Rădulescu Motru (p. 61)

11) Mihai Popovici (PNR), Solidarismul politic, 3 iun.1923 ,p.251- 265.

(Conferința la ISR)

Într-un cerc intelectual atît de ales, se impune studierea fenomenelor politice și sociale cu toată obiectivitatea, fără patimă, mai mult cu judecată și discernere, decît cu sentiment. Dar **obiectivitate absolută nu există.**

În științele în care **obiectul este însuși omul**, cu toate fenomenele sale psihice, zădarnic căutăm obiectivitate.

Popovici /

▣ **Contractul social** .

Aproape 2 secole, **explicarea** vieții noastre sociale și de Stat s-a făcut cu ajutorul

"contractului social":cu C.S , Hobbes a justificat cel mai sălbatec **absolutism** ;
cu Contractul Social , s- a justificat **izgonirea tiranilor și feudalismului** ;
cu C.S. , s-a justificat **răsturnarea ordinii vechi** și instaurarea celei noi ;
prin el , se justifică **iobăgia** ; prin el se ridică slavă **libertății omului** ;
prin el , au fost cerute **libertățile politice și cetățenești** ;
cu el s-a explicat **concepția teocratică**; ...**dărîmarea autorităților**.
Această mică pildă arată că oricîtă trudă au închinat pe altarul **imparțialității obiective**
toți distinșii conferințieri, vorbind de partidele politice, **o dezbrăcare desăvîrșită de**
subiectivitate ,este zădarnică.

Întreaga dezvoltare a omenirii este stăpînită de 2 factori : **individul și societatea**.
Individul, cu înclinările sale egoiste, cu lupta pentru existență, cu încrederea în sine,
cu voința veșnică de a stăpîni.

Facultățile sale fizice și psihice îl duc în conflict permanent cu semenii săi.

"Apooteza individualismului , îmbrăcată în **haina filozofică a supraomului** ,
nimeni n-a căutat-o mai ademenitor ca **Nietzsche și Stirner**."

/ **Societatea**, izvorîtă tot din **înclinările individului** , creind putere prin **asociație**,
mărind maximum de muncă prin **colaborare** , apărînd pe individ de **individ**,
sugrumînd **individualismul**, în necîndu-l în apa turbure a **colectivismului absolut** !
"Acești doi factori duc o luptă titanică , cu sorți schimbători .

Individul ajunge uneori **stăpînul societății** , urmînd drumul instinctului și al setei de
putere , și **suprimă tot** ce ar încerca să-l împiedice în urcarea culmilor celor mai înalte.
El devine **Dumnezeu**, personalitatea sa **altar**, la care toată societatea este menită să
aducă hecatombe de jertfe."

Istoria ilustrează aceasta la egipteni, greci, italieni, pînă în zilele noastre.

"Cînd culmile devin prea amețitoare , freamătul codrului începe , corul arborilor se
schimbă în furtună, **societatea reacționează** și altarul **individului** , **sfărîmat și distrus** ,
zace în fundul văilor !

Începe crepusculul zeilor.**Societatea își începe opera de nivelare** și nivelează în jos,
tot mai jos, **pînă la uniformizare** .Avînturile individului sunt stinse,
și **el devine robul incolor al mulțimei** , iar drumul progresului pare că se înfundă.

Un nou proces se începe : **răsturnarea incompetenților**, restabilirea ierarhică a valorilor
și iarăși... individualismului devine dogmă.

Secretul cel mare al omenirii este să găsească cumpăna cea dreaptă între individ și
societate , să creeze posibilități ca **individul** să-și dea maximum de contribuție pentru
clădirea edificiului social, fără însă ca , în urma lui , să lase șirurile cernite de
desmoșteniți, îngenuncheați, istoviți, lipsiți de lumină și dreptate."

"Aici intervine solidarismul. " (p. 253)

Popovici /'23

▣ SOLIDARISMUL

Este vechi cît omenirea.Identic cu asociabilitatea speciei umane.(Durkheim)

În spațiu și în timp : toată ploaia de aur a **culturii și civilizației** ;toată **mintea practică**
prin care s-a robit natura ;toată clădirea minunată a **gîndirii omenesti** care, a creat
marile sisteme filozofice ;

A crescut și crește precum plantele în pădure , de sine, fără contribuția nimănui,
inconștient, fără o doctrină.

Francezii, **Léon Bourgeois**, au meritul de a fi sintetizat **ideea solidarismului** într-o
doctrină socială și politică.Ideea este simplă :**individul**, product al societății, **se naște**
ca datornic al ei ,el are de plătit **o datorie societății**.

"Raportul dintre individ și societate este transformat într-o obligațiune de drept."

Din dreptul roman , s-a oprit la ...**quasi -contracte**,unde solidarismul a fost **înglobat**
între ele , mutîndu-se **construcția etică** în... închisoarea îngustă a unui paragraf juridic.

"Greșeală ! [...]Solidarismul poate să lumineze și să încălzească numai în largul
concepțiilor etice, ca **principiu de viață**, prin **constrîngeri de ordin moral**. Nici
creștinismul, nici budismul, nici socialismul, nici naționalismul, n-au avut nevoie să se
restrîngă în formule juridice , ci au rămas în **concepția universalității etice**,
din care și dreptul este numai o părțică.

Noi, din acest punct de vedere, vom privi solidarismul, și nu ne vom lăsa ademeniți să
privim datoriile noastre sociale prin prisma **quasi-contractului** , prin care nici nu se
poate ajunge la o constrîngere de drept."

- Solidarismul social - creează familia, națiunea, omenimea.

-Solidarismul economic - clasa, sindicatul, mutualismul, cooperarea;

-Solidarismul politic - comuna , provincia, Statul. (p. 254)

Popovici /'23

▣ Națiunea.

Este produsul unui **solidarism social etnic** , nu politic.

"**Națiunea** este **produsul** trudnic al multor **puteri** care, involuntar , printr-un concurs inexplicabil de împrejurări , **au colaborat** într-o muncă continuă și fără de odihnă de-a crea un **substrat sufletească similar , o conștiință comună , un ideal comun și o concepție de viață comună**"

Conștiința **descendenței** comune, un **trecut** de dureri și bucurii comune, **mediul natural** similar, **limbă** comună, **obiceiuri, muncă, dansuri , artă** comune, **interese economice** comune, **apărare de vrăjmaș**creează **o cultură națională** comună .

"**Împrejurul acestei culturi** , care cuprinde și **partea sufletească și partea economică** , se strânge **solidaritatea socială națională.**"

(Invocă definiția lui **Gusti** :< creație sintetică voluntară [...] unitate socială care reprezintă un sistem voluntar , cu o motivare cosmică, biologică și psiho-istorică [...]>)

În **ideea națională** se cuprinde complet **ideea solidarismului politic.**

Națiunea se compune -urmînd **o linie verticală** - din țărani, meșteșugari, industriași, preoți, militari, medici etc etc ;

- urmînd **o linie orizontală** -capitaliști, proletari, burghezi, cărturari , **bogați, săraci** etc.etc.Toate aceste elemente formează armata cea mare a națiunii.

Popovici /'23

▣ Solidaritatea națională.

Exemplul îl avem în trecutul apropiat cînd, **rupți și sfărîmați în patru părți, indiferent de stăpînitori, solidaritatea națională** s-a manifestat întotdeauna , de cîte ori a putut.

Românii din Ardeal, de la **Supplex Libellus Valachorum** , de la discursul lui **Bărnăușiu** din 1848, de la **Deșteaptă-te Române** , de la **1877** războiul de neațrnare, apoi în timpul **războiului mondial**, la marea **Adunare de la Alba Iulia** , conștient sau inconștient, au manifestat această solidaritate.

În Vechiul Regat, Ardeal, Basarabia și Bucovina, pătrunsese soldaritatea națională.

Popovici /'23

▣ Statul național.

Aceste individualități culturale, numite **națiuni**, produse ale solidarității sociale, au fost menite , **fatal**, să-și dea **o organizație proprie** și să încununeze solidaritatea socială cu **o solidaritate politică statul național** - cea mai frumoasă manifestație de **solidarism politic** al sec. XIX și XX. (p. 255)

/ **Masaryk** ("Noua Europă ")spune :

<Statul este înainte de toate putere organizată. [...] națiunea este o organizație democratică ; Statul este o organizație aristocratică; [...] >

/ **Jellinek** spune :<**Solidaritatea socială este și temelie Statului;**

solidaritatea artificială creată prin
constrîngerea Statului nu are durabilitate .> (p. 256)

Popovici /'23

▣ Principiul moral al solidarismului.

El se bazează pe **împlinirea obligațiilor**.Este **o axiomă morală să-ți plătești datoria.**

/ **Kant** , a exprimat strălucitor **ideea solidarității**,în imperativul categoric :

<Lucrează așa ca maxima voinții tale să poată servi oricînd ca principiu pentru o legislație universală.

Lucrează ca tu să întrebuițezi umanitatea atît în persoana ta , cît și în persoana oricui , totdeauna ca scop și nu ca mijloc. >

/ **Bourgeois** fixa astfel **datoriile sociale** :învățămint gratuit /

minim de existență /asigurarea pentru riscurile vieții.

Între timp. a fost războiul mondial, marile revoluții, răsturnarea lumii vechi.

S-au modificat : concepția privind **proprietatea** , privind raportul dintre **individ și stat** , dintre **capital și muncă**.**Statul, apostolul solidarismului,**

va pierde caracterul unei instituții puse la dispoziția și discreția unei clase.

El va avea o misiune generală, universală.

Cîteva exemple : ridicarea nivelului valoric al **țărănimii**;
formarea sau întărirea **burgheziei naționale** (în țările care nu o au).
Popovici /'23

Partidele politice și solidarismul.

Partidele "naționale" sunt, prin menire, promotoarele **solidarismului politic**.
El se exprimă prin : ideea democrației / ideea libertăților / ideea justiției sociale /
ideea ordinii de drept / , adevărate temelii ale unei concepții moderne sănătoase.
Popovici /'23

Clasificarea partidelor românești .

(Reia și el clasificarea partidelor , pe diverse criterii, prin prisma clasificării lui Gusti).
El vrea să propună **o altă clasificare** , pornind de la cei doi factori ce se confruntă -
individ și societate - și de la **partidele** care întrupează aceste concepții - **individualism**
și **colectivism** - , la care se adugă **partidele ce vor să realizeze un compromis între**
ele. (p. 260-261)

A. Partidul liberal (I .I.C.Brătianu)

La baza partidelor liberale stă principiul <laissez faire, laissez passer!>.
Toate considerațiunile reale , cari silesc partidele liberale să ia măsuri sociale,
"sunt de domeniul circumspecției politice , o derogare de la doctrină ."
Liberalismul , în forma sa clasică, a murit .
În conferința lui Duca, din acest p.d.v., există o inconsecvență.

B. Partidul Conservator . (Al.Marghiloman) Este individualist prin esența sa statică.

C.Partidul Poporului (Al.Averescu) (dacă admitem că doctrina sa este neoliberală !)

Doctrina sa este **tot liberalismul , individualismul**, cu concesii oportuniste sau realiste,
așa că nici nu poate fi ... "doctrină "

D.Partidul Naționalist Democrat (Iorga) , face parte din **partidele** care vor să realizeze
un echilibru dintre **cele două tendințe** .

E. Partidul Național Român (Maniu) **"Toată concepția politică a PNR se întemeiază și**
s-a întemeiat pe principiul solidarității naționale ."

" Pentru el, **solidaritatea** nu este ceva artificial, abstract, izvorît din vreo teorie politică
metafizică, elaborat de vreun erudit într-o bibliotecă.

"Toată îndreptarea politică din Ardeal nu a fost călăuzită de vreun cult exagerat al
individualismului ; fără a pierde un singur minut din vedere individul,
toată străduința titanică a națiunii , a fost de a-și crea o clasă de intelectuali ,
înarmați cu armele culturii ;

lupta s-a dus instinctiv pentru eliberarea și emanciparea națiunii întregi.

Libertățile individuale erau cîștigate în măsură mare prin luptele generale ale
democrației, prin ștergerea **iobăgiei**,
prin declararea **egalității** tuturor cetățenilor în fața legilor.

Ceea ce nu era realizat, și ceea ce pătrunsese tot organismul național era **înfrigurarea**
de a se vedea emancipată și liberată colectivitatea națională întregă -era , deci, un
ideal social - în cadrele **ideii naționale** de realizat ,
izvorît din starea de robie națională."

PNR a guvernat în Ardeal, [deși Manoilescu contestă !]

din **dec.'18** pînă în **13 mart. '20** ,și a încercat să traducă **doctrina solidaristă** ,
în fapte, sub conducerea dlui **Iuliu Maniu**.

A dat imediat **votul obștesc**; a dat **legea împrumutării țăranilor**, în august 1919,
(pe care încă **Bărnuțiu** o cerea pe "Cîmpia libertății" de la Blaj, în 1848 ;
pe care **dr.Al.Vaida -Voevod** o cerea în Parlamentul de la Budapesta, încă în 1906)
a dat **legile de ocrotire socială**; a fixat **ziua de muncă de 8 ore** în Ardeal ;
a creat mii de școli, de toate gradele,
ca un omagiu pentru solidaritatea integrală a nației române.

F) Partidele Comunist și Socialist sunt partide colectiviste .

G. Partidul Țărănesc.

"**Greutatea** cuprinderii partidului țărănesc , plin de elan, **în schema aceasta** , consistă în faptul că **partidul țărănesc** este **reprezentat** prin **două doctrine** , fără ca ele să fi ajuns la o reconciliațiune.

/ Pe de o parte, în **problema țărănească** , reprezintă un principiu **individualist** aproape **identic cu principiul partidelor naționale**, pe de altă parte , în **problema muncitorească** și a producției industriale , un principiu care **se apropie de doctrina socialistă**, împrumutînd , tot de la socialiști, **ideea luptei de clasă**.

DI. Madgearu, în conferința sa , încearcă să găsească **o înțelegere** între aceste **două principii**, dar deocamdată **nu a găsit-o** " (p. 263)
M. Popovici / '23

▣ Concluzii

Fiecare partid luminează **o latură a tendințelor omenești**, sau obiectivează - cum spune Schopenhauer - **o idee**.

-**Liberalismul** - reprezintă individul și obiectivează spiritualismul ;

-**Conservatismul** - " " " tradiția ;

-**Socialismul** - " colectivitatea " materialismul ;

-**Țărănismul** - " " " ideea producției agrare ;

-**Naționalismul** - reprezintă **solidarismul** între **individ și colectivitate**; obiectivează și **materialismul și spiritualitatea** , adică ,cum ar spune Spinoza , **ideea substanței**.

Toate partidele la o altă dau icoana adevărată a ființei sociale și politice.

Aici rezidă marea importanță a partidelor politice călăuzite de idei.

Mihai Popovici / 1923

12) **Virgil Madgearu, Doctrina țărănistă, 21 ian.'23, pag. 65- 87**

(Conferința la ISR).

Scopul organizării ciclului de conferințe de către ISR, **nu a fost să aducă în discuție publică partidele politice din România**, ci **să ofere**, într-un sistem, **o serie de prelegeri teoretice** privitoare la doctrinele politice.

Madgearu / '23

▣ Doctrine și partide politice.

Doctrina politică= **o concepție** asupra situației sociale și **un ideal social**.

Partidele politice : **oportuniste** (orientate exclusiv spre putere) , **programatice** (aumite țeluri concrete) ,

de idei generale (concepție asupra lumii) , **de clasă** . (Max Weber , D.Gusti)

/Dar toate partidele au ca bază de existență și de acțiune **o anume structură socială**.

Madgearu / '23

▣ Partid - clasă .

Partidele politice și clasele sociale au condiții de existență și de acțiune deosebite : **clasele sociale** sunt un produs al evoluției economice ; **partidele**, își găsesc rostul în sfera raporturilor politice.

/ **Partidele** muncitorești , țărănești , socialiste , sunt **partide de clasă**, (ca și partidele liberal și conservator) ,

deosebirea constînd din faptul că primele vor **schimbarea ordinii sociale** , iar celelalte **păstrarea sa**.

Acestă **deosebire principială** , înrîurește adînc doctrinele politice.

Madgearu / '23

▣ Lupta de clasă(p. 67-68)

/ **Socialismul** privește realitatea socială, analizează originea și dezvoltarea capitalismului, încearcă să stabilească

o lege a evoluției sociale și **o prognoză** asupra viitorului social.

PT trebuie să o cunoască dacă vrea să o așeze la temelie doctrinei sale.

/ Explică apariția **teoriei revizioniste** (Erfurth, 1891, Programul social-democrat) privind

lupta de clasă,rolul istoric al proletariatului și **respingerea** teoriei **ca lege naturală** care determină destinele omenirii(cum pretinde marxismul) .

Revizionismul s-a însărcinat să dovedească **inexactitatea acestei "legi"** , iar **programul social-democrat** de la Gorlitz (1921) , în preambul , **neagă caracterul de lege generală, părăsește ideea misiunii exclusive a proletariatului** de a transforma soc. capitalistă (așa cum era formulată de **marxism**) , considerînd că **această misiune revine tuturor claselor sociale.**

/ **Sociologul H.Cunow** (spiritus rector al revizuirii programului social-democrat) afirmă că **evoluția socială nu urmează un drum drept**, ci urmează **o linie în zig-zag** și că diferite perioade nu sunt dominate de aceeași lege și de aceleași tendințe.

Madgearu /'23

▣ **Poporanismul rus**

Împotriva acestei **generalizări a legii marxiste** ,s-a ridicat la mijlocul sec. XIX și **poporanismul rus.**

Poporanismul rus împărtășea **idealul socialist**, însă afirma că **Rusia își are destinele sale socialiste** , deosebite de ale Europei capitaliste, și că ea **va trece spre socialism, fără a mai trece prin capitalism**,deoarece **țările agricole** sunt condamnate la o **evoluție proprie** , fără să mai treacă prin **industrialism**. (explică argumentele poporaniste)Împotriva acestei afirmații ,militează constatarea că **industria capitalistă** fabrica, cartelul, trustul industrial - s-a dezvoltat în toate țările agrare,iar în **statele agrare înapoiate** s-a făcut un **salt brusc** de la **industria casnică ...la fabrică** , în modul cel mai desăvîrșit.

Madgearu /'23

▣ **Țărănimea și Capitalismul.(p. 69- 71)**

/ **Examinarea legii marxiste și a poporanismului**, demonstrează că o **doctrină politică nu se poate întemeia pe o prognoză** asupra vieții sociale.

În consecință, **doctrina țărănistă nu poate afla alt punct de orientare decît o cunoaștere exactă a realităților sociale și a tendințelor de evoluție din propria țară.**Pentru asta, trebuie să **dovedească dacă țărănimea este o clasă în stare să influențeze politicește ordinea socială existentă într-un stat agrar, și ...în ce direcție.**În acest scop , va examina care este **influența capitalismului asupra agriculturii** , și în special asupra **clasei țărănești.**

" Ceea ce se poate , astăzi , **afirma științific** este că **evoluția în agricultură duce cu forță elementară către biruința exploatării mici** , ca formă superioară de producție agricolă, **contrar**, prin urmare , **evoluției industriale** și a celorlalte ramuri de activitate economică, **care a consacrat exploatarea mare** ca formă superioară de organizare economică , **din punctul de vedere al producției "**

Exemplifică și argumentează :

deși **industria casnică** a fost distrusă de industrie,

țărănimea n-a căzut pradă mizeriei și **nu s-a proletarizat** ;

deși s-a considerat că **pulverizarea proprietății țărănești** (prin creșterea populației și succesiune) și

proletarizarea țaranului sunt inevitabile ... aceasta **nu s-a produs**, infirmînd unele teorii socialiste (Kautsky).

Dimpotrivă, s-a constatat că **exploatările mici** pot aproviziona mai bine producția industrială.

"Este cel puțin **exagerat** a se vorbi de **subjugarea fatală a țărănimii** de către capitalismul industrial agricol, și de **pericolul transformării exploatărilor țărănești** în anexe ale capitalismului."**Mișcarea cooperativă a izvorît tocmai din această**

necesitate ."Este **invederat** , **deci**, că **dezvoltarea capitalismului nu stînjenește existența și prosperitatea unei clase țărănești independente."**

Madgearu /'23

▣ **Regimul agrar și țărănimea în răsăritul Europei. (p. 71- 72)**

/ "**Zămislirea noului regim agrar** din răsăritul Europei , după războiul mondial , s-a făcut **sub o egidă revoluționară**. Ea a produs - aceasta este astăzi fapt notoriu -

< țărănizarea agriculturii > " În Rusia, Iugoslavia, Cehoslovacia, Polonia,

letonia,estonia, România, Ungaria, chiar și în Austria... **s-a format** sau este în proces de

formare **o nouă clasă țărănească independentă.**

Procesul nu seamănă cu cel produs în Apus, cu un secol în urmă, care avea ca **principiu fundamental , proprietatea sacră și inviolabilă.**
Madgearu /' 23

▣ **Proprietatea - funcție socială(p. 72)**

/ "**Revoluția agrară** din răsăritul Europei se petrece **concomitent** cu o **reformă integrală a dreptului de proprietate.**

Dreptul de proprietate privată quiritară a apus și tinde să fie înlocuit **cu un alt drept**, care porcede de la **noțiunea proprietății** , socotită ca o **funcțiune socială** , a proprietății care nu conferă numai **drepturi** individuale, dar și **datorii** sociale." **Această concepție** străbate ca un **fir roșu întreaga legislație agrară** de după război, și este călăuză unei adânci transformări sociale.

/ **Aplicația acestui nou drept** de proprietate, în ce privește pământul, se vedește în **tendența de înlocuire a proprietății de exploatare** , prin **proprietatea țărănească de muncă**. Sub egida **dreptului de proprietate de muncă**,

se va întemeia **o nouă și puternică clasă țărănească.**

(face trimitere la art icolele lui publicate în rev.

" Arhiva pentru știința și reforma socială ")

Madgearu /'23

▣ **Marxism versus țărănism .**

Nici în fața acestei realități, **țagada socialismului marxist n-a dat înapoi.** Marxismul nu cunoaște decît trilogia :mari proprietari / capitaliști /salariați / .

Țărănimea este considerată "clasă intermediară", de "tranziție", relevîndu-se caracterul ei neomogen.Dar nici proletariatul nu este, în fond, omogen .

În sînul țărănimii ,de sigur, există diferențieri (țărani mari, mijlocii, mici) .

Treptat , însă, prin **organizarea "proprietății de muncă"**,

tipul dominant va fi cel al "țăranului independent ".

/Marx are o formulă lapidară , preluată de toți în **combaterea țărănismului** : <Țăranii sunt **incapabili să-și valorifice interesele de clasă** în numele lor propriu, [...] ei nu se pot reprezenta și **trebuie să fie reprezentați.**>

/ **Lupta de clasă există.**Ea nu este tăgăduită.

Guizot , ministrul lui Ludovic-Filip, o recunoștea **în 1825:**

< **Lupta de clasă** nu e nici o ipoteză, nici o teorie, ci pur și simplu **o realitate** .De aceea , nu mai e nici un merit a se recunoaște lupta de clasă și **e aproape ridicol a o nega .** >

Marx -Engels au dezvoltat-o.

/ **Burghezia** prezintă **lupta de clasă** ca fiind identică cu **violența, rebeliunea, războaie civile, revoluție socială!**

"**Nimic mai fals decît această concepție.** Ea nu rezultă din doctrina lui Marx.

Lupta de clasă se poate da în presă, în parlament, în greve, lockouturi sau boicotare, **după cum se poate petrece** și în stradă , sub formă de rebeliune, războaie civile și revoluții sociale " În fond, **lupta de clasă** nu este altceva decît **valorificarea pe cale politică** a unor **interese de clasă.**

(constituționalismul englez a reușit să limiteze

lupta de clasă înăuntrul parlamentului și a sindicatelor) .

/ **Socialiștii** consideră , în schimb, că **țăranii** se găsesc în **tovărășia clericalismului, feudalismului, antisemitismului...** prezentînd -o ca o anexă firească a curentelor reacționare ...ba chiar ca fiind **antiproletară !**

(exemplifică, explică , seria de evoluții în diverse țări, care a putut naște aceste fenomene sau confuzii)

/ Țărănismul în Bavaria și Danemarca . (p. 77- 78)

V.Madgearu/'23

▣ **Țărănismul după războiul mondial. (p. 78-80)**

Sociologul englez dr. **L.Halden Guest** , care în 1921 a străbătut toate țările din răsăritul european, spune :

<În **ținurile rurale** , **democrația își găsește expresia în partide țărănești** , care deși în general sunt **dispușe să aprobe socializarea sau municipalizarea în orașe** sau controlul social asupra industriei,

de fapt, pretutindeni sunt **partizanii proprietății țărănești a pământului** și a comerțului liber. >

Guest spune astfel că în **dieta poloneză** sunt reprezentate interesele țărănești ; că în **Ceho-Slovacia** cele mai puternice partide sunt cele muncitorești și țărănești ; că **Bulgaria** are cel mai tipic guvern țărănesc; că în **Austria** puterea este împărțită între socialiști și țărăniști ; că în **Ungaria** , din 208 parlamentari, 96 sunt ai p.țărănesc.

/Deci există o puternică mișcare țărănească, acolo unde votul obștesc a îngăduit manifestarea politică a acestei clase. Cu toate acestea , ea continuă să fie considerată de unii ca un fenomen ...efemer!.

Madgearu /'23

▣ **Țărănism versus celelalte curente(p. 79-81)**

/ Ipotetic, **țărănismul** s-ar putea dezvolta în cadrul **tuturor concepțiilor** (liberale ,conservatoare,democratice muncitorești).

Explică , argumentează, de ce nu se poate :

a) **cu liberalii**, ar cădea subjugată de **trustrile financiare**

b) **cu conservatorii** , multe voci susțin întoarcera la **principiile sale morale și tradiționale** .Dar...tot ei susțin **inegalitatea naturală** (ierarhia!) și **autoritarismul**. Ei fac **apologia trecutului** , a marilor proprietari, au o **predilecție pentru clasa mijlocie**, iar prin faptul că au fost **deposedați de pământ prin despăgubire**, se apropie prin interese de **capitalism**.

c) **cu democrația muncitorească.**

"Acțiunea politică a țărănimii nu se poate mișca decît în cadrul concepției democratice muncitorești. " [!?!]

În țările agrare, deși există **votul universal**, lipsesc garanțiile elementare ale **libertăților cetățenești** , întreaga viață socială este dominată de **plutocrația bănească,speculație și militarism**.

În țările agrare din răsăritul Europei, numai clasele muncitoare și țărimea sunt menite să poarte stindardul democrației politice .

Madgearu /'23

▣ **Țărănismul și puterea politică.(p. 82-83)**

"Odată democrația politică întronată , **țărimea poate să cucerească puterea politică.**" **Dacă** condițiile de existență ale țărănimii ar fi în conflict cu necesitatea dezvoltării maxime a forțelor de producție ale societății ,**ea n-ar putea conserva puterea politică** în mâinile ei.

/Țărănismul nu este în dezacord cu idealul de progres, cu **transformările sociale** (cum afirmă socialiștii);

nu se opune industrializării (cum afirmă liberalii).

Madgearu /'23

▣ **Sat - Oraș**.(p. 83-84)

Ca un corolar al **antitezei agrarism - industrialism** , s-a descoperit un **antagonism sat - oraș**. Cu prilejul întemeierii **Internaționalei Verzi** , la **Congresul** de la Passau în aug. **1920**, a deșteptat mult interes ideea **doborîrii ascendenței orășenești** asupra satului.În programul minimal al **P.Ț sîrb**, se găsește un punct analog.

/Dar civilizația Europei nu este întemeiată în era capitalistă.

Bazele sale sunt străvechi .Această civilizație este răspîndită în orașe și sate.

Ideile despreadministrație , guvernare locală și centrale,

locul omului în natură... sunt patrimoniul general al umanității întregi, nu a civilizației capitaliste.

Madgearu /'23

▣ **Țărănism - muncitori .**

Unii afirmă că există un **antagonism ireconciliabil**. Poate asta este valabil pentru... Apus. În țările răsăritene, în Balcani, lucrurile nu sunt astfel, deoarece **muncitorimea industrială** recentă este **de origine țărănească**.

▣ **Țărănism -intelectuali**

S-a ridicat acuzația că **țărănismul ar fi antiintelectualist**.

"Dar dacă **țărănul** nu apreciază îndeștul pe **intelectuali**, poate că aceasta se datorează **distanței sociale**, create între țărani și fiii lor, cari ridicați prin învățătură la situații înalte și intrați în angrenajul societății capitaliste **și-au uitat îndatoririle** față de căminul părinților și de consătenii de ieri ; sau mai poate fi vorba de **indiferența țărănimii** față de **intelectualismul superior**, în înțelesul că în vreme ce satele rămân fără școli, **se creează institute** pentru cercetarea lucrurilor trascendentale , cum ar fi , spre exemplu, **teoria relativității lui Einstein.**" / Acestea sunt realități trecătoare, nu se poate vorbi despre antiintelectualism... la țărani. Țărănimea are toată dragostea față de intelectualii care se apropie de masele populare. Scepticii **conservatismului de ieri** și **liberalii de ieri și de azi**, deezinteresați de mișcarea socială, sigur că ...Madgearu / '23

▣ Țărănism - naționalism.

"**Țărănismul** , ca **mișcare politică a clasei țărănești** în lupta **împotriva** întregului sistem de **exploatare și dominație** economică și politică a **societății capitaliste** , nu poate să manifeste nici o tendință de **opresiune față de minoritățile etnice conlocuitoare**. [...] chiar dacă **mișcarea politică țărănească** din lăuntru aceluiaș Stat , poate fi **vremelnic împărțită pe naționalități** , **ideologia ei socială fiind aceeaș**, **conlucrarea diferitelor fracțiuni țărănești etnice se impune** de la sine, și deschide **perspective largi** pentru cea mai fericită **deslegare a problemei minorităților.**"(p.86) Madgearu /'23

▣ Țărănism - internaționalism

Există multe internaționale. Internaționalele socialiste a II-a, a III-a și jumătate; Internaționala comunistă , a III-a ; Internaționala sindicatelor (de la Moscova și Amsterdam) ; Internaționala Verde; Crucea Roșie ;Societatea Națiunilor ș.a.

Nici una din aceste internaționale **nu poate suplini rolul națiunii.**

Partidele politice, deci, **nu se pot clădi pe baze internaționaliste.**

/ "Dacă **Internaționala a treia** , în afară de partea ei doctrinară, care n-a fost acceptată de toate partidele socialiste,

n-a putut să prindă terenul așteptat de conducătorii ei , aceasta se datorește faptului că **s-a manifestat** de la începuturile ei ca **supranațională**, ca o instanță, **care a voit să comande vieții națiunilor "**

/ **Internaționala Verde** a țărănismului , întemeiată în 1920, la Passau , (avînd apoi sediul la Praga) din imboldul premierului bulgar Stamboliiski, urmărea să creeze **o mișcare agrariană** care să pună capăt rivalităților economice între popoare.

Pentru unii ,**a apărut** ca o contraponderă la **Internaționala roșie de la Moscova** ;

pentru alții, ca o mișcare de **reînviere a panslavismului** intelectual -democratic.

Dat fiind **acest caracter vag**, ea nu a putut să prezinte o bază de înțelegere între diferitele partide țărănești. (p. 86)

Madgearu

13) **Ion Răducanu**, **Socialismul de stat**, 4 mart.1923, (p.163-171)

(Conferința la ISR)

La noi se abuzează de noțiunea de "**socialism de stat** "----"**etatism**" .

Sunt confuzii.Este interesant de cercetat dacă **amestecul Statului** în viața economică, **hipertrofia atribuțiilor de stat** de la razboi încoace,se poate numi "socialism de stat" ,

"intervenționism" sau altceva.

Răducanu / '23

▣ **Socialism de stat (intervenționismul)**

/ **Obârșia** socialismului de stat trebuie căutată în **toate curente**le care au căutat să **reacționeze** împotriva **doctrinei liberalismului clasic**.A luat "**arme**" și de la socialismul utopic,și de la socialiștii-creștini englezi, și de la "revizionisții" socialiști, și de la noua școală de drept și economie politică ("**socialismul de catedră**")

/ Nu există astăzi **partid politic** care să nu propage , într-o măsură oarecare ,

intervenționismul de stat.

Există însă doi vrăjmași ireductibili ai intervenționismului : **liberalismul clasic** și **socialismul marxist**. Ambele doctrine exclud intervenționismul , și au la origine teoria "dreptului natural". Ambele îl combat :

primul ca o piedică a armoniei sociale , **al doilea** ca o piedică a eliberării proletariatului de sub jugul capitalist.

Răducanu / '23

▣ Socialismul de catedră.

Socialismul de catedră nu trebuie confundat cu socialismul de stat .

Școala istorică de Economie politică și Școala istorică de drept public, mai ales din Germania , a alimentat acest curent (Brentano, Schmoller Wagner), căutînd să realizeze o **politică socială**, să intervină în conflictele dintre capital și muncă, fie prin Stat, fie prin legi, fie prin asociații.

Semnaleză contribuția lui Gusti , care a organizat la Iași un seminar sociologic dedicat acestei doctrine (Ion Setlacec ș.a.)

/ **Discursul -program** ținut de **Schmoller la Eisenach** ,

poate fi socotit ca riviriment în politica statului German.

Socialiștii de catedră nu privesc proprietatea individuală ca "inatacabilă "

și Statul ca un "rău necesar " , ci că **Statul** poate , că trebuie să fie ,

un factor activ pentru **realizarea unui echilibru** al forțelor economice,

în interesul **progresului național** și al **umanității**.

Răducanu / '23

/ În aceste curente există **extremă "stînga"** și **"dreapta"**.

Extrema dreapta este reprezentată prin **"neoliberalism"** sau **"liberalism social, sau reformist "** , reprezentantul strălucit fiind **Brentano**. Intervențiunea statului

etse f. redusă, cu cîteva măsuri de ordin social-sanitar

(dreptul la asociațiune, 8 ore de muncă, ocrotirea muncii copiilor și femeilor)

Extrema stînga , reprezintă **"socialismul de stat "**, reprezentant marcant fiind

Adolf Wagner. (explică concepția) .Doctrina socialismului de stat ,

considerînd că **producția și distribuția** veniturilor sunt **"funcțiuni sociale "** ,

apreciază că statul trebuie să se implice (impozite, distribuție, naționalizări) .

Socialism parțial. Întreprinderile gigant , **monopolurile** (care acaparează izvoarele de producție ale unei țări) **trebuie naționalizate** , în patrimoniul național, din următoarele considerațiuni :

1. Pot fi mult mai bine administrate de stat ;

2. Venitul obținut intră în tezaurul statului, în folosul societății;

3. Se înlătură pericolul dependenței statului de cercurile capitaliste;

Este un **socialism parțial** , care se deosebește de **socialismul radical, marxist** (care cere naționalizarea totală) .

Răducanu / '23

▣ Intervenționismul Românesc.

Economistul francez Charles Gide , ocazional, a spus că **România** este **"țara socialismului de stat "**

El vedea lucrurile de departe, de pe malurile Senei,

și nu putea înțelege ce se petrece pe malurile Dîmboviței.

În România a existat un **"intervenționism de stat"** ,

cu caracter pronunțat **neomercantilist**, îndreptat în două direcții :

1. mărirea producției ; 2. apărarea intereselor burgheziei naționale ;

Pentru acest intervenționism am avut și **doi doctrinari** .

Dionisie Marțian (cel mai de seamă economist al nostru,

elev al marelui **Lorenz v. Stein din Viena** .)

El a avut în vedere mai mult **protecțiunea producțiunii naționale**, decît atenuarea conflictelor dintre clase.

Petre S. Aurelian , care a propovăduit concepția lui **List**,

și care a ajutat mult la dezvoltarea industrială

și comercială a țării. Era un adept al **protecționismului vamal**.

Ion Strat și Ion Ghika (economisti liberali) , cu influență mai mică.

"Dar acest **"socialism de stat"** este foarte **primejdios**.

Loria a avut un cuvînt de spirit : **<Cînd socialismul de stat merge la braț cu**

protecționismul, adică cînd Wagner merge la braț cu List, situația lucrătorului este deplorabilă ; cînd Wagner merge la braț cu Cobden , cu liber-schimbismul, atunci socialismul de stat se mărginește numai la o politică socială pe tărîmul adevărat , iar nu se confundă cu neomercantilismul , situația lucrătorilor este bună . >

În România nu a existat un "socialism de stat" , a fost doar un **neomercantilism**, printr-o **legislație plăpîndă**, care nu face fală politicii sociale (Legea tocmelilor agricole ,Casa rurală) .**Celelalte intervențiuni** , s-au făcut pentru **sporirea producției și întărirea puterii clasei conducătoare** (căile ferate de stat, serviciile fluvial și maritim, la 1880 banca de emisiune etc) .

/ " Iată de ce ,un coleg apreciat [**Manoilescu ?**] spunea că **este nevoie de un mare partid politic** , cu un **program de socialism de Stat** .

Acel partid [P.P.Averescu ?] care pînă astăzi a făcut politică spunînd că **etatismul** este înscris ca **prim punct în programul său**, n-a făcut nimic altceva decît să **utilizeze statul ca instrument** pentru **îmbogățirea grupării sociale din care își recrutează aderenții** ,n-a văzut în Stat un instrument pentru a aplana conflictele sociale , pentru că **Statul în regim censitar** , ca și **în regimul votului universal falsificat** , nu este reprezentantul tuturor, ci **este deținut de o anume clasă** , care **exploatează cealaltă parte din populațiune** prin mijlocul Statului.
Deci socialismul de stat este de înfăptuit de aici înainte."

Ion Răducanu / 1923

14) Șerban Voinea, Socialismul marxist și evoluția socială, 18 febr.1923.

(Conferința la ISR) p.119-140. [

L.D.cea mai lungă conferință din ciclu!] (vezi pe larg la **PSDR**)

/ În ciclul deconferințele ISR, s-au înfățișat cele mai diferite laturi ale **gîndirii politice**. S-a auzit cuvîntul **liberalismului**, al **conservatorismului**, **țărănismului**, **naționalismului** . Dar **toate aceste concepții politice** , ori cîte **deosebiri** ar fi între ele, "**nu reprezintă în fond decît aspecte deosebite ale aceleiași ideologii** care, nici în cele mai depărtate năzuințe ale ei , **nu trece dincolo de cadrul alcătuirii sociale existente."**

▣ **"Socialismul științific**

(pe care are cîntea să-l prezinte) **este o doctrină care tinde spre prefacerea din temelii a societății de astăzi și prin aceasta are un caracter revoluționar** , pe cîtă vreme **toate celelalte doctrine** , oricum și-ar zice ele ,liberale, democratice sau altfel, au, în raport cu socialismul , **o trăsătură conservatoare**. Așa fiind, **ar fi greșit** dacă am considera **socialismul** ca **un simplu inelîn lanțul doctrinelor politice generale**.[...]trebuie privit ca **un lanț de sine stătător**."(p. 119)
Voinea / '23

▣ **Concepția materialistă.**

Doar socialismul are o metodă proprie :**concepția materialistă**. **Celelalte doctrine**, fără a avea o filozofie istorică proprie, se întemeiază pe o "înrudire" cu o filozofie istorică comună , **concepția idealistă**. Unii au văzut elementul hotărîtor într-o ființă de esență superioară ;alții ... în religie,în tradiție, în profeți, în părinți, în preoți, în savanți ; alții ... în domeniul lumii naturale , mediul înconjurător, geografie, rassă.

/Concepția materialistă își are istoria sa (ideologia burgheziei , raționalistii francezi, ideea evoluției sociale-cu lepădarea materialismului, etnologia) ... pînă la **marxism**.
Voinea /'23

▣ **Marxismul .**

Definiția dată de Marx ("Critica economiei politice") (explică termenii definiției și evoluția omului prin prisma ei

:uneltele, limbajul, gîndirea, diferențierea după sex și preocupări, apariția claselor sociale, organizarea politică în epoci istorice, curentele de idei corespunzătoare ...)

/Se reproșează marxismului că a neglijat factorii ideologici.Nu trebuie să se uite situația în

care s-a născut marxismul, lupta ce a trebuit să o ducă contra hegelianismului, încît **a fost firească o anume exagerare a materialismului.**

Marx și Engels au fost **conștienți de această exagerare**, de aceea Engels îi atrăgea atenția lui Mehring sau Bloch despre asta .

În asta constă meritul mare al întemeietorilor socialismului științific, că prezintă **istoria** ca un domeniu al **fenomenelor necesare**, ridicînd **sociologia la rangul unei științe.** (p. 122- 128-131)

Voinea /'23

▣ **Renașterea. Umanismul.**

/ **Dacă ideea** ar fi cea care hotărăște formele de manifestare omenească și formele sociale de conviețuire , **ar fi trebuit** ca odată cu **renașterea ideilor antice** să asistăm la ...**renașterea acelei epoci , a sclavajului și antichității.**

Dar autorii care împrumută forme de gîndire antice , **selectează ideile trecutului**, în funcție de **interesele lor materiale**, lepădîndu-se de partea ce nu le este de folos.

De aceea , o trăsătură caracteristică a "umanismului " este **inconsecvența .**

/ Ex.: **ideea națională** (sprijinită de umanism) este cu totul străină lumii antice ; admiratori umaniști ai vechilor republicani, Cicerone și Demostene, devin **sprijinitori vajnici ai monarhiei absolute**, în frunte cu un **principe "umanist "** (pentru acest principe umanist scrie Machiavel tratatul său politic) . (p. 130)

Voinea /'23

▣ **Fatalitatea socialismului. Rolul proletariatului.**

Geniala analiză pe care **Marx** a făcut-o societății capitaliste, pe care **Kautsky** o sintetizează în preambulul "**Programului de la Erfurt "** , sunt înfățișate tendințele de dezvoltare care duc în mod necesar spre **societatea socialistă.** (explică această axiomă marxistă).

/ Singurul purtător al acestui proces de transformare este **proletariatul**, pentru că **celelalte categorii sociale se opresc în pragul proprietății individuale.**

(el nu se va referi la lupta de clasă, pentru că ea va face subiectul conferinței lui Ilie Moscovici) (p. 133)

Voinea/'23

▣ **Rostul social-democrației.**

Dar **socializarea** nu este posibilă decît cu ajutorul și după **cucerirea puterii politice.** "**Rostul social democrației , partidul de clasă al proletariatului** ,nu e altul decît acela de **a da mai multă conștiință acestei lupte**, a cărei **victorie** nu poate fi asigurată decît prin **colaborarea proletariatului din toate țările.**"

/ În concepția marxistă "**socialismul** nu este înfățișat ca un **concept etic** , ca obiectivizare a unei **idei abstracte de dreptate sau de egalitate** , ci ca un **rezultat necesar al dezvoltării economice.**" (p. 133-135)

Voinea /'23

▣ **Revoluția bolșevică.**

După ce respinge (cu argumente) diverse critici "clasice" ce se aduc marxismului (superioritatea mării exploatare capitaliste , crizele economice, degenerarea proletariatului) , el se oprește la obiecția privind **realitățile din Rusia sovietică.**

" **Bolșevismul, credințele și metodele sale sunt identificate cu marxismul**, iar rezultatele sale practice ne sunt înfățișate ca o supremă **dovadă a utopiei socialiste.**"

"Asemenea încercare trebuie să **o respingem cu hotărîre**, și domniile voastre , după cele expuse de mine,veți înțelege pentru ce.[...]

Ce este oare bolșevismul rus alta , cu încercarea sa de a trece de dreptul **din plină barbarie feudală la socialism** , decît **o tăgăduire a marxismului ?**

Cum poate cineva să identifice **socialismul științific , mișcare și ideologie** rezultată din **dezvoltarea mării industrii**, cu o **revoluție socială** izvorîită din **nevoile agriculturii și ale țaranului ?** Însuși **falimentul practic al bolșevismului** , cu grandioasa sa încercare

de a violenta legile economice [...] sunt o **supremă confirmare** a ideii fundamentale **a marxismului.**[...] Nimic mai firesc decît acest rol al proletariatului industrial

rus ,**travestirea ideologiei sale primitive , în formele socialismului marxist ! "**

/ **Și în revoluțiile burgheze** , burgheziei i s-au alăturat ...

" ycomenrya engleză, ironsizii din armata lui Cromwell, sansculoții , jacobinii, plebea orășenească înarmată, care [...] voiau să întroneze ,prin **dictatură** , **dreptul lui Hristos pe pământ**, în veacul al 17-lea, iar în al 18-lea ,**libertatea** , **fraternitatea și egalitatea**.Același lucru se petrece și în Rusia "(p. 137-139)
Șerban Voinea

15) **Ilie Moscovici**, Lupta de clasă și transformarea socială.(febr.'23)

(Conferința la ISR) p.283-303.(vezi pe larg la **PSDR**)

Moscovici /'23

▣ **Internaționalism doctrinar .**

[L.D : **Sincronism doctrinar**]

/Ciclul de conferințe asupra doctrinelor politice organizat de ISR, care este "**o contribuție serioasă la clarificarea concepțiilor și luptelor politice** de la noi, este în același timp **o afirmare de ordin internațional** , o afirmare **că trăim** , ca toate statele și toate popoarele , viața internațională, **supunându-ne regulilor ei, luând ideologia ei, luptele ei politice și chiar terminologia ei.**"

Începînd cu cu conferința directorului ISR(doctrinele și partidele politice), numai enunțînd **titulatura celorlalte conferințe**, constatăm că

trăim viața internațională și cugetăm după regulile impuse de ea.

/Este adevărat că **doctrinile internaționale** au , în fiecare țară, **caracteristicile lor naționale** , dar în România, țară încă " semifeudală, neoiobagă " , **adoptarea acestei terminologii** dovedește că "**nu suntem un organism național izolat, închis în ziduri chinezești,că trăim și simțim ca toată lumea**, viața și cugetarea internațională, că, luîndu-ne exemplele de la **cavalerii Spaniei, dela lorzii englezi,** de la **negustorii germani** sau de la **bancherii francezi**, de la **țăranii bulgari și danezi**, de la **muncitorimea** din toate țările , sau chiar de la Neagoe Basarb, **suntem internaționaliști și facem internaționalism** fără să vrem.[...]

România, ca toate statele, face parte dintr-un **organism internațional** , care-și are **legile sale de naștere, de dezvoltare, de transformare, de pieire.** "

(p. 283)

Moscovici /'23

▣ **Lupta de clasă. ▣ Lupta de clasă în capitalism. ▣ Proletariatul. ▣ Karl Marx**

Moscovici /

▣ **Partidul Socialist.**

/Este **partidul de clasă** al proletariatului. El a dat proletariatului un țel, i-a arătat rolul social, i-a dat mîndria misiunii sale istorice.

P.S.nu se confundă cu clasa muncitoare, e **partea conștientă a clasei**, care "**pricepînd evoluția** , mersul omenirii, interesele permanente ale clasei, caută să împace **interesele ei imediate [...]** cu **interesele ei viitoare** , adică cu **interesele generale ale societății.**"

/ "**Socialismul**, reprezentat și predicat de **Partidul Socialist**, este **ultimul scop** al luptei de clasă proletară , și acest ultim scop este **transformarea societății** de astăzi, **burghezo-capitalistă**, bazată pe **proprietatea individuală** a mijloacelor de producție și de scgimb, în **societatea socialistă** , bazată pe **proprietatea comună** a acestor mijloace."

/Deși partid de clasă, **P.S.** nu este format numai din elemente proletare.

Mișcarea proletară, prin creșterea forței ei, prin dezvoltarea ideologiei sale , **impune și deșteaptă conștiința de clasă a funcționarilor și intelectualilor proletari**, atrage **lucrătorii și funcționarii** din mica industrie și comerț, pe **funcționarii particulari** de la Stat, pe **țăranii salariați**, apoi...prin reformele generale pe care le cere, pe **țăranii, meseriașii și comercianții săraci**, nemulțumiți de regimul de azi.

Moscovici /'23

▣ **Intelectualii și socialismul ▣ Revoluția socială.**

▣ **Condițiile preluării puterii de proletariat.▣ Revoluția bolșevică.**

▣ **România și socialismul.**

/ Formarea tîrzie a **țărilor românești** (sec.XIV); **înconjurată** de popoare nomade sau seminomade, războinice ; **expuse la năvăliri** ; trăind cîteva secole de **stăpînire străină turco-fanariotă** ; menținute într-o **stare înapoiată** ;fără serioase **lupte naționale, religioase sau de clasă** ; cu **revoluție burgheză** survenită tîrziu, sub influența Apusului ...Aluatul din care s-au modelat formele burgheze este înapoiat, pe fondul feudal și iobag, **o societate "neoiobagă"**(Dobrogeanu -Gherea, "Cuvinte uitate ")
Neavînd factorii obiectivi, **neexistînd** factorii subiectivi, **România** suferă de toate contradicțiile regimului capitalist, fără să aibă factorii necesari pentru transformarea socială.Dar România nu trăește izolată în univers, zidurile chinezești au căzut și trebuie să participe la viața internațională, să se supună legilor ei.
Moscovici /'23

PSDR luptă :

Înlăturarea tuturor piedicilor puse de oligarhie în calea dezvoltării industriale a țării , pentru un progres real;
Cucerirea cîtor mai multe reforme pentru clasa muncitoare ;
Ridicarea nivelului cultural al masei ;
Democratizarea cît mai largă a țării , educarea cetățenească ;
Internaționalizarea , contopirea gîndirii și acțiunii lor cu acțiunea internațională.
Ilie Moscovici / 1923

16) Nae Ionescu , "Sindicalismul ", 1923, p. 173-185

(Conferința la ISR)

[**LD :atenție ! Precizare** : nu reprezintă , ci expune **sindicalismul, personal fiind în afara politicii militante.**

Va vorbi despre **sindicalismul francez**, pentrucă el înseamnă **sindicalismul revoluționar**.Se va vedea cîte **deosebiri** sunt între **sindicalismul propriuzis** și **sindicalismul marxist**.

Nae /

▣ **Sindicalismul**

/ **Adevărata organizare a sindicalismului** s-a făcut **în și prin Confederația Generală a Muncii**, la înjghebarea căreia , intelectualii au avut un rost jalnic de redus.

Sorel (teoretician al mișcării) mărturisește că mai mult a învățat el de la sindicalism, decît invers.

Levine (autorul american al celei mai bune lucrări despre) spune că **mișcarea sindicalistă** s-a născut , a crescut și s-a desfășurat

alături de mișcarea ideilor (Marx, Sorel, Bernstein, Berth),

și nu în chip hotărîtor legată de ea.**Este opera muncitorilor.**

/ Este o mișcare naurală, inițial destructivă. Își are **originea** într-un fapt precis, dar nu caracteristic: **nemuțumirea generală**.Intențiile de reformă, izvorîte din ea, au un caracter **hotărît revoluționar**. (Dovada, Congresele CGM de la Lyon și Montpellier, la cumpăna secolelor XIX-XX :

atitudine critică precisă / ordine constructivă timidă)

/ **Sindicalismul** este o **mișcare muncitorească** ; **opoziția lucrător-patron** este fundamentală ;caracterizarea **luptei de clasă** este fundamnetală .

Nae Ionescu /'23

▣ **Lupta de clasă .**

/ **Ideea** acesta poate naște unele **îndoeli, antipatii**.În România a fost pusă de un partid , după război.Există **partide atăcate** pentrucă **și-au înscris în program această luptă de clasă**.

/ "Nu cred să existe **un partid politic** , nu în țara romnească, dar în nici o parte a lumii , **care să înscrie în program lupta de clasă** .

În program se se înscriu doar **țelurile de realizat**.[...] **lupta de clasă nu este**, nu poate

și nici nu trebuie să fie **un scop**.

Ea este **o realitate , un fapt**, și încă unul din cele mai puțin dorite de toată lumea;"(p.175)
Nae Ionescu /' 23

▣ Armonie socială

Luptei de clasă **i se opune astăzi teoria păcii și armoniei sociale ."**

/ Numai că astăzi, **lupta de clasă este o realitate, iar armonia socială, un ideal.**

Teoria armoniei sociale este **ademenitoare** , dar dacă nu compromisă, oarecum **suspectă**. "**Stindardul** ei este întotdeauna agitat , la răspîntiile istoriei, de o anumită clasă; și anume **clasa care era amenințată** să piardă puterea.

Exact în aceleași împrejurări îl agită **astăzi burghezia."**

/ "Evident, aceasta nu micșorează cu nimic **valoarea intrinsecă a armoniei sociale.**

Cel puțin **partidele de stînga** - care recunosc realitatea luptei de clasă și clădesc pornind de la ea - sunt cele dintîiu încredințate de **aberațiile** în raporturi la care duce această

luptă de clasă Ele și sunt astăzi cele mai **sincere**

închinătoare ale unui **ideal de pace socială.**"(p.175)

Nae Ionescu /'23

▣ Sindicalismul.

Este o **deosebire radicală** între felul cum pun **partidele și sindicatele** problema luptei de clasă. **Partidele vor înlăturarea luptei de clasă, cu păstrarea claselor.**

Sindicatele vor suprimarea claselor sociale.

/ Sindicalismul a pornit cu **război** lupta sa , **împotriva Statului** (văzut ca exponent al societății), indiferent dacă este **capitalist, naționalist, militarist, democratic** sau **național**.

/ Sindicalismul cere omenirii o altă mentalitate :

- **refuză** a face **politică propriuzisă**(ar înseamna **parlamentarism**), mai mult din considerente tactice ,decît morale, pentru că **vrea să evite compromisul.**

- **critică P.S.** pentru "**burghezificare** " (pentru că a intrat în lupta politică).

preferă grevele (obținerea beneficiilor prin presiune și constrîngere);

contestă principiul democratic al majorității

(în sindicatele profesionale nu intră toți muncitorii)

preferă, calitativ, "lucrătorul" (față de intelectuali are neîncredere)

(p. 178-179)

Nae Ionescu /'23

▣ Sindicalismul și intelectualii .

/Teama și neîncrederea sindicalismului față de intelectuali își găsește explicația în faptul că **teoria sindicalismului nu este o explicație dialectică, ci "sistematizarea convenabilă** a unor **concluzii** pe care le impune **situația de fapt."**

Ori... meseria de **intelectual** presupune îndeletnicirea zilnică cu **ideile**,

se pretinde superior, revendică rol de conducător, monopolizează conducerea.

/ **Sindicalismul** recunoaște valoarea intelectualilor , **necesitatea existenței lor.**

Contestă doar ierarhia (principiul convertibilității) (p. 179)

Nae Ionescu /'23

▣ Mijloacele de luptă sindicale .

/Sindicalismul urmărește **înlăturarea** totală și în bloc a **sistemului de instituții** actuale; nu vrea să aibă **nici un punct de conlucrare** cu societatea de azi.

/"Sindicalismul nu tratează " Tratatul înseamnă **tocmeală** și tocmeală înseamnă **tranzacție**, iar tranzacție înseamnă un fel de **conlucrare** .

/Cînd sindicatele vor o anume legiferare , ele o cer pur-și -simplu, așa-numita "**acțiune directă**".

Dacă nu ...**amenință cu ... boicotul, sabotajul,greva,greva generală.**

Nu vor să cerceteze cu delegații societății dacă **cererile sunt juste** sau **nu**, sunt **realizabile** sau **nu**.

/Grevele ,pe lîngă miza lor revendicativă,au și un scop **educativ-emoțional** : pe lucrători îi face conștienți de forța lor ;

pe ceilalți, că le arată eventualitățile ; are și o semnificație "metafizică" , deoarece a devenit un **"mit social"** (ca a doua venire a lui Isus Hristos !) (Sorel) : **un termen fictiv** de realizare a tuturor nădejdlor . (p. 180)
Nae Ionescu /'23

▫ Socialismul.

/Socialismul crede că **transformarea societății** se face prin **evoluție tehnică**, hotărîtor fiind **factorul economic**.

- Metoda **"materialismului istoric "** nu este decît un **"hegelianism mutilat prin neînțelegere "**;

- **"Spiritul socialismului este un dogmatism care dă de bănuț "** ;

-**Marxismul** știe sigur ce se va întîmpla ; că perioada capitalistă se va consuma ; știe și cînd se va consuma ;

-**Are lipsă de spirit critic și de prudență**

"Socialismul este ,ca factură sufletească, ultima întrupare -și nu cea mai simpatică - a dogmatismului raționalist."

Nae Ionescu /'23

▫ Democrația.

/Pentru democrație, **contractul și egalitatea** duc la principiul **majoritar**, iar **voința colectivă** este egală cu **suma voințelor individuale**.

/Toată istoria **democratismului teoretic** nu este decît un **șir de corective** ale acestor afirmații, rezultat al aplicării spiritului științelor pozitive la cercetarea vieții umane.

" Oamenii sunt toți egali , dar numeric deosebiți, după cum deosebite sunt diferitele unități în seria 1+1+1+...ș.a.m.d.

Societatea este în acest caz **suma indivizilor** care o formează, iar **voința colectivă** egală cu **suma voințelor individuale** .De unde și criteriul majoritar în stabilirea voinței colective " (Acesta era democratismul lui Rousseau)

/"Democrația nu poate fi nici regionalistă, nici proporționalistă.

Ea este unificatoare și majoritară.Ea a însemnat , sub toate raporturile,

o "mare risipă de energie" .Plecînd de la **omul abstract**, lucrînd cu el, utilizîndu-l numai în elementele cari intrau în conținutul **conceptului de om**, ea **lasă neorganizate** pentru omenească toate **calitățile specifice** fiecărui individ , care nu sunt numai "sarea pămîntului " , ci ,mai mult, încă **singurele resorturi adevărate ale activității umane**.

Democrația a socotit cu numărul. **Vremea noastră socotește că individul** , ca făptură vie a lui Dumnezeu, cu preferințele și îndemînarea lui specială, cu capacitatea lui proprie, cu mediul lui natural, în care este plasat,[...]

În fața risipei democratice, vremea noastră ridică principiul și fapta conservatoare."(p. 183-184)

Nae Ionescu /'23

▫ Sindicalismul = conservatorism

/Pretinde pur și simplu precumpănitor **factorul moral**, în evoluția societății.

El nu știe nimic precis; bănuțește și așteaptă;

/ **Se obișnuțește a se trece sindicalismul la remorca partidelor socialiste.**

Este doar un mijloc comod de clasificare , făcut de istorici.

În realitate distanța este ca între Descartes și...Bergson !

/ **Sindicalismul** este tot ce se poate mai **potrivnic democrației**.

El este cu adevărat nou, pentru că proclamă **principiul diferențierii calitative** , cere **gruparea lucrătorilor în bresle**,

bănuind că au comună **mentalitatea ,structura sufletească**.

/Sindicalismul este o structură ce se sprijină **utilizarea formelor vii și concrete** ale vieții. Dar să nu ne înșelăm, **sindicatul nu este o formă democratică** , în sensul clasic.

Este mai degrabă conservator.

/ Poate să fie **îndoielnic** dacă **sindicalismul** se va realiza vreodată...(p. 183-185)

Nae Ionescu

17) Nicolae Petrescu , Anarhismul , 18 mart.1923, p.187-199

(Conferință la ISR)

In ciclul conferințelor de la ISR , s-au prezentat curente, doctrine si programe de partide politice, cu aderența în viața reală a României.

În expunerea **anarhismului**, "nu vom întâlni această conformitate cu realitatea."

▣ Anarhismul .

Nu reprezintă **nici o clasă socială** , pentru că

desființează orice diferențiere socială.

Nu reprezintă **aspirațiunile unei societăți** într-un **Stat național**, pentru că **nu recunoaște autoritatea statului ;**

Nu urmărește **un ideal definit** , privind progresul societății , deși pretinde a reprezenta binele omenirii.

Nu există o doctrină propriu-zis anarhistă, în sensul celorlalte ;

/ Esența anarhismului, ca doctrină ? :

"o teorie care desființează statul [...]

o teorie care nu recunoaște nici o autoritate în afara conștiinței individuale ;

o teorie care neagă ordinea determinată de legi și convențiuni.

/ Există **două feluri de anarhism** :

1. Anarhism ca atitudine individuală (pe care **fiecare individ o ia din când în când**, și cu atât mai des cu cât are o personalitate mai puternică.

(Toate personalitățile mari în artă, știință, filozofie, religie, exercită o influență anarhică, contra ordinii existente și a valorilor în curs.)

2. Anarhism ca doctrină politică.

Petrescu / '23

▣ Individualismul anarhist.

Reprezintă un **sistem individualist prin excelență** ;

Susține că societatea poate trăi fără **nici o forță** și

fără **nici o constrângere juridică** ;

Se ridică **contra oricărei intervenții colective** și

a **oricărei limitări a libertății individuale** ;

Este sistemul **celeii mai mari libertăți omenești posibile**

un fel de **liberalism dus la extrem**;

(Cf. K.Diehl, R.Stammmler, E.Goldman, D.Gusti ș.a.)

/ În aceste condiții, **statul nu mai are ce căuta** ;

legile și sancțiunile nu mai au nici un rost ;

orice **ordine legală dispare**, în fața individului.

/Starea de lucruri pe care o proclamă anarhismul, **este în contradicție cu tot ce se**

numește civilizație, cu **excepția proprietății individuale**, pe care nu numai că o afirmă, dar **o și extinde**, în sensul că se consideră de sine-stătător.

/Deși se naște dintr-un motiv etic, **anarhismul este antisocial și antimoral**,

deoarece **își extinde egoismul**, fără **nici o limită**.

/Anarhismul are și **precedente psihologice**.

Înainte de a fi o teorie, **este o dispoziție sufletească**,

care ia naștere dintr-**o revoltă**, din conflictul individului cu colectivitatea.

/Anarhismul este **o doctrină unilaterală** ,

pentru că privește realitatea numai prin prisma individului.

Petrescu / '23

▣ Precedentele teoriei.

Ideea este veche de când lumea.(China, India) ;

/ La greci, **Zeno Stoicul**, propovăduia **comunitatea fără stat** , ca un ideal al viitorului ;

/ **Diogene Cincul** se declara pe față **inamic al statului** și instituțiilor sale

(de altfel, toți **cinicii antichității** erau cinici, proclamând **natura ca singura stare de fericire**, negând societatea sub orice formă;

/ Renan numește pe **Hristos, un anarhist** ("Vie de Jésus", cap. VI);

/ Uneori, și **revoluțiile sociale** , **politice** sau **religioase** ,

pot fi considerate anarhice

(Wiclif, Luther, Calvin), în sensul că se îndreaptă contra stării existente.

/Anarhismul apare ca **doctrină politică** abia în **sec. XIX** și este pregătit de

revoluția din 1848 (ca reacție la reacțiunea imperialismului din occident), între anii 1850-1895.

Godwin, Stirner, Proudhon . Ei sunt partizani ai anarhismului.

/ **William Godwin** (Anglia, sec. XVIII, "Cercetare asupra Justiției și influența ei asupra fericirii").

El l-a inspirat pe Malthus în chestiunea populației.

La el, anarhia este doar parțială, apare nu ca o completă lipsă de organizare socială, ci mai mult **ca o stare sufletească**, de indulgență mutuală, de **egalizare a condițiilor economice și sociale, comunistă** (în ce privește distribuirea bunurilor).

/ **Max Stirner** (Gaspar Schmidt), cu cartea sa "*Unicul și proprietatea sa*" (1845), în care, unilateral, **se exacerba unicitatea individului**.

Lucrare scrisă cu patimă și dogmatism. În epocă, nu a avut ecou.

/ Interesul a apărut odată cu faima lui **Nietzsche** (care se pare că cunoștea lucrarea). **La el găsim ideologia anarhistului intelectual,**

care ia o **atitudine excentrică** față de societate, **exaltarea bolnăvicioasă a eului.**

/ **Pierre-Joseph Proudhon**. O lucrare excentrică privind proprietatea (1840), "Sistemul contradicțiilor economice sau filozofia mizeriei" (1846),

"**Confesiunile unui revoluționar**" (1849),

"Ideea generală a revoluției în sec. XIX" (1851).

Anarhismul său este îmbibat de idei comuniste și socialiste.

Este considerat anarhist doar pentru că susținea **înlocuirea statului printr-o guvernare bazată pe rațiune**. În locul legii, contractul liber.

Este inconsecvent. În 1863 mărturisește imposibilitatea anarhiei, propune reforme sociale nu departe de mentalitatea burgheză. (p. 190-191)

Petrescu / 23

▣ **Anarhismul rusesc .**

Adevărații anarhiști doctrinari și consecvenți sunt ruși.

Ei au enunțat **doctrina anarhistă**, în diverse broșuri, într-o formă **dogmatică populară**, care a avut o epocă de înflorire la sfârșitul sec. XIX.

Ambii, erau **produsul societății rusești**, unde **arbitrariul ținea loc de guvernare**, iar **tirania era considerată organizare socială**.

/ **Bakunin** scria într-un pamflet (regimul țarului Alexandru II) :

< În sensul **moral, social și politic**, limitele **Asiei** sunt unde începe **arbitrariul și violența**. Dacă aceasta este adevărat, noi suntem acum în Asia, sau mai bine zis **Asia guvernează Rusia**.

Căci lumea noastră oficială, toată actualitatea noastră, nu sunt decît **un amalgam de arbitrar tătăresc și de forme germane**.>

("A mes amis Russes et Polonais", Leipzig, 1862)

Încurajat de unele succese în Franța, Spania, Italia,

el a întemeiat **societatea "Alliance internationale de la démocratie socialiste"**

(1868), prin care se urmărea **o societate < liberă și fără lege >**

, contra tuturor instituțiilor existente.

"Alianța" a avut o scurtă existență, **socialiștii refuzând** să o afilieze la partidul lor.

Bakunin susține necesitatea unei **revoluții universale**, **întronarea dezordinii**, pentru binele omenirii.

/ **Kropotkin**, mai cultivat, mai pozitiv decît Bakunin, cu mare răsunet în toată Europa.

Ca mai toți anarhiștii, pleacă de la interpretarea materialistă a istoriei,

considerînd **comunismul singura societate dreaptă**

<Totul este al tuturor!> era deviza sa,

cu excluderea oricărei guvernări și a oricărei autorități.

< Nu voim să fim guvernați ! > (p. 192-193)

Petrescu / 23

▣ **Mișcarea anarhistă .**

Bakunin și Kropotkin susținuseră că **cel mai bun mijloc de afirmare a anarhismului este propaganda și teroarea**.

Discipolii lor au continuat:

/ **Netschajew**, autorul unui catehism revoluționar "**doctrina dinamitei**".

Atentate contra oamenilor politici.

Între 1870-1895, **anarhismul devenise sinonim cu violența și crima**, mai ales în țările latine, Spania, Italia, Franța, de multe ori el **se asocia cu sindicalismul și socialiștii, cu Mafia și Camora.**

/ În Rusia, **anarhiștii s-au "dizolvat" în nihilști, social-revoluționari și bolșevici** (sindicaliști și țărani). Lenin interzice mișcarea lor.

/ Deși în Anglia și SUA s-au refugiat cei mai mulți anarhisti, mișcarea anarhistă a fost f. anemică.

/ **Anarhismul este o mișcare sporadică și este o doctrină negativistă.**

Petrescu / '23

▣ Anarhismul în România.

Există un fel de **anarhism** în această țară ?

O mișcare propriuzisă, **nu "Dar avem un anarhism latent, ascuns, cronic."**

(vorbește de corupție, birocratie, dezorganizare)

Petrescu / 1923

18) Geza Kiss, "Ideologia și tendințele minorității maghiare", 13 mai '23

(Conferința la ISR) (vezi pe larg la **Maghiari**)

[**LD : este evident un ungar progresist, democrat. Nu știu însă câți și cine gndeau la fel ! Carieră politică nu a făcut.**]

-Minoritatea etnică își poate găsi locul în concepția **partidului politic** ?

Lîngă care categorie de partide ? sau este un **partid sui-generis** ?

În ce constă ideologia și tendința politică a **partidului maghiar** ?

Stabilirea esenței partidului politic i-a fost ușurată de definiția lui Gusti, și nu mai are nimic de adăugat. (o citează).

Mai grea este stabilirea clasificării. El opta pentru :

conservator / progresiv / reacționar / radical ;

Kiss / '23

▣ Considerații istorice.

Minoritatea maghiară de azi a României, a fost **națiune majoritară** a Statului ungar.

Ea s-a transformat în minoritate, după **prăbușirea monarhiei austro-ungare.**

Chestiunea minorităților în Ungaria, trebuie raportată la **Constituția maghiară din 1867.**

/ Evenimentele din 1848-'49, s-au încheiat cu **înfringerea țării.**

Absolutismul austriac și-a exercitat domnia,

sugrumînd cu totul libertatea naționalităților, pînă la realizarea așa numitului "**pact**"

[dualismul austro-ungar] și consacrarea în **art. XII a Constituției din 1867**

prin care (în afara politicii externe, a războiului și a finanțelor - de interes comun -)

era lăsată sub **autoritatea proprie a jurisdicției și guvernării Ungariei.**

/ "**Chestiunea minorităților**" a fost reglementată de înțeleptul creator al "pactului",

Francisc Deak, prin **Legea naționalităților** (1868, art.XLIV)

/ **Principiul fundamental** al acestei legi este că **toți cetățenii Ungariei, fără deosebire,**

alcătuiesc națiunea unitară maghiară, și în același timp, a precizat acele **dispoziții**

care stabileau drepturile celor care nu aparțineau naționalității maghiare,

cu deosebire în materie de folosirea limbii.

Kiss / '23

▣ Drepturile naționalităților în Ungaria.

▣ Partidele politice maghiare în Austro-Ungaria.

[**Atenția LD ! Ce voltă face !**]

/ De la 1867 încoace, formarea **partidelor politice în Ungaria**

au avut ca **baze hotărîtoare** modul cum ele înțelegeau

executarea legăturii de drept public cu Austria.

"Dar ori cu cîtă înverșunare se combăteau unele pe altele

ășa numitele **partide de la '67 și patruzeci-și-optiste**,

nu era între ele **nici un fel de deosebire** asupra **concepției** că

Ungaria trebuie considerată ca un Stat național , care exclude tocmai prin această caracteristică executarea drepturilor cuprinse în legea pentru naționalități , sau le îngrădește cel puțin între granițe foarte stricte.

Și drept consecință, firește, hotărîrea că aplicarea legii trebuie lăsată în părăsire.

Nici căutînd cu tot dinandinsul ,
n-ar fi putut găsi un mod mai nenorocit de soluționare " (p. 231)
Kiss / '23

▫ Ideologia statului "național".

Ideologia lor era o reproducere a principiului filozofic de stat,
al "Statului național" care pe vremea aceea predomina totul.

" Această doctrină , pe care au propovăduit-o cei dintîi cultivatori ai filozofiei de stat ,
între care prof. Victor Concha (care trebuie considerat întemeietorul adevărat al științei
politice moderne în Ungaria), învață că , deși oamenii sunt la fel din p.d.v anatomic și al
funcțiilor vitale fiziologice, totuși posedă însușiri de tot deosebite , care îi leagă laolaltă
pe cei cari au aceste particularități, deosebindu-i de alte grupe de oameni.

/ "Chiar natura-mamă a creat asemenea deosebiri, prin trăsăturile diferitelor rase.

Înlăuntrul raselor se arată apoi acele însușiri comune mai intime,
la care trăsăturile feței joacă un rol mai puțin important , pentru că ele se exteriorizează
prin manifestări spirituale și morale și sunt exprimate mai ales ,
printr-o sensibilitate asemănătoare , prin același mod de a cugeta, prin concepții și
tradiții comune, în genere vorbind prin felul de valorificare al bunurilor morale,
iar în afară ajung să-și aibă expresia în limba comună.

/ " Acestea leagă laolaltă pe toți cîți le posedă , ca membri ai unei națiuni și în ele
zace vis-agens al formării de state.

Natura -mamă a sădit în toate grupările legate prin astfel de proprietăți comune
dorința neștearsă ca să-și valorifice propria individualitate

prin alcătuirea unui stat deosebit, și astfel chemarea asemănătoare a statelor din
p.d.v. omenesc , de a reîmplini și de a realiza în mod corespunzător geniul propriu
național."

/ " Iar națiunile , care posedă forța morală și materială de a-și îndeplini

chemarea generală umană potrivit propriilor concepții deosebite,
acelea vor putea alcătui un Stat propriu , pe care-l vor menține pînă vor avea și
puterea de care v-am amintit.

Nu fiecare grupare națională e în stare , așa dar, de a crea un Stat." (p. 231)

▫ Statul poliglot -minorități etnice, în Ungaria.

[-----]

Kiss /

▫ 1918. Minoritatea maghiară în România.

/ A venit apoi pierderea războiului. " A urmat ,apoi Alba Iulia !

Ea reprezintă în anumite privințe și în chip ceva mai larg,
punctul de vedere al legii de naționalități din 1868.

/ A urmat apoi preluarea puterii de Stat [de către România]

și prin aceasta ungerimea din Ardeal și Banat a devenit "minoritate" .

/ La urmă, pacea de la Trianon.

Kiss /'23

▫ Partide politice maghiare în România .

/ "Partidul național democrat maghiaro-săcuesc" (Béla Maurer),

/ Partidul Popular Ardelean (Huedin) cu următorul program [...]

/ Partidul Național Maghiar .Înființat pentru a "contrabalansa" Partidul Popular.

▫ Partidul Național Maghiar (1922),

Din fuzionarea celor două partide. Programul său nu este terminat nici pînă azi .

Punctul principal, va fi, probabil, "autonomia".

Toate semnele arată că conducerea partidului a încăput definitiv

pe mîna acelor pe cari - întrebunțînd o expresie moderată - trebuie să-i numim
ultraconservatori.

/ " Pentru a putea judeca **poziția acestui partid** în legătură cu **totalitatea maghiarimii**, aici trebuie să mai amintim că **în cercurile maghiare** găsim ,pe de o parte, **un număr foarte important de socialiști**, pe de altă parte, un alt număr tot așa de important **de intelectuali burghezi cu concepții democratice și progresiste."**
/" Dar aceștia au stat pînă acum și stau și astăzi **departe de frământările maghiarilor**, avînd tocmai **convingerea că reacționarii au ajuns să aibă conducerea."** (p.233)
Kiss /'23

▫ **Tendențele minorității maghiare**

"1.Ele consideră **noua formație ca fapt împlinit .**

2. Doresc să ia parte activă la viața politică a României și anume conduse de **directive izvorîte din sînul lor** și nu venite din afară, împotriva cărora **majoritatea covîrșitoare** a și luat o **atitudine hotărîtă.**

3.Tendința lor culminează chiar de azi, [13 mai '22 ?] în virtutea acelor **drepturi** pe care cred că **punctele de la Alba Iulia [la care ungerii nu au participat !** și **pacea de la Trianon [pe care Ungaria nu o ratificase !] le asigură în favoarea lor.** În jurul acestor puncte , ca factori de bază, se poate destinge așa zicînd **o cristalizare a unei unități** , cu toate oscilațiile mari și explicabile încă și azi.**Dar cum se va dezvolta în cadrul intern al acelor puncte ideologia ,este tot în stadiul <im Zeichen des Werdens > [în stadiul devenirii]** și poate va rămîne **mult timp în stadiul acesta ."** (p. 234)
Kiss / '23

▫ **Partide de naționalități.**

Dacă se pornește de la definirea partidelor dată de Gusti, se poate afirma că și **minoritatea maghiară** își găsește locul în acest complex,ca **partid de naționalități.** Acest gen de partid, **nu se găsește în statele naționale absolut unitare.**

/ **Particularitatea** acestor partide constă în faptul că **ele amintesc** doar ca **decor superficial problemele** care preocupă celelalte partide, **trecînd cu indiferență peste ele, punînd accentul asupra propriei lor individualității naționale.**Pînă unde poate ajunge această **justificată tendință ?**

/ **Minoritatea maghiară** se recrutează din **ținuturile** desprinse din **teritoriul Ungariei**, după pacea de la Trianon.Creșterea unor **noi rădăcini**, necesită **timp îndelungat.**

"**Dacă noul stat** își dă silința și poate realiza pe acest teren faptul de **a oferi mai mult decît ar putea oferi în realitate < statul mamă >** , în noile împrejurări modificate , atunci putem spune cu cel mai mare temei : **chestiunea minorităților acelu stat este pe deplin rezolvată."** (p. 236)
Kiss /'23

▫ **Apropierea interetnică.**

Ce- i de făcut ? Nimic altceva decît a începe apropierea !

- Minorității îi incumbă sarcina de a oferi puterii de stat, încrederea.

- Puterea de stat de a se îngriji (economic și cultural) de minorități.

"Acestea nu le putem aștepta decît numai de la **elementele progresive și într-adevăr democratice ale ungerimii** .[...] mai curînd sau mai tîrziu , va înceta rolul conducător al **elementelor reacționare .** [...]

Dar **guvernul emanat din orice partid**, care va deține **puterea executivă** în România , nu va putea asigura țării situația care i se cade în concertul țărilor mondiale , decît numai **dacă va ști să-și atașeze minoritatea etnică maghiară și celelalte minorități , prin garantarea așezării lor economice și culturale**, și anume nu prin metode rigide , ci **prin legături morale** mult mai puternice și indestructibile." (p.237)

Geza Kiss

19) dr. Hans Otto Roth, Ideologia și tendințele politice ale minorității germane ,

24 mai 1923, (p.239- 250).(Conferința la ISR)
(**vezi pe larg la fișier Germani**)

▣ Germanii din România.

"Poporul german din România este o minoritate pe care a format-o soarta și care de secole e redusă exclusiv la propriile ei forțe , care niciodată nu s-a jucat cu gândul iredentismului politic.

/ El trebuie să-și apere drepturile și se găsește într-o poziție de rezistență și apărare, ceea ce face ,uneori , o impresie neplăcută și supărătoare. (p. 239).

Roth / '23

▣ Considerații istorice .

/ Păstrarea de sine a poporului , prin opt secole de luptă pe viață și pe moarte.

Sașii din Transilvania alcătuiesc astăzi grupul conducător al celor **800.000 de germani din România.**

Svabii din Banat nu au o istorie atât de veche și atât de bine încheagată ca sașii, nici nu dispun , încă, de o organizație cu ramificații.

/ Legea naționalității (1868) a stabilit întâiaș dată acea

"teorie primejdioasă a <națiunii unitare ungare >". [vezi și la Kiss]

Roth /'23

▣ Germanii în România.

Poporul săsesc, ca și celelalte populații germane, s-au acomodat noii stări politice din România Mare.

/La 8 ian.1919, sașii, în **Adunarea națională de la Mediaș.** Aceste hotărâri politice nu ar fi fost posibile , **decît pe baza celor promise la Alba Iulia în care au văzut "magna carta" a politicii române de Stat.**

/ Noua Constituție a României a cauzat "o decepție amară și adîncă".

"Toată ideologia politicii minoritare ungare se redeșteaptă între noi , pe această nouă lege fundamentală a Statului.

Roth /'23

▣ Programul politic al sașilor.

Ca autor al noului **Program politic** , hotărît la **Adunarea națională a sașilor** (nov. 1919 , Sighișoara) , se considera în stare să definească mai bine ideea fundamentală a principiilor politice .

/"Un popor minoritar ca cel al germanilor din România Mare , dispune de tot ce trebuie presupus pentru ca un popor să poată ridica pretenția de a fi privit ca o personalitate etnică deosebită și încheagată,ca o națiune politică deosebită.

(citează din lucrarea lui Dașcovici <esența națiunii este conștiința proprie>)

Această condiție esențială [...] o împlinește poporul german din România **în mod absolut."**

Roth /'23

▣ România=stat mixt

/ România este un stat mixt .Cu 30% populație minoritară (5 milioane)

România nu se poate numi stat "național" .

"De aceea este foarte regerabil că noua Constituție , nu numai în definiția noțiunilor, ci și în toată ideologia și dispozițiunile ei izolate,

acceptă pe deplin teoria Statului Național. [...]

Nouă nu ne este cu puțință de a clădi politica noastră națională pe temeiul acestei teorii de stat [...]" (p. 247)

/ "Germanii din România Mare manifestă prin partidul lor parlamentar german [...]**solidaritatea de nedesfăcut a tuturor triburilor germne din țara noastră , în Transilvania, Banat, Bucovina și vechiul Regat."**

/Cadrul activității politice a PG se poate rezuma astfel:

- 1.Recunoașterea fără rezerve a statului român ;
- 2.Deplina activitate politică și parlamentară ;
- 3.Realizarea programului politic pe baza **Tratatului de pace și a Hotărîrilor de la Alba Iulia.**

H.O.Roth / 1923

////////////////////////////////////

L.D : Aici se sfîrşesc conferinţele din 1923 , de la ISR

//

20) Ştefan Zeletin, Recenzie : " Liberalism,Neoliberalism şi Socialism de stat "

(Conferinţele d-lor I.G.Duca ,M.Manoilescu şi I.Răducanu
la Institutul Social Român.

(Dreptatea Socială ",an I , nr.8 ,1 mai 1923 , p.235-243)

[L.D . reproducere liberă]

Zeletin /'23

/ Lumea se află în **era doctrinelor politice**.Institutul Social avusese această inspiraţie fericită , de a invita **partidele** să-şi expună , prin reprezentantul lor cel mai indicat , **concepţia politică** în faţa publicului, pentru a **deprinde lumea cu gîndirea politică**. Se constata o mare afluenţă de lume.

Zeletin /'23

Duca

Duca a dezamăgit , pentrucă a citit conferinţa sa, declarînd că nu urmăreşte efecte oratorice, ci o cercetare serioasă. După ce a sintetizat opiniile lui Zeletin , a remarcat că el a atins sumar şi de la înălţimea situaţiei sale, **deosebirea doctrinei liberale de celelate doctrine politice**.

A atins însă cu seriozitate , cu gravitatea cuvenită, prefacerile **liberalismului** :

/ plecînd de la **principiul proprietăţii sacre şi inviolabile** , a ajuns la **principiul proprietăţii funcţiei sociale** ;

/plecînd de la **doctrina " laissez faire"** ,a ajuns la **intervenţionismul de stat** , care apără pe cel slab de violenţele celui tare;

/ **liberalismul clasic** corespundea nevoilor de **plămădire socială**,

liberalismul actual corespunde nevoilor de **organizare socială**.

/Titulatura **liberalismului** nu mai corespunde cu starea de fapt (unele partide şi-au schimbat chiar titulatura) .

PNL nu îşi schimbă titulatura pentrucă nu vrea să părăsească **un nume** cu un atît de **glorios** trecut.

/ Liberalii **nu s-au îngrijit de teorie**, le-au lipsit "**furnicile harnice**" care creează **legătura de idei şi sentimente** între clasa stăpînitoare şi popor - **intelectualii**.

Tăria liberalilor au fost doar faptele.

//

Zeletin /'23

▣ Marghiloman

Şeful "ruinelor conservatoare " (ca reprezentant al unei grupări care a **ştiut să atragă** de partea ei aproape **întreaga elită intelectuală a ţării**, care a făcut mereu **teorie** şi a **creat întreaga ideologie culturală a României moderne**) **nu i-au lipsit armele teoriei**.

Teoriile despre "**forme fără fond**" , "**progres fals**" , etc. etc.care intraseră , pe calea învăţămîntului oficial ,în mentalitatea obştească , în patrimoniul cultural al românilor.

/Antagonismul dintre **liberali** şi **conservatori** , dintre progres şi rezistenţă, se reduce de fapt la **antagonismul** dintre **interese burgheze capitaliste** şi **interese rurale agrare**. Cum însă la vîrfurile piramidei sociale a capitalismului stă **marea finanţă** , iar aceasta impune o politică economico-socială nouă,care reclamă **intervenţia energetică a statului** .De aici a luat naştere termenul de "**neoliberalism**" ,care se rezumă în lozinca **organizare** şi **armonizare socială**.

//

Zeletin /'23

▣ Manoilescu

Trebuia să vorbească despre **neoliberalism**.

El nu a făcut-o , cum trebuia să o facă.

[L.D : Atunci, în 1923, lui **Zeletin** îi era peste putinţă să fie convins că **neoliberalismul** (cum susţinuse M.M.) se putea realiza **de alte partide politice**,

afară de PNL ,deoarece **deținătorii marii finanțe** erau în **PNL**, și pentru că **liberalii** **I-au și aplicat în practică**. Cu toate acestea, el se va înregistra în P.Poporului.]

////////////////////////////////////

Zeletin /'23

▣ **Vintilă Brătianu**

(asistînd la conferința lui Duca,felicîtîndu-l)i-a spus că

a avut o mare lacună : nu a prezentat deosebirea dintre **liberalism**

și **socialismul de stat**.V.B , în modul cel mai nevinovat din lume,

a făurit "**o bombă**" care a făcut " o penibilă explozie" în conferința următoare...

////////////////////////////////////

Zeletin /'23

▣ **I.Răducanu** , amintind incidentul, a spus că este el în măsură să facă lumină

în această chestiune.

Conferința sa , însă, a fost "**o simplă șarjă la adresa partidului liberal**."

El nici nu a definit ce este socialismul de stat, încît auditorii nu prea au înțeles.

Răducanu s-a oprit la părerea că România are de-a face cu o **conomie mercantilistă**,

și a lovit în doi iepuri deodată : în " oligarhia" liberală și în "bietul dl.Carles Gide "

care n-a știut de pe malurile Senei ceea ce dsa a descoperit pe malurile Dîmboviței :

că la noi "**intervenționismul** nu se face în folosul obștesc,

ci pentru **îmbogățirea unei singure clase, a unei oligarhii ! "**

Propunea ca **discursul lui Răducanu să nu apară în volumul** Institutului ,pentru că ar fi fost chiar și în detrimentul conferențiarului.

Fuse o șarjă finală și ieftină la adresa liberalilor ,

avînd aceeași valoare științifică ,"ca și între gutapercă și cauciuc".

Șt.Zeletin / 1923

21) Dem I.Dobrescu (PRȚ ?) , "Păcatele Dictaturii și păcatele Democrației"

(Conf. la sala Tomis,1 sept.1935)

[**L.D. Vezi pe larg radiografia Dictaturii** (pag.1-14),la **fișier Etică.**]

Dobrescu / '35

▣ **Păcatele Democrației(pag.14-24)**

-Cuvîntul **Democrație** trebuie să fie **revizuit și definit** pentru că s-a golit de conținut.

Poporul nu mai trebuie păcălit cu vorbe goale .Astăzi și un dictator se poate numi

"democrat" !

-Democrația care **anihilează și ridiculizează votul universal** ,netransformîndu -l într-un instrument real,

este o **democrație stearpă**.

-Democrația care **descurajează pe democrați și revoltă poporul**,este o **democrație neputincioasă ,formală**.

"Democrația neputincioasă a timpurilor noastre lucrează ,fără să vrea ,pentru reacțiune și dictatură."

"Poporul este sătul și de **democrația caligrafică**, scrisă în legi cu litere de au ;

el este sătul și de **democrația verbală** , spusă la întruniri publice cu vorbe pompoase ,de toți saltinbacii politici."

Dobrescu / '35

▣ **Democrație reală.**

Timpurile noastre de conștiință populară [...] vor **democrația inimii** care se întinde pînă acolo unde se găsește o suferință de alinat și o lacrimă de uscat." Poporul vrea "**o democrație curajoasă,realizatoare,sinceră și luptătoare**"

care să strîngă masa democratică la luptă ,pentru realizarea democrației.

-**Democrația timpurilor noastre** nu trebuie să se inspire din democrația altor

timpuri,pentru că ea **nu se poate compara cu democrațiile vechi**.Alte curente ,alte

sentimente,alte civilizații și alte inimi trebuie să producă **o altă democrație** .

Noi toți,cei de sus,am făcut mari progrese în sentimentul milei omenești ;emanciparea

poporului, l-a făcut demn și dîrz ,revendicîndu-și drepturile cu hotărîre și fără frică;Astăzi toți vrem o **democrație reală** .

Din **democrația formală** ies toate păcatele democrației moderne. Aceste păcate pot fi evitate,vindecate.

/Corupția /Politicianismul/Demagogia (L.D. **Vezi la fișier ETICĂ**)

/ Vrem deci o democrație **modernă,socială,solidară,**

în care să fie atras **și Regele nostru,**

pentru a nu fi atras de forțele reacționare.Dacă democrația are păcatele ei,

fără ea omenirea n-ar fi ieșit din rîndul animalelor.

/Democrația bazată pe **libertate ,egalitate si legalitate** naște emulațiunea de merit între oameni și prin selecțiune naturală asigură evoluția treptată a lumii,ferind-o de revoluții, pentrucă "respectul drepturilor omului naște sentimentul demnității sale ."(dă pilda cu țarul rus și Napoleon care au poruncit soldaților să se arunce în Mare.

Soldatul rus (al dictaturii) s-a aruncat fără crîcnire și ...s-a înecat.

Soldatul francez (al democrației) s-a dus să învețe să inoate .

/Democrația naște **legalitatea** ,care este **marea patroană a progresului uman.**

Bine-nțeles democrația reală.

DemDobrescu / '35

22) Gh.Tașcă,"Liberalism,Corporatism,Intervenționism" ,1938

[**Atenție L.D.Elementele de doctrină economică și politică din polemica**

Tașcă-Manoilescu le-am tratat la fișier Liberalism Corporatism.

Aici am extras doar cîteva idei explicite despre democrație și dictatură...]

Tașcă /'38

▣ Dictatura fascistă(pag.108-111)

- Regimul fascist a desființat regimul democrat -constituțional,

care are la bază guvernul reprezentativ și separația puterilor în stat.

-Pentru el,**suveranitatea națională,guvern reprezentativ, separația puterilor** ,sunt cuvinte fără înțeles.

-Toată puterea publică este în mîna **dictatorului** care,prin **partidul unic**

admis ,part.fascist,(el însuși creația dictatorului și sub absoluta lui autoritate)

organizează națiunea pentru a o domina.

-**Dictatorul** întruchipează **statul** și poate spune oricînd ,ca Ludovic al XIV, <**statul sunt eu** >

-Cum **statul este întrupat în dictator** ,nici indivizii nici grupurile de indivizi nu mai contează.

Cu moartea dictatorului,se prăbușește și sistemul.

-Un sistem politic similar este în **Rusia sovietică și Germania național- socialistă** .

Gh.Tașcă / '38

23) Șerban Voinea,"Marxism oligarhic",1926

[**LD : febr. 1996 .Motivarea teoriei cu numele dat doctrinei liberale din România ,**

a făcut "epocă" atît în interbelic ,cît și în România comunistă.

Din motive și în condiții politice diferite , această "etichetă" n-a mai putut fi scoasă de pe biata burghezie din România și de pe PNL.

Ea mai dăinuie și a cum în mentalul colectiv românesc.]

Voinea / '26

▣ Liberalismul

Liberalismul este o concepție politică a cărei idee centrală este **libertatea**

în toate domeniile manifestării sociale. Principale sunt **libertatea politică și economică.**

Libertatea politică își găsește expresia în **drepturile cetățeanului**

(individuală,de conștiință,presă,învățămînt,întrunire,asociere,etc)

/Libertatea economică se manifestă tăgăduind statului dreptul de a se amesteca în viața economică.

Voinea /'26

▣ **Democrația** (pag.230-36)

" **Democrația** ,în schimb,nu este o concepție politică propriuzisă, ci o formă de guvernământ care asigură domnia majorității."

Ea are comun cu liberalismul străduința de a garanta cetățeanului libertatea personală.

Celelalte elemente-premize ale democrației, sunt **votul universal** și principiul **descentralizării**.

/Spre deosebire de liberalism,**democrația nu cuprinde directive politice,[?]** ci **numai măsuri** menite să asigure **manifestarea voinței majorității**, pentru a-i spori participarea cât mai efectivă la treburile publice.

/Pentru **ca o măsură să fie democratică,este deajuns să fie hotărâtă în mod democratic.**

/ **Imperialismul** (ca fază de evoluție economică) **n-a împiedicat progresele democrației**. Dimpotrivă.,a asigurat pretutindeni **desăvârșirea democrației**.

(citează și argumentează cu teoria lui Hilferding, pentru a-l contrazice pe Zeletin cu privire la necesitatea existenței și rolului oligarhiei financiare în etapele construirii producției industriale).

"**Țărănimea și proletariatul**, a căror putere o alcătuiește în primul rînd **numărul**, sunt clase care nu se pot manifesta decît în cadrul **democrației**.**Ambele clase [...] pentru crearea unui stat democratic [...]**

Oligarhia ,în schimb,nu mai poate trăi pe baza **votului universal** , decît falsificînd întreaga noastră viață politică în dauna claselor celor mai numeroase[...] **Oricare ar fi deci doctrinele partidelor** care revendică conducerea țărănimii și a proletariatului [...] ele vor fi **nevoite [...]**

să-și îndrepte lupta împotriva oligarhiei ."(pag.247-248)

Șerban Voinea '26

24) **Vint.Brătianu**, "Viața și opera ",1936 [Constant Georgescu despre]

[Atenție L.D.Vezi la fișier **Liberalism și PNL** contribuția lui **Vint.Brătianu la doctrina PNL,la Constituție,la vot obștesc,democrație** etc... vezi în acest sens **la Nae Ionescu** care îl alătură , **social-democratului George Grigorovici** !]

/Democrat din convingere intimă și ideal liberal ;

Partizan convins și înflăcărat al votului obștesc ;

/Revista "Democrația " ,a Cercului de studii PNL,

pe care **a fondat-o și îndrumat-o**,trebuia să marcheze carecteristica PNL.

/A aplicat democrația și în materie financiară,economică și socială :

a prevăzut în **statutele tuturor întreprinderilor** ce a fondat, să nu creeze un monopol al citorva acționari, pentru a deveni cît mai mulți acționari.

"Democratizarea capitalului " forma un **punct cardinal** din **politica lui economică și financiară**. (dă ex,citate,etc)

/A dus o amplă acțiune de lămurire a **exercitării votului obștesc**,acordat de PNL.

Vintilă Brătianu /

25) **P.P.Negulescu**, "Partidele politice", [1923],1926

PPNegulescu / '26

▣ **Democrație - Dictatura fascistă.**

[**LD : vezi la Nae Ionescu** , în aceeași perioadă , o receptare similară a dictaturii mussoliniene]

/Reacțiunea din Italia ,a luat forma **mișcării fasciste** .În fața valului amenințător al **comunismului**,ne mai crezîndu-se în puterea de rezistență a autorităților, **poporul italian și-a organizat singur apărarea**.

Așa au luat naștere **legiunile fasciste**,care,după ce au luptat cîțiva ani, cu un succes incontestabil,în contra comuniștilor,**au pornit să cucerească puterea politică**.

/Se știe cum a tratat **Mussolini** * Parlamentul,cînd a preluat guvernul :

i-a declarat **pur și simplu că nu are nevoie de majorități**

."A luat adică, dela început,o atitudine de **dictator**,și a exercitat ,de fapt,**o adevărată dictatură**.Oricare ar fi fost foloasele aceste atitudini , pentru Italia de astăzi,nu mai

Încăpe nici o îndoială că **dictatura** ,în general ,nu poate fi decît **un expedient momentan**.

"Ea rămîne **un fenomen istoric trecător**,nu se poate preface într-un sistem de guvernare, decît prin întoarcerea la **vechiul despotism politic**, de care ,cu atîta greutate , a scăpat **democrația modernă** . (p.16)

/" **Popoarele europene** nu se vor lăsa să fie împinse ,definitiv,îndărăt,înspre **absolutismul de tristă amintire**,împotriva căruia au luptat atîta vreme.Noi frămîntări,noi convulsii chiar,ne pot aștepta,dacă **promotorii reacțiunii de auto-apărare,cu forme dictatoriale**, nu vor avea pătrunderea trebuincioasă ca să se oprească la timp."/

/ PietroGorgolini(,"**Fascismul** " ,cu o prefață de Mussolini,)

atacă pe față **democrația** ,

declarînd-o în stare de faliment.(**citat masiv**)

/ Este adevărat că **poporul italian va putea trăi fără constituția ,parlamentul și sistemul democrat** care-i garantaseră drepturile.

Dar oricare ar fi defectele democrației,ea rămîne ,deocamdată ,forma cea mai puțin rea de guvernămînt.Omenirea n-a găsit încă nimic mai bun. " (p. 17-18)

*** Notă ,**

Nae Ionescu ,Sora noastră Italia ("Cuvîntul" , 19 apr.1928)

"**Ducele** se instalase la putere printr-**o lovitură de stat** , care a reușit grație **calităților lui personale** de conducător.De aceea **noul regim** a luat de la început **înfățișarea unei dictaturi**, care **strivea autoritatea regală și anihila brutal viața constituțională** de pînă atunci a Italiei.**Un regim personal nu poate însă dura decît atît cît durează persoana** .

Cel mult ! Experiența aceasta nu a reușit însă [...] statul corporativ [...]

Fascismul a renunțat , prin aceasta , a fi o nouă formulă de așezare politică [...]

și a rămas un regim personal [...] Un regim personal însă închide în el [...]

primejdia de a se transforma într-o dictatură opresivă.

Acesta e de fapt și cazul Italiei de astăzi .[...]

Poate avea opinia publică românească ceva comun cu el ? "

(Cf. "Între ziaristică și filozofie" ,antologia " Timpul, Iași, 1996, p.26-28)

Negulescu /

▣ **Capit.I."Organele vieții constituționale" (p.23-31)**

"Doctrina politică a stabilit principiul că **în organizarea democratică a popoarelor moderne ,suveranitatea națională nu se poate exercita direct."**

(ceea ce se petrecea în democrațiile primitive)

(explică teoria lui Rousseau privind suveranitatea prin delegare)

Mecanismul constituțional de delegare :

/Poporul alege reprezentarea națională ale cărei majorități indică șefului de stat ,guvernul care ar corespunde dorinței poporului.

Prin numirea guvernului,șeful statului îi delegă **puterea executivă, exercitată prin miniștri și funcționarii de stat.**

/Actul esențial al vieții constituționale este deci,alegerea Parlamentului, (p.23-24)

PPNegulescu / '26

26) M.Manoleescu,"Partidul unic",[1937],1941

▣ **"Etica partidului unic" (p.48)**

Adversarii noilor regimuri -și mai ales adversarii regimurilor de dreapta - pretind că **dictatura și partidul unic** ,cu toată armătura lor juridică,sunt în realitate **lucruri foarte vechi** și că **se confundă** în totul cu vechile **regimuri absolutiste** din toate timpurile.

"Nu există **eroare și nedreptate** mai mare ,decît a **confunda noile dictaturi** de dreapta ale lui **Mussolini,Salazar și Hitler** ,cu **< vechile regimuri >** ."

În vechile regimuri,puterea politică era exercitată exclusiv de o clasă privilegiată,în profitul ei,nu a binelui general,ci de o oligarhie.

"Acestă **nouă clasă politică** nu cere nimic pentru dînsa.[...]

Sobrietatea și dezineresarea personală caracteristică tuturor noilor elite politice.

Se pot da dovezi și exemple de abnegația acestor **soldați deveniți conducători** de state , cărora le place să fie și mai departe soldați, în simplitatea spartană a vieții lor.[...] În fața poporului său această **nouă clasă politică** apare totdeauna **gata să se sacrifice, fără să ceară nimic pentru dînsa. "**

"Departate de ideea de a-și clădi puterea pe averi și pe exploatarea masselor, **membrii partidului revoluționar**, deveniți **stăpînii statului**, n-au altă grijă ,decît **binele general și ridicarea națiunii"**

Ele sunt " [Hitler]:<**în afară de clasele sociale și se pot impune tuturor claselor**>."

După un secol și jumătate de evoluție politică în zodia "interesului general", a devenit imposibil pentru orice regim contemporan, să mai arate lumii că are un egoism de clasă sau de categorie.

(p.56-57)

Manoilescu /

▣ **Partidului unic. (p.88-107)**

Nu există regim mai îngrijorat să demonstreze , în orice clipă, **legitimitatea sa** ,decît **dictatura**. Mai mult, în timp ce **regimurile democratice, tari pe majoritățile lor electorale**, pe consacrarea lor formală, nu mai văd necesar să demonstreze legitimitatea lor ,**dictaturile, regimurile autoritare**, se preocupă în fiecare clipă, să demonstreze ,prin alte mijloace, **adeziunea lor la sufletul poporului**.

/Acele mijloace sunt **superioare**, reprezentate prin **fapte**. Punînd accentul cînd pe **demnitatea națională**, cînd pe **nevoile poporului**, **DICTATORUL cîștigă ,astfel, în fiecare zi, sufletul poporului**.

În această acțiune el nu poate fi singur, **presa** nu este suficientă.

Este necesar ca regimul să aibă, în orice clipă și în orice loc, pe **apărătorii săi entuziaști și conștienți**. "În tren, pe stradă sau în ateliere, trebuie ca regimul să aibă **ambasadori capabili** să combată pentru el și să învingă."

lată de ce ,partidul unic este o necesitate permanentă a regimurilor noi.

I. Pentru URSS : "**Partidul comunist** asumă direcțiunea proletariatului și a clasei-țărănești muncitoare în lupta lor pentru **dictatura proletariatului** și pentru **victoria socialismului**." (Statutul PCUS)

II. Pentru Turcia : "O sarcină importantă a organizațiilor și membrilor partidului [poporul] este **să propage** , în orice ocazie ,fără să se descurajeze, **principiile noastre** printre toți cetățenii și să-i lumineze asupra acestor principii." (Statutele P.P.) "Mii de congrese ale partidului sunt ținute în fiecare an în țară [...]" (Regem Peker, secretar general P.P., 8 mai 1935)

III. Pentru Italia : "**Partidul fascist** -alături de organizația normală a puterilor publice -este o altă organizație [...] ale căror scopuri sunt **de a apropia statul de masse**, [...] de a se face intermediarii nevoilor și aspirațiilor lor." (Mussolini, nov. 1928)

IV. În Germania (dă exemple, citate- Hitler, Rosenberg, Goebbels) apoi conchide: Expresiunea care s-a impus este **Volkischer Fuhrerstaat** care înseamnă **stat popular autoritar**.

Hitler ,Nurenberg, 1934 : < **Partidul** va fi în viitor ,pentru poporul german, **selecțiunea politică a conducătorilor statului**.

El va forma **un stat de apostoli și de combatanți politici** , care vor aduce serviciul mișcării ca **ofițeri credincioși și ascultători** [...] acea mare școală care va atrage spre ea milioane de indivizi [...] el îi va educa și le va dezvolta **tradiția artei de a conduce poporul** [...] dar va fi ,în ansamblul lui , ca un **adevărat Ordin** [...]

sămînța ideii național-socialiste ,profesorul care îi va învăța arta organizării naționale, **școala propagandei național-socialiste**. [...]

Toți adevărații germani sunt național-socialiști , dar **numai cei mai buni național-socialiști sunt membrii ai partidului**. > "

(Goebbels, "Der Faszismus",)

Manoilescu/

▣ **Partidul unic în Stat.**

I.) Monopolul politic (p.108-130) (vezi fișier **Corporatism**)

▣ **ȘEFUL** (p.131-134)

/Partidul unic n-are numai o etică nouă,are și o tehnică nouă.

Prima originalitate a sa este șeful său.

Șeful și partidul sunt două realități complementare.

"Marele șef" - de tip Kemal,Mussolini,Salazar, Hitler -

[L.D : Stalin ,Franco ,nu?!]este o apariție a sec.XX. (citează pe Hitler)

"Șeful este ultima expresie după scara elitelor sociale.Șeful sau triumful spiritului.

Toate instituțiile fasciste duc la șef ."(Enciclopedia franceză)

Statul liberal se teme de "uriași". **Statul unitar și totalitar îl reclamă.**

Principiul șefului este o necesitate organică.

Hitler (discurs în Reichstag,1935

"Partidul ca încarnație a concepției de viață germană,

și ca conducător politic al destinului german ,

trebuie să dea națiunii și Reichului un FUHRER".(p.132)

("teoria șefului","principiul șefului" "Führer-prinzip")

- Șeful,viziunea anticipată a noului stat.

- prepară revoluția și comandă marele atac

- conduce luarea în posesiune a statului și dă liniile generale.

- realizează fuziunea dintre partid și stat

- elaborează doctrina

Acest tip de șef este un **mare cumular de funcții istorice.**

El nu este un dictator , ci un legislator,un judecător, și un executor suprem.

Este o încarnație ,o reprezentare,încarnarea unui mit,un simbol al erei noi.

Maximum de **responsabilitate individuală** ,legată de maximum de **putere individuală.**

Dictatori au fost JJRousseau, Danton,Napoleon (citează Hitler,"Mein Kampf")

(p.132-134)

Manoilescu / '37-

27) Iul.M.Peter, "Doctrinile politico-sociale și organizarea administrativă",1940

[Vol.I ,"Zece ani de domnie.." ,p.263-298] (ex- primar general al Capitalei)

Peter / '40

▣ Popor versus Stăpînire

Națiunea =o colectivitate de indivizi ,legați prin afinități etnice,lungă cnvețuire, comunitate de interese și tendințe,voința de a trăi împreună,de a împărți același destin.

Stăpînirea = persona sau grupul de persoane înzestrate cu prerogativele și atribuțiile supreme ,cu dreptul de comandă.

Popor=totalitatea celor care sunt supuși aceleiași stăpîniri.

Orice nație cuprinde un **popor** (majoritate) și o **stăpînire** (minoritate)

Stăpînirea poate îmbrăca forme variate,dela **dictatură** la **democrație**

,dar ea **edictează normele de drept si le impune tuturor.** (p.263)

/ **Stăpînirea și poporul se manifestă ca două forțe elementare opuse.**

Peter / '40

▣ Forța democratică versus forța executivă

Forța guvernamentală și forța democratică sunt două realități necesare și inevitabile,avînd caracterul unei legi naturale.

Acest antagonism,poate lua aparențele unei **simple polemici**,

a unei **lupte parlamentare**,unei **rezistențe pasive**,

ori să izbucnească sub forma violentă a unei **revoluții politice** sau **sociale.**

În vremuri de război sau de pericol extern, **opозиția dintre stăpînire și popor** dispare,în **interesul general.**

/ Unele teorii medievale și **teoria iacobină**(ale cărei influențe sunt încă puternice)

au încercat să demonstreze că **titularul stăpînirii**

nu este decît un **delegat al poporului**,un **mandatar revocabil.**

Acest proces de degradare ,a provocat o violentă reacție a autorității.

În relitate,fiecare din acești factori, are tendințe originale și o misiune proprie:

/**Forța guvernamentală** este organizatoare,centralizatoare, unificatoare și dinamică.

/Forța democratică, este protestatară, descentralizatoare, rezistă la unificare și este dotată cu o remarcabilă inerție.
Acțiunea fiecăreia este limitată prin reacțiile celeilalte și se naște astfel un echilibru variabil.

▣ Echilibrul forțelor

Sunt epoci cînd linia de echilibru este favorabilă mulțimii și alte epoci cînd linia se deplasează în favoarea stăpînirii.

Limitele pot fi statornicite prin texte, numite constituționale, care formează un fel de contract între cele două forțe.

Pentru că, în fond, o Constituție este o limitare de puteri, o concretizare juridică a echilibrului realizat

"Coexistența acestor doi factori sociali este atît de necesară, și echilibrul lor atît de indispensabil, încît eclipsa unuia corespunde cu o perioadă catastrofală a istoriei unei nații ." (p.264)

Peter/

▣ Democrație vesus totalitarism

Pentru îndeplinirea celor trei funcții fundamentale ale statului- legislativă, executivă, judecătorească -

democrația recunoaște supremația legislativului ;

regimul totalitar este întemeiat pe supremația executivului,

care, mai corect, ar trebui să se numească puterea guvernamentală sau funcția administrativă.

(face un recurs istoric, dela epoca primitivă la epoca modernă)

(apoi evoluțiile românești, comparativ cu cele apusene)

/Voevodul român a fost, de la început la sfîrșit, suveran absolut, reprezentat de comiși și pîrcălabi în ținuturi. (p. 270)

Iul. Peter / '40

28) Iuliu Maniu , Scisoare către Antonescu, 6 iul.1941

(AIC, fond Președ. Consil. de Min., Cabinet, d.25/1940, f.109-128)

[LD : context : armata română era în războiul din răsărit]

- Maniu : Răspunsul dvs. cuprinde și următoarea afirmațiune adînc jignitoare pentru noi și pentru toate partidele vieții noastre publice :

[Antonescu] : " <Principala preocupare a partidelor noastre , mai ales dela unire încoace, a fost căpătuiala partizanilor, fie că erau la putere, fie în opoziție, dacă aveau "influență".

Dacă ,de ochii lumii, în fața Parlamentului, s-au dat înverșunate lupte

ideologice, în schimb politicienii se înțelegeau de-a valma,

cînd era vorba să-și creeze situații nemeritate ,

să-și satisfacă ambițiile și vanitățile.

De pagubă au rămas, întotdeauna , bugetul statului și morala publică >"

- Maniu : "În fața acestei caracterizări a partidelor, și a vieții noastre politice,

îmi exprim adîncă mea mîhnire și protestul meu cel mai categoric.

Dacă s-au găsit oameni politici abuzivi, ieșiți la iveală sub regimul partidelor,

și dacă s-au produs , ceeace nu contest, din partea unora , atitudini condamnabile,

totuși a acuza pentru acestea și a înlătura întreg regimul democratic și partidele în totalitatea lor, este o mare nedreptate și o fundamentală greșală politică.

Ar însemna același lucru ca și cînd cineva, din cauza unor ofițeri abuzivi,

ar cere deființarea întregii armate !

Procedurile abuzive și acțiunile condamnabile, nu formează monopolul democrațiilor. Dimpotrivă, regimurile democratice au fost introduse în special și pentru extirparea imoralităților regimurilor despotice și totalitare.

În privința aceasta este suficient să ne provocăm la istoria Franței, Angliei, Italiei, și a nenumăratelor lor revoluții, precum și la istoria țării noastre.

Dar că este așa, avem dovada apropiată a regimului dictatorial al regelui Carol II și cel practicat de legionari , sub conducerea dvs.

S-au pomenit vreodată , sub guvernarea oricărui partid dela noi,

furturi,delapidări,abuzuri de putere,asasinate,ca sub domnia regelui Carol ?

S-au mai pomenit abuzuri,omoruri,și schingiuiri și jafuri , cum s-au petrecut **sub guvernarea legionară** , fără ca dvs.,învestit cu "puteri totaliatre" să le puteți opri?

Ați putut dvs.pedepsi pe asasinii lui **Iorga și Madgearu**, deși ne-ați promis categoric că o veți face ? " (p.11-12)

Cînd vorbim de partide și de totalitarism, la noi,să constatăm că **regimurile de partide au adus României independența,regalitatea și unitatea națională,**

pentru înfăptuirea cărora Partidul Național Liberal,Partidul Conservator,și cel Democrat din Vechiul Regat,și Partidul Național din Transilvania și cel din Bucovina,

precum și Partidul Țărănesc din Basarabia ,unite pe urmă,toate , în Partidul Național Țărănesc,**și-au cîștigat merite nepieritoare,**

iar regimurile totalitare ,prin politica lor,au ciuntit țara,și au adus-o în situația tristă în care se găsește." (p.13)

Maniu -Antonescu / iul.'41

29) Iuliu Maniu >Miron Cristea, ?febr.'38

(Arh.CC al PCR,fond10,d.2482,f.24) [Documentar ISISP,p.441-442]

(**Vezi fișier Carol II**)

30) Armand Călinescu, [Ministr.de Interne]

Rostul FRN, Cuvîntare la "Ora națiunii",radio,11 ian.'39

("România",13ian.'39) [Documentar ISISP,p.448-458]

▫ **Semnificația mișcării pentru FRN :**

/Repudierea definitivă a vechiului regim politic;

/ Dorința de a se dezvolta o viață nouă.

"Repudierea vechiului regim.[...]cine îl mai susține ? Nimeni! Cine îl mai regretă? Cîțiva !

Un trecut de dezamăgiri și deziluzii

"Elanul sufletesc" de tristă aducere aminte ▫ Între stat și individ

(**vezi fișier Sistem de partide și Etica**)

Călinescu /

▫ **Semnificația adeziunilor la FRN**

Ar fi o gravă eroare de psihologie dacă ne-am închipui că **adeziunile pentru FRN** au numai un înțeles negativ.

Nu.Ele sunt expresia dorinței vii de **o viață cu totul nouă**.Revizuirii de conștiință,năzuinți constructive,idealuri de dezvoltare națională.

/ FRN este o formulă românească. (Vezi fișier FRN) [...]

/ Se reia tradiția Uniunii naționale a Ardealului.

(evocă ex. pe care l-a dat Ardealul,cînd toți fiii lui erau uniți într-un mănunchi,cu exemplară coeziune)

/ Conlucrarea cu minoritățile naționale. (Vezi fișier Minorități)

/ FRN reprezintă interesele colective ale statului și națiunii.

/ " FRN nu este un partid politic ,în înțelesul vechi al cuvîntului. El este o mișcare.

Frontul nu reprezintă interesele unui grup de persoane sau ale unei clase sociale.,ci reprezintă **interesele colective** ale statului și ale națiunii însăși.Cine își închipuie că se mai pot furișa sub forme noi deprinderi vechi, se înșală."

Ce urmărește FRN ? :

/Repunerea Statului în drepturile lui,în rosturile lui firești.

A acelu stat care **ne reprezintă pe toți**, care este **expresia intereselor armonizate ale tuturor cetățenilor**,care a fost victima politicianismului, care a trebuit să se aplece umilit ,sub pretextul libertății individuale,în fața oricărui interes egoist, și a oricărei manifestații dezordonate.

Acel stat care abdicase pînă întratît încît miniștrii lui pertractau cu infractorii.

/ " Ridicarea ideii de stat,nu înseamnă numai refacerea autorității și a prestigiului, ci înseamnă mai mult, recunoașterea unor idealuri pe care statul are misiunea să le formuleze,și este în drept să le impună în numele colectivității și în folosul ei.

Statul cel nou trebuie să fie un factor viu ,un factor activ.

/ În concepțiunea Frontului, **individul trebuie să fie subordonat statului.**

Interesul personal nu e luat în considerare,decît întrucît el coincide cu al colectivității.

Interesul personal nu poate fi satisfăcut din motive sentimentale,ci întrucît se încadrează într-o profesie utilă pentru toți.

Aceasta este **prima misiune a Frontului. "**

Armd.Călinescu / iun.'39

31) P.P.Negulescu, "**Destinul omenirii** ", Bibl.de filozofie rom.

Fundația pentru literatură și artă "Regele Carol II",1938 Vol.I-IV

P.P.Negulescu/

▣ **PROCESUL DEMOCRAȚIEI (Vol.I,cap.III,p.88-184)**

/ **Regimul democratic** / al drepturilor individuale / al libertăților cetățenești nu funcționează mai nicăeri în mod satisfăcător.

Nu s-ar putea explica altfel, **curențele de idei ostile,criticile aspre,acuzările cele mai grave,**care i se aduc și... înlocuirea lui prin violență, într-o serie de țări.

/Noi știm că **popoarele** cele mai înaintate prin cultură și civilizație, au dus **lupte grele** pentru cucerirea democrației.(Aglia,Franța,ș.a.)

Au fost erori politice? Au fost orbite popoarele încît să alerge după un **regim dăunător?** (**prezintă evoluția istorică a democrației engleze și franceze**)

/În celelalte țări europene,pe lîngă cauze obiective similare,**a intervenit imitația,** care își are justificarea în progresele mari pe care englezii și francezii reușiseră să le facă , grație drepturilor și libertăților dobîndite.

/ **Democrația,**a fost,în tot **sec.XIX** ,în plină ascensiune,avînd punct culminant în **R 1 m** ,cînd **statele democratice au cîștigat războiul.**

(**războiul ,pentru instituții,**este ca focul pentru aur !)

/**Monarhiile absolutiste,**au căzut sub loviturile **democrației.**Pretutindeni se preconizau,pe alocurea se realizau,la repezeală, **reforme democratice.** Și totuși,la cîțiva ani ...

Democrația a intrat într-o perioadă critică.

Criza a fost ,mai ales,a regimului parlamentar.

Regim parlamentar = formă a democrației în care guvernul depinde de parlament,

care îi hotărăște legislația ,guvernarea,existența,înlăturarea.

PPNegulescu /

▣ **Defectele democrației**

/ **Dificultatea guvernelor** de a lua hotărîri rezezi și eficace ,în momente critice,datorată dezbaterilor parlamentare lungi,

cu împărțirea voturilor,amînări ,reveniri,compromisuri ,jumătăți de măsură.

așa s-a întîmplat cu **democrația rusă**,după căderea țarismul

cu Duma de stat , **rev.bolșevică ,partidul comunist,totalitarism;**

așa s-a întîmplat cu **democrația italiană**,după agitațiile comuniste,

cu Parlamentul , **rev.fascistă,partidul fascist ,totalitarism;**

(explică mecanismul parlamentar greoi ,distrus de totalitarism)

/ **Interesele particulare** opuse **intereselor publice** (sub formă legală).

... cazul conflictului dintre președ.Millerand cu majoritatea parlament și

guvern socialist de stînga(1924-1926), atotputernice din p.d.v. formal,

incapabile să guverneze eficace,din motive populist-electoral.

Demonstrațiile cetățenești au răsturnat guvernul,iar Millerand a numit

un gov.minoritar,condus de Poincaré

(om cu autoritate),fără partid,trăind izolat(își scria memoriile),

el a condus Franța **dictatorial**,parlamentul i-a dat "**depline puteri**".

/ **Interesele regionale** opuse **intereselor naționale** ,

care pot duce la tendințe separatiste,la conflicte , mai ales în statele neconsolidate.

... **Cazul regatului sîrbo-croato-sloven**(pînă în 1929)

actualul **regat iugo-slav.** Slavii de sud,mai ales **croații,**

care trăiseră sub austro-ungari, cu un stadiu de civilizație mai înaintată, se credeau superiori față de cei din regatul sârb, doreau să îndeplinească un rol preponderent în noul stat, avînd aspirații care depășeau posibilitățile politice ale timpului.

... **Sîrbii** considerau că datorită condițiilor, croații nu erau deprinși cu arta guvernării, și nu li se putea da țara pe mîină.

Sîrbii îi socoteau prea pretențioși, croații îi considerau pe sîrbi egoiști.

Relațiile s-au încordat, croații au amenințat cu separarea,

s-au amestecat și interese străine (Rusia, Ungaria)

Parlamentul dela Belgrad, n-a putut face față (veșnice tensiuni, certuri, voturi împărțite) și atunci... **Regele Alexandru** a introdus **dictatura**.

(1929, a suspendat Constituția, a dizolvat partidele politice,

a făcut guvern de militari și civili, și... agitațiile s-au potolit,

unitatea de stat a fost salvată.

P.P. Negulescu /

▣ Neajunsurile regimului parlamentar

Neajunsurile **regimului democratic - parlamentar** sunt reale.

Întrebarea este dacă regimul **poartă în sine aceste deficiențe**, sau ele se datorează **modului defectuos de aplicare** a democrației ?

Răspunsul nu este ușor de dat, dar de el depinde **cugetarea și orientarea** în **direcții foarte diferite** care pot marca viitorul și progresul statelor.

"Este regimul democratic rău, în sine, sau funcționează numai rău, din cauze care rămîine să le determinăm? "

(PPNegulescu precizează : **nu se va ocupa** de metafizica "personalității";

nu va specula considerațiile idealiste , mai mult literare decît științifice;

nu va declara ca revoluționarii dela 1789 că omul se naște liber...;

nu va deduce , de aici, dreptul individului de a-și hotărî singur soarta.

Va face numai constatarea că, **cu cît omul este mai dezvoltat sufletește,**

cu atît se supune mai anevoie bunului plac al altora.

Copiii, cît sunt mici, ascultă de autoritatea părinților ,

adolescenții o pun în discuție, **maturii** n-o mai admit .

Psihologia marilor colectivități omenesti, nu se deosebește prea mult.

/Rudolf Laun ("La démocratie") consideră că primul "**organism social** "-

care implica "dreptul " de a porunci și "datoria" de a asculta -

s-a întemeiat esențial pe violență și teama de violență (armata),

la care s-au adăugat ,evolutiv, dogmele religioase

care au dus la **monarhiile asiatice** din antichitate.

PPNegulescu /

▣ Democrația antică .

La popoarele mai dezvoltate sufletește, mai inteligente, mai bogate

în individualități cu personalități pronunțate

(Grecia-Atena , Roma), **a apărut democrația.**

<Nu a fost o simplă întîmplare - spune Laun - că **prima realizare ...**

a idealului democratic a avut loc la un popor și la o epocă ,

la care cugetarea - a șefilor intelectuali cel puțin - se emancipase ,

pentru prima oară , de dogmele religioase.

Nu e , deasemeni, o simplă întîmplare , că cei mai mari filozofi

și-au propagat învățăturile la Atena , nu la Sparta. "

PPNegulescu /

▣ Absolutismul medieval

Lumea a fost prea puțin pregătită pentru noul regim politic, ce apăruse

într-un mîrc cerc de oameni, cu o dezvoltare intelectuală excepțională.

/ **Antichitatea** a evoluat , la sfîrșitul ei, spre **monarhiile universale,**

și mai **absolute**, întemeiate pe **violență și dogme religioase.**

/ Chiar **creștinismul** - inițial ca "religie a sclavilor" ,

cu ideea egalității tuturor înaintea lui Dumnezeu -

cînd a ajuns **religie de Stat** , a consfințit inegalitățile din viața pămîntească,

s-a pus în serviciul Statului, spre a se folosi de puterea sa și a-l domina.

Stăpînirea celor ce **dețineau forța** -seniorii feudali,regii locali,împăratul -și a celor ce **reprezentau dogmele** -preoții,episcopii,papa la Roma,patriarhul la Constantinopol -**a devenit din ce în ce mai absolută și a rămas absolută în tot evul mediu.**
PPNegulescu /

▫ **Renașterea : reparația spiritului democratic.**

/Abia de la **Renaștere,spiritul democratic a reapărut.**

La început **în teorie**,apoi difuzat și în masele populare.
Ceeace întreține ,în timpurile moderne ,acest spirit democrat în formație,
ceeace îl alimenta ,făcîndu-l să devină din ce în ce **mai puternic**,ceeace l-a silit ,în cele din urmă,**să se afirme** și pe căi violente,**tinzînd la introducerea prin revoluție**,a unor instituții noi, au fost abuzurile **monarhiilor absolutiste** .(Anglia,Franța)
PPNegulescu /

▫ **Regimul constituțional**

/**Regimul constituțional** a răspuns unor **nevoi reale,materiale și sufletești**, a orientării tot mai pronunțate a opiniei publice către **libertatea politică** și **egalitatea socială** : **o formă de guvernămînt** în care cetățenii **supunîndu-se unor legi,făcute de propria lor voință.**

/ Hans Kelsen ("*La démocratie* ") :

libertatea naturală s-a transformat în **libertate socială și politică.**

< Această schimbare -spune Kelsen - în semnificația noțiunii de libertate , este extrem de caracteristică pentru mecanismul gîndirii noastre politice.

Importanța enormă a acestei noțiuni în ideologia politică ar fi inexplicabilă ,dacă ea n-ar izvorî din fundul sufletului omenesc,
din acel **instinct primitiv ce ridică pe individ în contra societății.**

[...] **Din libertatea anarhică,iese libertatea democratică. "**

Exercițiul ei trebuia să fie egal pentru toți.

Libertatea socială și politică nu putea deveni **reală** ,decît dacă se punea la temelie **egalitatea juridică.**

/ Aici meritul lui **Rousseau** ("*Le contrat social*")este remarcabil, devenind teoreticianul cel mai considerabil al democrației.

Modul cum a pus el problema "statului ideal" a rămas clasic.

P.P.Negulescu/

"Democrația a apărut astfel ca **un produs spontan al evoluției sufletești a omenirii civilizate.Ca atare ,ea nu putea să aibă ,în sine ,nimic rău."**

Din nefericire,**regimul parlamentar** la care a recurs,ca formă de aplicare a principiului său fundamental ,presupunea ,ca să poată funcționa mulțumitor ,**o sumă de condiții.**

(**Vezi fișier Parlamentarism**)

PPNegulescu /

▫ **Insuficiența morală**

"Insuficiența intelectuală ,așa dar,și **insuficiența morală**, de care au suferit , și suferă încă,masele populare,au fost și sunt **cauzele de căpetenie**

care au făcut și fac **ca regimul democrat să nu funcționeze în chip mulțumitor. "**

Deși nu este rea,în sine,**democrația** are totuși o mare vină :că **s-a născut prea devreme**,cînd **popoarele nu erau pregătite** încă să-i dea ceea ce îi trebuia pentru **o funcționare normală.**Dar **vina** nu este a democrației,nici a popoarelor care au alergat după ea fără s-o merite,ci a **vechiului absolutism** care le-au împins spre ea.

Care este leacul? Trebuie să renunțăm definitiv la democrație? Trebuie înlocuită cu regimuri autoritare?la dictatură ?la vechiul absolutism?

Părerile sunt împărțite.Interesante sunt motivațiile.

(Citează,comentează,opiniile unor somități contemporane despre democrație)

(**vezi fișier Etică**)

P.P.Negulescu /

▫ **BOLȘEVISMUL. (Vol. I Cap.VII,p. 244-288)**

[LD : amplă și sistematizată prezentare a **regimului sovietic bolșevic**, care demonstrează că **societatea românească interbelică era în conștiință de cauză** , privind întîmplările de peste Nistru. Faptul s-a exportat , deliberat , și în România .

Ce s-a întâmplat , apoi, cu **genocidul și mancurtizarea** de sub dictatura comunistă ... asta este altă epocă. Important este faptul că Negulescu a anticipat -o , în lucrarea sa .Trebuie să meditezi !]

Dintre noile forme de organizare ,cea mai veche este **comunismul rus** .**Bolșevismul** este realizarea ,înlesnită de starea de război, a **concepției socialiste"majoritare"**.Faptul că această concepție radicală a putut triumfa,se datorește în mai mică măsură războiului, ci exasperării tendințelor liberale înăbușite de **țarismul rus, care nu îngăduise nici o reformă democratică.**

Ca și în Anglia și Franța, **mișcarea democratică rusă** a fost provocată și a triumfat în primăvara-vara 1917, de greșelile și abuzurile despotismului monarhic.

Dar ea a fost **prea slabă** pentru a rezista **asaltului bolșevismului.**

/ **Gustave Welter** (a trăit 15 ani în Rusia,ca prof.de franceză a marelui duce

Dimitrie Pavlovici . A scris "*Histoire de la Russie communiste*",1935 ,

cu prefață **Francis Delaisi**,în care a tratat întreaga evoluție istorică a Rusiei medievale și moderne)

[L.D. : **Negulescu folosește multe informații din cartea lui.**]

(**Vezi fișier Socialism/Comunism**)

"**Desordinea** - spune Welter - domnește pe toată întinderea teritoriului.

Lucrătorii ridică față de **patroni** astfel de pretenții ,încît aceștia își

părăsesc stabilimentele sau le predau

în mâinile "comitetelor." **Țăranii** devin din ce în ce mai îndrăzneți,

ajungînd să-și împartă **pămînturile boierilor**,să le **jefuiască** conacele,

să le **masacreze** vitele, și cîte odată și pe ei înșiși.

Soldații dezertori, înarmați cu puști și chiar cu mitralieree,

sunt stăpîni pe căile ferate,pe care nu mai circulă decît rare trenuri.

"**Burghezii**" fug,se ascund,și,în așteptarea unei percheziții,

își dosesc bunurile de preț pe sub dușumele.[...]"

Poporul rus ,ca psihologie, -spunea Welter - **suferea de orgoliul**

ignoranței.Toate încercările celor care ,**dîndu-și seama de primejdiile**

la care expunea țara noul regim ,au încercat să reziste ,încercările "albilor"

-Kornilov,Denikin,Wranghel,Kolceak,Krasnov etc...- au rămas fără rezultat.

Poporul știa ce voiau bolșevicii : pămînt,pace,libertate,fericire .

Ca și **liberalismul democratic al intelectualilor,al guvernului provizoriu,**

antibolșevismul albilor era de neînteles pentru țărani.

De pe urma revoluției ei s-au ales:

/ **Pămîntul** a devenit în întregime al **statului** ;

/ **Libertatea** s-a transformat într-o **tiranie** mai apăsătoare ca sub țarism;

/ **Fericirea** s-a transformat în cea mai **cumplită mizerie** ...

/ **Pacea**,cea dela Brest Litovsk, urmată de cea mai **cruntă teroare**...

Numai între 1920-21,au murit de foame peste 5 milioane de oameni.!

Iar între 1932-33,alte 3 milioane (Cf.Walter Citrine,stînga britanică)

"La tătarii depe Volga-scria Welter - părinții își mănîncă copiii,și ,în piețe,

se găsesc butoaie cu carne de oameni sărată [...]"

P.P.Negulescu/

▣ Teroarea bolșevică

Celelalte clase,nu numai că **fuseseră desființate de drept**

/ Constituția din1918 recunoștea ca "cetățeni" ,cu drept de vot,lucrătorii industriali,țărani

și soldații -dar au fost **destinate,în fapt,exterminării.**

/ "Cînd au ajuns la putere în Rusia, **bolșevicii** s-au grăbit să facă **ceeace le impunea**

doctrina socialistă, adăugînd,firește, ceeace reclamau situația lor politică și

resentimentelor personale.Au căutat adică **să distrugă nu numai burghezia,**

ci și ,în general,**tot ce li se opunea,în frunte cu "inteligenția liberală"**.

/ Le-au luat ,mai întîi,orice puțință de a-și manifesta ideile și de a lucra în sensul

lor,**desființînd libertățile individuale,**

care au fost cea dintîi cucerire a democrației,fundamentul ei.

Libertatea cugetării,cu corolarele ei firești - **libetatea presei,a întrunirilor,a**

asociațiilor -au fost suprimate cu desăvîrșire în **Rusia sovietică."**

(**Citează din Kautsky, Șerban Voinea, Herriot,etc,**)

/ Temîndu-se veșnic de "contrarevoluție" ,au întins asupra țării o vastă **rețea de spionaj,**

utilizată de **o teribilă poliție secretă**, faimoasa "**Ceka**",mai arbitrară,mai sălbatecă,

mai sîngeroasă decît **poliția secretă a țarilor ("Ohrana")**, care învăluia și pe "tovarășii de idei" ai conducătorilor bolșevici.
(invocă pe **André Gide** cu a sa "*Retouches à mon Retour de l'URSS*" ,î n care povestise întâmplările ciudate cu Bukharin ,la înmormîntarea lui Gorki)
PPNegulescu/

▣ Genocidul bolșevic

"Rezultatul acestui sistem,pe care îl practica ,fără niciun scrupul, faimoasa "**Ceka**",**au fost relevate de atîtea ori ,în atîtea cărți**,

de la aceea a lui **Béraud**,care e cea mai veche, pînă la cea a lui **Delhommé**,care e cea mai recentă, încît nu e nevoie să ne oprim asupra lor.

Ne vom mărgini numai să subliniem ceea ce pun ele în evidență,și anume faptul că ,**alături de libertatea cugetării ,bolșevicii au suprimat și libertatea fizică a persoanelor**,cu corolariile ei firești: **inviolabilitatea** domiciliilor,necesitatea unui **mandat** pentru a opera o arestare,interdicția de a pronunța o **condamnare** fără ca acuzatul să fi fost judecat în regulă,etc etc [...]

Aceste drepturi,acordate oamenilor de **democrația modernă**,și care nu sunt altceva decît **garanții elementare de siguranță** pentru cetățeni[...]**nu mai există în Uniunea Sovietică"**(**Citează statistici,știri ,despre marea prigoană :**

"Îndreptarea" [P.P.Averescu] ,cf."**Times**" (23 sept.1923)

În Rusia ,**Sovietele au executat pînă acum:**

28 de episcopi,1215 preoți,6776 profesori, 8800 medici,56.640 ofițeri, 26.000 soldați, 10.500 ofițeri poliție,49.500 agenți poliție,12.950 plugari, 355.250 negustori,193.350 muncitori.

/ **Ceka** a arestat în Georgia 1200 persoane,din care 200 au fost executate imediat. Execuțiile capitale au ajuns în Rusia la cifre fantastice.

Din 1923,execuțiile au continuat în U.S.,într-un ritm ce varia cu situația.

Acum în urmă [1936+37?],sub **dictatura lui Stalin**,au fost **suprimați toți corifeii bolșevici** dela început,**inclusiv Trozki**,fugit în străinătate,

mai nu trece o săptămîină să nu citim în gazete despre noi arestări și execuții.

"Bănuți" ,nu dovediți,pentrucă în regimul sovietic bănuiala ajunge.

/ **Walter Citrine** spune că "**Komsomolul**" vrea să generalizeze această tiranie sîngeroasă,aplicînd-o lumii întregi.

În 1936,**Kosarev** (secretarul Koms.)declara :

< **Vechea generație** [de bolșevici] a trasat chestia de a ști cine avea să **distrugă** pe ceilalți **înăuntrul țării**.

Noi ,tinerii din URSS ,sub conducerea partidului nostru, a marelui Stalin, a mareșalului Vorosîlov, **avem** dinaintea noastră

o sarcină extrem de grea și cea mai importantă din istorie,

aceea de a hotărî cine va trebui să distrugă pe ceilalți

din lumea întregă.>

PPNegulescu/

▣ Dictatura proletară

Principiul liberei dezvoltări a personalității,care a jucat un atît de mare rol în dezvoltarea lumii contemporane,a încetat de a mai exista în **Rusia Sovietică**, sub **dictatura proletariatului**.

/ Art.18 al Constituției din 1918,decreta **munca obligatorie**,fără de care oamenii nu aveau dreptul la pîine.Ea era aplicată **burgheziei mari și mici și intelectualilor**, al căror fel de muncă nu se acorda cu concepția bolșevică, pentru care munca trebuia să fie "utilă și productivă"(art.64) care trebuia să fie vizibilă,palpabilă,imediată.

/ Din această normă ,se extrăgea și **dreptul de vot** și alte **drepturi fundamentale ale cetățenilor**. "**Cine nu avea drept de vot ,nu era cetățean,și cine nu era cetățean,nu avea dreptul la pîine.**" /În programul PCUS (redactat de Bukharin) se spunea:

"<**Inteligența burgheză [...]** nu are drept de vot ,
n-are drepturi fundamentale >"

/ De aceea **Dimitrie Gusti** (" *Comunism, socialism, sindicalism și bolșevism*" ,în Arhiva pentru Știința și reforma socială) spunea :

< **Bolșevismul** este în primul rînd **o doctrină a revanșei împotriva burghezimii** , pentru suferințele trecute.Dar ce este burghezul în societatea bolșevică?

Exploatare și întreprinzător economic nu poate fi, pentru că așa ceva nu poate exista în republica sovietică; el este pur și simplu "**forța burgheză**" adică o stare de conștiință politică capabilă de a face opoziție guvernurilor actuali; de aceea **burgheza are toate datoriile și nici un drept.**[...] > " (dă exemple, citate din Gide / Citrine/Frossard/Delhommé/, episoade, statistici privind realitățile sovietice PCUS, GPU,) (vezi fișier **Socialism/Comunism**)

/ Ceeace l-a indignat cel mai tare pe Gide, a fost **contrastul izbitor** dintre **sărăcia poporului și risipa** care s-a făcut cu el, ca străin, **banchetele** costisitoare, **ospetele** cotidiene, **cadourile** ce i s-au oferit, **abundența insolentă** din cercurile de sus ale **regimului sovietic**.

< ...vă asigur că e în aventura mea sovietică ceva tragic; **mă dusesem, entuziasmat și convins, să admir o lume nouă,** și mi se oferea, spre a mă seduce, **toate prerogativele pe care le detestam în lumea veche.**>"

Negulescu/

Spre a nu compromite însă doctrina însăși, **comunistul care plecase din Franța "entuziasmat și convins", dar avusese mari decepții, căuta o scuză, o explicare și dădea vina pe... "caracterul semi-oriental" al oamenilor ...și nicidecum noului regim [!!!]**

P.P.Negulescu /

▣ TOTALITARISMUL

/ A) Fascismul italian (Cap.VIII,p.289-362)

/ B) Național-socialismul (cap.IX,p.263-480)

Totalitarism = neologism pus de curînd în circulație, **aplicat doctriinelor și regimurilor noi apărute după război.** (Cf. Joseph Barthélemy), avîndu-și origina într-o declarație faimoasă a lui **Mussolini** (28 oct.1925

<nimic în contra statului, nimic în afara statului, totul în stat.>

O asemenea concepție pune **Statul mai presus de orișice,** opunîndu-se atît vechii autocrației, cît și a democrației.

"STATOCRAȚIA" ca **formă optimă și definitivă a vieții popoarelor,**

care interzice orice alt interes : individual, de familie, de clasă socială, de corporație economică, de comunitate religioasă, **înglobîndu-le pe toate în cadrele cuprinzătoare ale statului .**Această concepție, face din stat **totul, realitatea supremă și scop ultim.**

PPNegulescu/

A.Statul fascist (capit.VIII)

(Face un destul de detaliat istoric al apariției și evoluției)

- (Milano, 23 mart.1919. **Mussolini, " Il fascio primogenito "** , **cu program politic ultra -democrat și program economic socialist-sindicalist,** cu **participare și rezultate modeste în alegeri.**

-**Acțiunea foștilor combatanți** contra **comunismului** (care se pregătea să pună mîna pe putere ,ca în Rusia).

-**Formarea fasciilor.** Creșterea popularității. Acțiunea represivă anticomunistă, pînă la distrugerea adversarului. (cu colaborarea și sprijinul guvernului).

- 1922---Emilia, Milano, Genova. **Lupta contra guvernului** care hotărîse dizolvarea gărzilor armate și **marșul asupra Romei** .

-29 oct.1922. **Mussolini preia guvernarea**

PPNegulescu/

"Revoluția fascistă" ,de fapt,nu a fost o revoluție,ci o "**lovitură** ",căreia **înțelepciunea regală** i-a dat o **formă legală**,în aparență viața politică revenind la **cadrul ei constituțional normal.**

/ **Mussolini** și-a pregătit apoi,pas cu pas ,preluarea totală a puterii.

(organizare,fuziuni,lege electorală din 1923,alegeri,frămîntările politice din 1924...

/ **Mussolini** ,discursul din 3 ian.'25:<**Toată puterea, fascismului** >

În acest moment începe **dictatura fascistă**,care urma să fie legalizată prin reforme corespunzătoare,de un caracter eminentemente compozit,fără originalitate.

(cf.autorilor citați)

-**dictatură**,alături de monarhia conservată.;

-**senatul**-copiat după cel francez,copiat după cel englez;

-camera sindicalistă ,după modelul corporațiilor ;
-partidul fascist (Marele Consiliu) numește pe dictator și deputați;
Acest amestec s-a datorat faptului că **regimul fascist nu a fost rezultatul unei doctrine preconcepute, a unui plan dinainte stabilit.**

Reformele constituționale s-au înlăptuit alături de lucrările lor, prin voința ducelui, cu care fascismul s-a confundat din ce în ce mai mult.

/ **Marcel Prélot** ("*L'empire fasciste*" "Fără Mussolini ar fi existat ,oare ,un stat fascist? [...]e puțin probabil.În orice caz,dezvoltarea sa ar fi fost absolut diferită,**Ducele a modelat** sub pumnul său **mișcarea cămășilor negre** [...]

Astăzi ,**fascismul e Mussolini și vice-versa** .[.....]

Mare **temperament politic**,desigur, exclusiv politic chiar ; istoricii singuri o vor hotărî , în câteva decenii, cu exactitate.

Portretele ce se fac azi țin de **caricatură sau hagiografie.**

Niciunul ,în orice caz ,nu îngăduie să se vadă în Mussolini un doctrinar.

La guvern,el rămîne orator popular și jurnalist de tiraj mare.

/ După formula justă a lui **Prezzolini** :**El este o forță,o voință, nu o lumină. [...]** **Inteligența** lui e solicitată mai mult de **utilitățile și realitățile imediate**, din care cea mai seducătoare este **deținerea puterii.**

La cucerirea ei a pornit Ducele ,cu brutalitatea și siguranța unui instinct,

La posesiunea ei integrală tinde cu o egală vigoare.[...]

El socotește că teoriile turbură libertatea spiritului, și împiedică pe aceea a conduitei."

/ **Francesco Nitti** ("*La désagrégation de l'Europe* " [1937?]) :

< **Mussolini** nu este omul unei idei, fiindcă **a avut toate ideile și le-a schimbat necontenit.** El a fost **membru al tuturor partidelor.**

Lucrător zidar,apoi institutor și jurnalist,el a fost în tinerețe **anarhist, marxist, sindicalist,violent-antireligios**, a dirijat **organul oficial al marxismului italian**,s-a arătat **dușmanul** cel mai ireductibil al oricărei **acțiuni coloniale**,al oricărui **program de expansiune;**

a fost mai întâi **contra războiului** și apoi **pentru război;**

a încercat **răscoala armatei**,apoi a făcut **represiuni violente;**

a făcut **apologia regicidului** și a **atentatelor individuale,**

apoi cea a **reacțiunii;** și-a schimbat necontenit ideile și pasiunile ;

dar a avut totdeauna **o idee egocentrică,un fel de egotism hiperbolic "**

...**S-a mărginit** să lucreze așa cum îi dictau împrejurările

(ca Bismarck!)**lăsînd altora grija** să dea acțiunilor sale

disparate,**o unitate teoretică aproximativă,**

din p.d.v. constituțional,politic,sociologic...(ceea ce au și făcut) :

/ **Sergio Panunzio** juristul ("revoluție permanentă",avînd ca organ P.Fascist) ;

Alfredo Rocco economistul ;**Giovani Gentile** filozoful ;

Giuseppe Bottai corporatistul ;

Mussolini utilizînd în discursurile și articolele sale, formulele lor teoretice.

P.P.Negulscu/

În studiul din "Revue de Gen`eve"1924,**Mussolini** își arăta limpede părerile

referindu-se la un discurs al său din 7 martie 1923,

cînd i s-a cerut desființarea milițiilor fasciste și el a refuzat :

<Declar că **vreau să guvernez**,dacă e cu putință ,**cu consimțămîntul cetățenilor.**

Dar **așteptînd ca acest consimțămînt** să se formeze,să crească și să se întărească, păstrez la dispoziția mea **maximul posibil de forță.**

Căci se poate ca **forța să creeze consimțămîntul**, și ,în orice caz,

dacă **lipsește consimțămîntul ,rămîne forța.>**

În 1924,**Mussolini** se punea la adăpostul teoretic al florentinului **Machiavele**

care spusese că **marii reformatori au reușit numai în măsura în care au avut la**

îndemîină forța: <De acolo vine că profetii armați au învins,

pe cînd cei care au dezarmat,au sucombat. Căci natura popoarelor e schimbătoare ;

e ușor de a le convinge de un lucru ,dar e greu a le menține în această convingere.

Și de aceea e necesar ,atunci cînd ele nu mai cred, să fie silite,cu forța, să creadă .

Moise,Cyrus,Theseu,Romulus,n-ar fi putut face să se observe ,multă vreme,

constituțiile lor, dacă ar fi fost dezarmați. >

P.P.Negulescu/

/ **Aservirea individului și utilizarea puterii de constrângere a Statului,**

au căpătat în **intențiile fascismului**, expresii și consacărări corespunzătoare :

/ **Au eliminat pur și simplu cunoscutele drepturi ale omului și ale cetățeanului ,** partea cea mai importantă din **Constituțiile liberale democratice**

/ **Marele Consiliu fascist** a devenit **organul suprem legislativ și executiv,** prin Legea din 9dec.1928.

/ **Noul cod penal** (Alfred Rocco,1931), **tendință anti-individualistă și anti-liberală**,nemai apărînd individul și creind o întreagă categorie de **delicte în contra Statului** (inclusiv delicte de opinie,considerate anti-naționale) , cu sancțiuni severe.Orice disidență doctrinală, orice atitudine ne-fascistă, a ideilor și persoanelor care le întrupează,putea să cadă sub lovitura grea a legilor. **Astfel conceput și organizat, Statul devine stat totalitar.**

(comentează,exemplifică,citează din doctrinari consacrați)

P.P.Negulescu/

▣ **Statul fascist - statocrația**

Dacă **statul fascist**,ca concepție ,este **totalitar**, metoda sa este **statocrația**, termen pus în circulație de **Sergio Panunzio**,autorul doctrinei fasciste, pentru a preciza mai bine atitudinea față de **regimul democratic**.

Dacă **doctrina democratică** ,toate **puterile emană dela națiune**, care este "subiectul juridic" al tuturor drepturilor publice, statul subordonîndu-se ei,**doctrina fascistă** îi opune **ideea suveranității statale**.

/ **Mussolini** :< **Nu este națiunea care creează Statul ,cum susținea vechea concepție naturalistă ,[...] Dimpotrivă,națiunea este creată de Stat, care dă poporului , conștient de propria lui unitate morală,o voință, și prin urmare o existență efectivă.>**

Această concepție a fost introdusă și în "**actul fundamental** " al regimului fascist, "**Carta del Lavoro**" (Roma, 1928),care proclamă că

"Națiunea este o unitate etică, politică,economică,ce se realizează integral în Statul fascist " (art .1)

În structura fascistă a Statului, adevăratul guvern,un fel de **supra-guvern**, este **Marele Consiliu Fascist** (60 oameni),adică o minoritate , care **din statocrație** devine **oligarhie**.

În realitate, **hotărăște un singur om,DUCELE**,deci devine **monocrație, adică stat autocratic,dictatorial.**

(pe care ,la un moment dat se străduise să-l facă și ereditar !)

P.P:Negulescu/

▣ **Monarhia constituțională - Monarhia îngenunchiată**

Dar cum se împacă **autocrația Ducelui** cu **monarhia ereditară?**

Este o "incongruență".

/ **Cu introducerea regimului constituțional-democratic**,apoi al celui **parlamentar**, **vechile puteri nelimitate ale monarhului absolut fuseseră limitate.**

Rolul lui rămînea cu atît mai mare,mai frumos,mai util,tocmai prin **limitarea puterilor efective.Regele** nu mai era decît **arbitrul suprem** al orientărilor posibile,de la înaltul lui post de **cîrmuitor**,pregătit anume în acest scop ,și cu experiența sa,cu competență și **dezinteresare, echilibra tendințele** adesea contradictorii ,ale diferitelor părți ale masei **naționale,curentelor de opinie ale partidelor ce le reprezentau .**

Și **liber de orice interes** -personal,de familie,de partid,de clasă - călăuzit numai de interesele superioare ale Statului,**Suveranul își spunea cuvîntul hotărîtor**,indicînd pe cei ce trebuiau să preia guvernarea.

/ **Este evident că rolul acesta** ,la care a redus democrația pe suverani , în monarhiile constituționale,**nu se poate exercita decît cu condiția , dela sine înțeleasă ,ca viața politică să fie ,în statele respective,liberă.**

Altfel,ne mai putînd exista **partide diferite**,care să reprezinte **concepțiile și aspirațiile** diferite,ale diferitelor părți ale masselor naționale,sau, dacă mai există încă,ne mai putînd să lupte în voie ,pentru realizarea lor, **rolul de arbitru suprem al suveranilor nu mai are niciun sens.**

PPNegulescu /

▣ Partidele în Italia

▣ Partid unic : fascist !

Tocmai acesta este cazul în regimului fascist.

În Italia de azi, **nu mai există partide politice diferite.**

/ Dacă mai există **concepții diferite**, ele **nu se pot manifesta**, nici teoretic, cu atât mai puțin să lupte între ele.

Nu mai există în Italia decât Partidul fascist, care, de 15 ani, a pus **stăpânire pe țară**, cu ajutorul forței, a miliției proprii, pe care o exercită în mod **dictatorial**.

Ce rol mai poate juca **monarhul ereditar**?

Cînd au început mișcarea, **"cămășile negre" erau republicane.**

În marșul lor spre putere, fasciștii erau **hotărîți să treacă peste "veto regal"**, adică pînă la **proclamarea republicii**.

Faptul că **regele l-a chemat pe Mussolini la guvern**,

"a asociat" monarhia la victoria fascismului, evițînd un conflict violent.

Fascismul "s-a acomodat" cu puterea regală, care "nu-l jena", ci-i dădea o aparență de legalitate și stabilitate.

Unii politicieni s-au așteptat la întărirea puterii regale. În loc de asta

/ **Silvio Trentin ("Antidémocratie")** a fost **"o spoliere a atribuțiilor**

Coroanei", sau, mai grav, cum spunea

Francesco Nitti ("La désagrégation de l'Europe") "anularea practică

a monarhiei", sau, pe ton

ambiguu, **Constantino Mortati "Repartizarea competențelor [...]**

între **rege și șeful de guvern**, transferat, din p.d.v. practic, acestuia din urmă.

/ **Exercițiul efectiv al prerogativelor** conferite celui dintîi de statut [...]

numirea senatorilor, disolvarea camerei, înhiderea și prorogarea sesiunilor, dreptul de grațiere și amnistie, etc etc... au fost **date la discreția șefului de guvern.**

Mussolini deținea vreo 7 portofolii; ținea sub dependența sa personală,

toate marile corpuri ale statului: Consiliul de Stat, Curtea de Conturi,

avocatura generală, 22 de corporații și Consiliul lor național;

a reintrodus pedeapsa cu moartea; a declanșat o campanie de noi cuceriri....

Primatul funcțiunii guvernamentale, care stă la temelie doctrinei fasciste,

se întrupează în primatul șefului de guvern.

(argumente, citări, legislație, opinii, privind acest aspect unic în experiența lumii, care nu-și găsește nici un echivalent în practica politică)

PPNegulescu/ Concluzii

"Putem presupune **ce ar deveni totalitarismul** dacă s-ar întinde asupra întregii

omeniri. **Probabilitățile** sunt [...] că el ar duce la **UN NOU EV MEDIU,**

MAI RĂU DECÎT CEL VECHI de care omenirea s-a scuturat de mult."

P.P.Negulescu/

B.) Național-Socialismul .

(Capit.IX)

Ca și fascismul italian, **național-socialismul** a fost o **reacțiune**.

Dacă **fascismul** s-a ridicat contra **comunismului**,

nazismul s-a ridicat contra tratatelor de pace,

a înălțat steagul **liberei expansiuni a poporului german**, în numele **rasei ariene**.

/ **O.Scheid ("L'esprit du III-e Reich", 1936)** spune că mișcarea s-a ridicat

exclusiv **<împotriva străinului, a evreului și a tratatului de la Versailles** [...]

a exaltat tot ce e german [...] o adaptare originală a vechiului spirit prusian la

situația de astăzi. [...] Dela 1918 încoace, **Hitler singur face istoria germană**.

Pe cînd marii noștri oameni politici tratau cu guvernul republican,

inima, sufletul germaniei era aiurea. **Fără Hitler, naț.-soc. n-ar fi existat.**

Hitler e **cauza primă** a mișcării naț.-soc. , este **esența** chiar,

încarnarea ideilor noi. [...] **Hitler este Germania, Germania este Hitler.**>

Pentru ca să nu-și înstrăineze nici o parte a poporului german, pentru a le atrage

simpatia, **național-socialiștii** au combătut în **marxism**,

originea lui **iudaică** (origine "impură" din p.d.v. rasial).

/ Promotorul de căpetenie, **Adolf Hitler**.

Prin el, mișcarea a ieșit din **massele populare**. Nu i-a lipsit, mai tîrziu, nici simpatia,

nici **sprijinul efectiv, al claselor de sus**, care formau **cadrele** politice, administrative,

militare și economice ale **imperiului german**. Fără ajutorul lor, n-ar fi putut ajunge, **pe căi legale și fără convulsii violente** (ca în Italia), **la putere**.
/La început, au fost puțini și slabi, încît nu ar fi putut să se confrunte cu guvernul legal.
(Putchul dela Munchen, 9 nov. 1923)

/ **Otto Dietrich** (șeful serv. presă) la **Congresul P. Naț.-soc.** (1933)

a spus, desigur, ditirambic : <La originea celui de-al III-lea Reich găsim puternica personalitate a lui **Adolf Hitler**. [...] renașterea națiunii germane, este **opera exclusivă** a lui Adolf Hitler. [...] **Geniul lui singur** a dus lupta, purtînd **toată răspunderea**, toate **fazele bătăliei**, pînă la **victoria finală**.>

/ **Conrad Heiden** ("*Histoire du national-socialisme*", 1934, cu o prefață la ediția franceză de **Julien Benda**), cîteva **date biografice**.

(sunt reproduse datele **ultracunoscute**) : **austriacul și pangermanistul Hitler** și-a ales ca erou preferat pe prusianul Frederic cel Mare.

< **Un pierde -vreme**, încărcat de remușcări, **nu un geniu nedisciplinat**.

[...] nu știa să facă nimic.>

Silit de împrejurări, a intrat ajutor de zidar, loc și împrejurare care a aruncat întrînsul "**sămînța antimarxismului** "

Tot la Viena, a devenit el și **antisemit** (sub influența curentului asimilaționistului Karl Lueger, șeful "creștinilor-sociali").

În 1912, se stabilește la Munchen, avînd deja **cele trei tendințe formate** : **pangermanismul, anti-marxismul, anti-semitismul**.

A făcut războiul, caporal. **Avea 29 de ani cînd s-a sfîrșit războiul**.

Figură insignefiantă. Antropologul

/ **Von Gruber** : **figură de rasă proastă, vulgară**. Figură de **anonim mijlociu**.

/ **Franc, ois de Tesson** ("*Voici Adolf Hitler*", 1936) german mijlociu,

om din popor, banal, fără virtuozitatea lui Mussolini, cu un glas răsunător care impune.

P.P. Negulescu/

Cum a putut el să deslănțuiască o mișcare de proporția mișcării naț.-soc.!??

Explicația nu poate fi găsită decît în **starea de spirit generală postbelică germană** (**armistițiul, Versailles, catastrofa monetară, ocuparea Ruhr-ului**.)

/ **Georg Bernhard** ("*Le suicid dela République allemande*", 1933

<L a cele 7 minuni ale lumii, a venit să se adauge încă una:

Germania lui Hitler. **Este o întoarcere la evul mediu**, dar în același timp, un fapt cu totul nou. [...] poporul german se găsește

într-o stare gravă de excitație colectivă. [...] prăbușirea militară și economică, [...] o catastrofă morală : el a trecut brusc dela o stare de vis la cruda realitate.>

/ **Frank H. Simonds** ("*Histoire de l'Europe d'après guerre*", 1929

< [...] Apoi, cu repeziciune, **totul se prăbuși**: **armatele, dinastia, Statul însăși**

. [...] La 9 nov. 1918, **națiunea germană** se simți

pe marginea prăpastiei sovietice. [...] 2 milioane de germani fuseseră uciși, dar sacrificiul fusese zădarnic [...]

La începutul anului **1919**, era **democrație în Germania** care dorea pacea [...]

obligată să plătească greșelile vechiului regim [...] **toate crimele monarhiei**

[...] Pentru toți germanii, republicani și monarhiști, junkeri și comuniști,

hotărîrile dela Versailles deveniră, imediat, și rămîn încă **tratatul abominabil**.

[...] **Germania era condamnată**, nu numai să moară, dar **să moară**

ca o națiune criminală, ca un popor culpabil.>

P.P. Negulescu/

▣ **Mein Kampf**

Asta gîndeau și simțeau germanii în momentul cînd a apărut mișcarea lui Hitler.

Cartea "**Mein Kampf**", scrisă în închisoare

(**dă citate, comentează**) (**descrie evoluția mișcării, luptele interne din partid, atragerea de partizani și simpatizanți**.) (citează istorici din epocă)

/ Numele de "**Führer**" i-a fost dat de **Hermann Esser**, în **febr. 1921**,

după un discurs violent contra aliaților, rostit de Hitler în sala Kroner din Munchen, care i-a atras simpatia multor cercuri germane.

P.P. Negulescu/

▣ **P.Muncitoresc German , febr.1920,**

Anton Drexler (pe care **P.Naț.Soc.** l-a păstrat fără modificări) :

1) **Cerem** ca ,pe baza dreptului de autodeterminare, **toți germanii** să se întrunească într-o singură **Germanie Mare**.

2) **Cerem** [...]Tratatul de la **Versailles și Saint Germain** **trebuie să fie înlăturate**.

3) **Cerem țări și pământuri (colonii)** pentru a hrăni poporul nostru și pentru a stabili excedentul nostru de populație.

4) **Nu poate fi cetățean decît** numai acela care e **tovarăș de popor** (**Volksgenosse**) al nostru. Nu poate fi tovarăș de popor al nostru , **decît** numai acela care este **de sînge german**, fără deosebire de confesiune.

Nici un evreu nu poate fi dar tovarăș de popor al nostru. [.....]

23) **Cerem lupta legală** în contra **minciunilor politice conștiente**, și a răspîndirii lor prin **presă**.

Pentru a permite crearea unei **prese germane cerem:**

a) **Toți dir.** să fie **tovarăși de popor** (**Volksgenossen**)

b) **Ziarele ne-germane**, să nu poată apare fără autorizație.

c) [...]Ziarele dăunătoare binelui public, **să fie interzise.** Etc etc...

24) Cerem **libertatea tuturor părerilor religioase** din cuprinsul Statului, întrucît nu pun în primejdie existența lui și nu vatămă moravurile și morala **rasei germane**.

25) Instituirea unei **puteri centrale tari**. **Parlamentul central**, autoritate absolută asupra totalității Reichului. Să se creeze **camere profesionale și corporative** etc etc.

PPNegulescu/ 1939

Cu asemenea program, oricine putea spera de la noul partid orîșice :

Pangermaniștii - Germania Mare !

Cercurile conducătoare-contra tratatului de la Versailles și Saint Germain, și politica de expansiune în Europa și colonii.

Șoviniștii și xenofobii ,antisemiții - încîntați de p.4-8.

Clasele de jos - atrase de egalitarismul proclamat la p.9,10,15. **Clasele de mijloc** -p.16

Țărăimea - p.17 ș.a.m.d...Intellectualii, militarii, naționaliștii religioși ,

/ Procesul putschului (apr.'24.).Eliberarea.Propaganda și reorganizarea.

Primele succese electorale (1930,117 mandate).Lupta contra lui Hindenburg.

Venirea la putere(1933)Incendierea Reichstagului.

P.P.Negulescu/ 1939

▣ **Hitler la putere**

[**LD : semnaleză asemănarea dintre teroarea hitleristă și cea comunistă**]

În atmosfera turbure pe care o creaseră "descoperirile" dela **sediul central al comuniștilor și incendiul Reichstagului,**

Hitler a cerut președ.republicii să semneze un **decret -lege**

pentru **apărarea poporului și statului** (1 mart.1933),

care a rămas pînă astăzi **temelia dictaturii național-socialiste** ,

prin care **se suspendau ,fără termen,drepturile fundamentale cetățenești,**

acordate prin **Constituție:**

- libertatea individuală,libera exprimare a cugetării prin grai și scris ;

dreptul de întrunire și asociație,libertatea comunicațiilor;

suprimarea secretului scrisorilor,convorbirilor telefonice .

Deveneau posibile: perchezițiile domiciliare,sechestrările de bunuri și persoane,

pedepse draconice pentru delictes politice,pedeapsa cu moartea pentru rezistența cu armele,etc,etc.

Ceeace a urmat,nu a fost numai un **regim dictatorial**,ci un **teribil regim de teroare.**

/ Ca ministr.de interne,șef suprem al poliției,**Goring** a dispus

arestarea întregului **grup comunist** din Reichstag,numeroși deput.**social-democr.**, oameni **politici și scriitori de stînga.** (**dă cifre,mărturii,citate**).

/ **A suprimat** ziarele comuniste și a **suspendat** pe cele social-democrate.

/ **A interzis** întrunirile stîngii și a **zădărnicit** prin hărțuire și provocări, pe cele **burgheze.**

/ Întrucît nr.celor arestați creștea neconținut,s-au înființat "**lagăre de concentrare**",

adevărate **colonii penitenciare**,compuse din mii de persoane. (Cf.Conrad Heiden)

/ Cum **Constituția dela Weimar** mai era în vigoare,printr-un joc abil de cointeresări și promisiuni,cu sprijinul trupelor de asalt care încercuiau Reichstagul,

prin cuvinte amenințătoare , **Hitler** a obținut votarea **Legii deplinelor puteri.**

(441 voturi pentru - 94 contra)

/A urmat **dizolvarea și reconstituirea** fără alegeri, dar fără comuniști, a parlamentelor, a consiliilor administrației locale, numind "guvernatori" naziști în toate landurile.

/A **dizolvat, pe etape, toate partidele politice** (mai-iul.'33), iar la 16 iul.'33 a dat **Legea specială de interzicere**, care spunea textual :
< **Nu există în Germania decât un singur partid politic**
partidul național-socialist muncitoresc german.>

/ După ce, mai întâi a declarat **1 mai, ziua muncii naționale**, în uralele a **1 milion de muncitori, a dizolvat sindicatele muncitorești**

, formînd "**Frontul muncitoresc german**", total subordonat Part.naț.soc.

/A urmat "**potolirea**" aripilor radicale din propriul partid și **trupe de asalt, prin asasinare**, ("Noaptea cuțitelor lungi", 30 iun.1934)

și **lichidarea fizică a opozanților din armată și ex-lideri politici**
(după unii, 57, după alții, 700 !)

/ Pentru a deveni stăpîn absolut a Reichului, cînd ar fi expirat mandatul lui Hindenburg, **Hitler** impuse o **Lege specială** (14 iul.'33),

care dădea guvernului dreptul de a **modifica dispozițiile constituțional** (cu "consultarea" poporului!)

La 3 august 1934 (a doua zi după moartea lui Hindenburg), guvernul a promulgat o **Lege**, prin care **Președinția republicii se contopea cu Cancelariatul**,

prin care **toate puterile se concentrau în mîna lui Hitler, devenit noul cap al statului, "președinte-cancelar."**

- Șeful Reichswehrului a cerut armatei să depună **jurămîntul** față de noul șef.

- La 19 aug.1934, s-a organizat un **plebiscit**, prin care **poporul german a acordat lui Hitler aprobarea legii din 3 august**

(38.362.760 voturi "pentru", 5 milioane "contra") care modifica esențial **Constituția dela Weimar, anulînd separarea puterilor în Stat.**

/ Ca șef de stat și de guvern, **Hitler devenise un dictator absolut.**

Pe viitor, **jurămîntul** nu s-a mai depus pe Constituție,

ci lui Hitler, Fuhrerul Reichului și al poporului german.

Mai mult, el devenea **dictator pe viață**.

P.P.Negulescu/

▣ Lichidarea adversarilor.

Mai rămînea să fie convertiți cei **5 milioane de protestatari/adversari**.

S-a promulgat o **lege suplimentară** (ian?'35)

privind pedepsirea "atacurilor perfide", a zvonurilor, a știrilor false, alarmiste, care atingeau autoritatea membrilor guvernului, ai partidului. (dă detalii, citate, episoade, plebiscitul din Saar, etc..)

▣ Încălcarea Tratatului de la Versailles

Cu puterea astfel total consolidată, **din 1935 Hitler**... a început încălcarea dispozițiilor **Tratatului dela Versailles**... (serviciul militar obligatoriu; sfidarea prevederilor dezarmării; spațiu vital, colonii etc.etc.) (**Vezi fișier Naționalism**)

P.P.Negulescu/

▣ Doctrina nazistă

[**LD : atenție la deosebirile dintre nazism și fascism**]

Dacă în **doctrina fascistă, accentul este pus pe statocrație**, văzînd în **stat** rațiunea existenței unei națiuni, **doctrina nazistă** nu împărtășește această concepție.

/ **Roger Bonnard** ("Le droit et l'etat dans la doctrine nationale-socialiste", 1936, jurist, prof. la facult. de drept din Bordeaux) :

< **Doctrina naț.soc.** dă ca punct de plecare sistemului său politic așa- numita **Volksgemeinschaft**, adică **poporul constituit în comunitate.**

Total [...] pornește din el, se leagă de el, își găsește în el rațiunea de a fi .

Așa numita **Volksgemeinschaft** se situează în centrul organizării politice[...]

Doctrina naț.soc. insistă îndeosebi asupra acestei **perspective centrale a comunității poporului**, pentru că ea înțelege să **diferențieze** astfel **regimul său autoritar** de **dictaturile propriuzise**, în care poporul nu este o cauză, ci un simplu efect, și anume de **dictatura fascistă, care pune statul înaintea poporului.**>

Negulescu / :

În concepția lui Hitler, **statul nu este decât un mijloc, nu un scop.**

Ca să conducă Statul ,pe calea cea mai potrivită

, **poporul trebuie să fie condus de un om superior,**

în mintea căruia **conștiința de rasă** să fie limpede,

și a cărui **voință** să fie mai puternică decât a tuturor, să fie gata de **sacrificiu.**

De stat nu trebuie să dispună poporul (ca în regimul democratic)

ci un conducător suprem - fuhrerul (în germană).

Colaboratorii conducătorului trebuie să formeze **partidul lui,**

corp pătruns de **ideile conducătorului,** convins de necesitatea lor,

gata să lupte pentru ele, cu orice jertfe, pentru a le realiza. (Argumente, citate, opinii a diverșilor doctrinari naț.soc.)

/ **Goebeles** ("*Wesen und Gestalt des Nationalsozialismus*", șeful propagandei) :

< Național-socialismul nu vrea un stat totalitar. El vrea totalitatea ideii.

Aceasta înseamnă **pătrunderea** întreagă, în toate domeniile,

a concepției pentru care am luptat în ultima decadă

și pe care am dus-o la victorie.[...] **În Germania,** nu mai pot exista

raporturi și situații care să nu fie conforme

cu punctul de vedere național-socialist.>

/ **Helmut Nicolai** ("*Nationalsozialismus und Staatsrecht* "

< Național-socialismul revendică un **caracter totalitar.**

Nu pot să existe prin urmare, decât **un singur partid, o singură direcție a voinței,**

o singură convingere, o singură credință, o singură idee a dreptului,

o singură scară a justiției[...] Nu poate să existe decât **un scop suprem**

singur: realizarea, în orice domeniu ar fi,

a concepției despre lume a național-socialismului.>

P.P.Negulescu /

▣ **Concluzii** (sfârșitul vol.I)

Este oare uniformizarea vieții ,la care tinde regimul național-socialist

conformă cu natura omenească? Și în cazul că n-ar fi ,

mai poate fi considerat acest regim ca fiind altceva ,decît un accident [...]

în viitorul omenirii ?

Celelalte volume din "**Destinul omenirii** " vor încerca să răspundă la această întrebare...

P.P.Negulescu/

Vol.II-Rasa/ Spre un nou Ev mediu? /Criza civiliz./Pesimism/Optimism/Declinul

Occid./Criza morală /

Atenție L.D. : Vezi pe larg fișierele :

Etică Naționalism Carol FRN G de Fier Socialism

unde le-am tratat problematic cu intenții comparatiste

de doctrina,organizare,imitație și originalitate)

Luigi Sturzo / '38

▣ **"Religii " totalitare, cultul personalității**

▣ **Lenin , Mussolini, Hitler**

Luigi Sturzo ("*Politique et morale*", dec.1938.Ex.lider P.Popular

ital.confesional) ,considera că la baza fascismului stătea **teoria violentei,**

iar concepția statului totalitar se baza mai mult pe teamă.

Dar dacă "impunerea exterioară" se poate face prin violență,

"impunerea interioară" se face printr-un **învățămînt de stat riguros monopolizat.**

<Statul totalitar,însă,a depășit marginile.Toată lumea trebuie să aibă încredere

și să iubească statul nou. **Nici o idee opusă,nici o voce disidentă.**

Din școala primară la Universitate,**trebuie o supunere intelectuală și morală** completă, de un entuziasm convins,ardoarea mistică a unei religii.

Comunismul,fascismul,național-socialismul sunt și trebuie să fie religii. >

<Trebuie să i se adauge mijloace complementare : cartea oficială,ziarul statizat și

standardizat, cinematograful, radiofonia, sportul, asociațiile școlare, premiile - toate fiind controlate și orientate spre un unic scop: **cultul statului totalitar, sub semnul fie al națiunii, fie al rasei, fie al clasei** . [...].>

/ Și pentru că **cultul națiunii, al rasei, al clasei**, este prea general, i se adaugă **cultul omului, al eroului**, al semi-zeului.

Lenin are un mauzoleu, și a devenit ,pentru ruși, Mahomet - laic.

Mussolini și Hitler apar în public într-un cadru fastuos și solemn, înconjurați de poliție și gărzi personale; Hitler pozează cu o figură visătoare, își înalță privirile spre cer, înalță mâinile ca un mîntuitor;

Mussolini, se lasă chemat de mulțime "Duce! Duce!" și se arată în momentul cînd ajung la paroxism, într-o salvă de aplauze. (p.14-16)

Ludwig Bauer /

▣ Naționalismele

▣ Bolșevism, fascism, hitlerism

("L'agonie d'une monde") < Oamenii [...] siliți să abandoneze naționalismul, ei îl exagerează încă [...] Reduși să suprimă frontierele, ei îngrămădesc în jurul lor ziduri încă mai înalte, și țipă ca să obțină modificări teritoriale. >

S-ar părea că totul în viața noastră se învîrte în jurul a două obiective:

o bucată de pîine și un loc la soare. Dar nu este așa.

Nu ne ajunge să nu murim de foame și de frig.

Ne mai trebuie o idee ,care să ne călăuzească și să ne înalțe.

Ideea este cea care poruncește, în tot ceea ce facem...

Cristosul-rege al Evului mediu ,era o asemenea idee.

Drepturile omului, în epoca modernă.

Acum omenirea se află la o nouă răscruce și are nevoie de un nou crez.

Dumnezeu, trebuie să îmbrace alte haine ,să devină ,de ex. clasă socială, sau națiune ,sau stat.

/ **Conducătorii Rusiei sovietice** -deși ,din motive diplomatice , se feresc s-o spună - **că rușii, fiind cel dintîi popor care a reușit să libereze omenirea de jugul capitalist, au misiunea ,care pentru ei este o obligație religioasă, de a lucra mai departe în această direcție, spre a libera întreaga omenire de acest jug.**

/ **Germanii, cei mai fanatici dintr-înșii, cred că rasele omenești nu sunt egale, și că datoria raselor superioare este de a se ocupa de dezvoltarea omenirii.**

Și cum ,printre rasele superioare, **cea mai pură este cea ariană, mai ales germană,** această națiune are menirea să le conducă, iar pentru asta ,trebuie să le domine.

/ **Astfel naționalismele depășesc marginile națiunii, transformîndu-se în mesianism, constituind o nouă religie.**

Această nouă mistică mesianică, împinge însă popoarele ,care o adoptă sau o cultivă, către o anumită formă de viață politică.

Pentru a-și juca rolul, aceste popoare ,trebuie să fie tari.

Pentru a fi tari, trebuie **să fie omogene ,în gîndire și acțiune.**

Pentru a fi unitare, trebuie **să aibă o disciplină de fier.**

Unitatea trebuie să fie impusă, nu mai este loc pentru libertate individuală.

Noua mistică mesianică duce la autoritarism sau la dictatură.

Atît Rusia sovietică, cît și Germania hitleristă, au regimuri dictatoriale.

(vezi fișier Naționalism)

Bauer/

▣ UN nou ev mediu ?

Biserica făgăduise omului, cerul.

Omul de azi nu-l mai găsește admirabil.

Capitalismul și democrația, făgăduiseră bunăstarea materială și mîndria suveranității.

Dar astăzi el se dovedește incapabil :

oamenii suferă de foame (în fața unei enorme cantități de alimente)

pentru că nu au bani ; umblă dezbrăcați (printre grămezile de stofe) ,

tremură de frig (în mijlocul grămezilor enorme de combustibil).

Omul liberat, omul cu drepturi, constată cu amărăciune că libertatea și drepturile

nu-i ajută să trăiască. Dezamăgit și dezorientat, cu personalitatea atrofiată, omul de azi își caută semenii, se cufundă în masa lor, numai în gloată își mai poate alunga neliniștile. Radio "urlă", jurnalele "urlă", reclamele comerciale "urlă", propagandiștii politici și sociali "urlă", întreaga viață modernă, de pretutindeni "urlă". În era socială spre care ne îndreptăm, "omul devine mulțime". Omul care renunță, azi, la individualitatea sa... cu ajutorul dictaturilor, se îndreaptă spre un nou Ev mediu... care nu este al lui Berdiaev (pentru că nu este religios).

P.P. Negulescu / p. 162

▣ Ipocrizia comunistă

"În toate țările burgheze, cei mai aprigi susținători ai democrației sunt comuniștii. Ei strigă cât pot mai tare la cea mai mică atingere ce se aduce libertăților cetățenești, afit de scumpe inimii lor.

În Rusia însă, când comuniștii au ajuns la putere și au introdus regimul bolșevic, cea dintâi și cea mai mare grijă a lor a fost să sugrume libertățile cetățenești și să îngroape democrația [...]

de unde se vede că comuniștii din țările burgheze nu susțin democrația fiindcă ar fi sincer convinși de valoarea ei ca regim politic,.

o susțin numai ca pe un instrument, de care au nevoie deocamdată, ca să-și poată desfășura în voie acțiunea menită să ducă, dimpotrivă, la suprimarea ei."

vezi fișier [Parlamentarism, Etica Naționalism Socialism](#)

PPNegulescu / 1939

32) Gh. Tătărescu, "Mărturii pentru istorie",

Editura enciclopedică, București, 1996

(ingrijit de Sanda Tătărescu-Negroponțe; cuvînt înainte de N. Ș. Tanașoca.)

[LD : Manuscris ? [Craiova? Tg. Jiu?], mss. Poiana Gorj, august 1930.

Vezi fișier [Sistem partide și Carol II](#)

Da ! dar cum a ajuns Tătărescu unul din sprijinitorii dictaturii lui Carol ?]

Tătărescu / [1930]

▣ "Moda" dictaturii (p. 122-127)

/ Printre curiozitățile timpului, apariția ideii **guvernării prin dictatură**.

Dacă nu este încă o "școală", în orice caz este o "**modă**".

Are **doctrinari și militanți**. Oamenii mari și mai mici,

și-au descoperit subit însușiri pentru practica dictaturii.

"Dictatori" și "dictatorunculi" fac elogiul "**dictatoritei**".

Practicată cu concursul lor, dictatura este un ... **panaceu**.

Practicată de alții este un ... "**pericol**."

Unii sunt recrutați din cei mai mari **demagogi "democratici"**

/ Argumente **pentru** regimul dictatorial: e necesară suspendarea constituției, pentru a **scăpa statul de anarhie** sau **dezagregare națională**, ca remediu trecător, când autoritățile nu mai pot face față în stăpînirea anarhiei, accesele revoluționare sau mișcările separatiste.

/ **Dictatura** nu poate fi, în niciun caz, un sistem de guvernare, ci doar **soluția revoluționară** luată de **șeful statului** (sau altă persoană), angajînd în fața istoriei **propria răspundere**, care își asumă prin violență **puterea supremă**.

Dictatura - fie militară, fie civilă - suferă de **rele totdeauna mai grave** decît cele care au provocat-o, putînd să primejduiască însăși existența statului.

Dictatura, făcînd imposibilă acțiunea de control și critică a guvernului, **instaurază regimul bunului plac**, nedreptatea, abuzul, imoralitatea, prevaricațiunea, necunoscutul și perspectiva sfîrșiturilor de aventură.

Dictatura provoacă pasivitatea și apatia publică, indiferența politică a aselor,...

coalizează împotriva ei toate reacțiunile forțelor politice,

înconjurîndu-se de o atmosferă de ostilitate surdă,

din care se dezvoltă năzuințe de violențe și terorism.

Tătărescu/

/ **Pentru România**, se citează **exemplul altor state** care au scăpat de anarhizarea regimului parlamentar, prin dictaturi.

(Ex. **Italiai** nu este concludent. Mai recent, ex. **Iugoslaviei** (1929

Iugoslavia era amenințată cu anarhizarea și amenințarea cu dezmembrarea

(P. Țărăn-Croat), încît acțiunea regelui Alexandru a fost salutară.)

Dar România nu se află într-o asemenea situație.

(**Vezi argumente la fișier Carol II**)

Tătărescu / 1930

33) Nae Ionescu, **"Între ziaristică și filosofie"** Texte publicate în "Cuvîntul"

(15 aug.1926- 26martie 1938) Editura Timpul, Iași, 1996

Nae /:[Schythes]

▣ **Democrație**

[Cuvîntul, 15 aug.'26] (polemică cu Braniște, "Aurora")

"Dacă însă **democrația** nu e decît **o poziție, o etapă în procesul istoric**, atunci evoluția omenirii poate foarte bine să depășească acest moment; în care caz, **democrația trece la magazia de recuzită a istoriei**, după cum la acest depozit [...] au trecut și alte forme de viață ale popoarelor. [...] Noi afirmăm că astăzi puterile de viață ale națiunii stau în **anumite raporturi noi**, pentru care conceptul de democrație nu mai este relevant." Braniște vorbește de o "nouă democrație"; să precizeze orice "democratizant" care este această nouă democrație (p.9-10)

Nae /:[Skythes]

▣ **Democrație - dictatură**

[C, 19aug.'26] (polemică cu Socor)

Socor face rezumatul doctrinei noastre care ar fi: **monarhismul lui Maurras + dictatura lui Mussolini + minoritatea conștientă a lui Lenin**. Unde a citit Socor asata?! "Noi am spus altceva"...că **cele trei fenomene** dovedesc **"criza regimului democratic**, și îndreptarea omenirii spre alte forme de gospodărire socială."

La cei 3 citați, s-ar putea adăuga **Sorel**, și atunci s-ar putea să fim făcuți și **"sindicaliști "**, numărîndu-ne printre rudele sale de **"stînga", bolșevicii** .

"Nu suntem nici cu Maurras, nici cu Mussolini, nici cu Sorel, decît în măsura în care aceștia sunt ai vremii." [...] Din doctrina lor gata făcută, noi nu luăm nimic. [...]

exemplu lor e doar un punct de plecare. [...] **Mediul istoric**, adică **particularitățile specifice** furnizate de **timpul concret** și **spațiul concret** în care trăește un popor, este **pîrghia** cea mai de seamă cu care construim **noua configurație** a vieții noastre publice ." (p.11-12)

Nae / :

▣ **Democrație Țărănism**

[C, 26 aug.'26] (polemică cu "Aurora")

/"Aurora " explică ce este "noua democrație"...Ce mai răstoarnă democrația ? Pe regi i-a neutralizat prin faptul că "domnesc", nu guvernează ; pe "specialiști " i-a înlocuit cu "oameni politici", instituind cultul incompetenței.

(**Vezi fișier Țărănism**)(p.12-15)

Nae/:

▣ **Curentul "Cuvîntului" (autodefinire)**

[C, 3 sept.'26] (polemica cu democrații)

/ P.d.v. al "Cuvîntului", a fost taxat în fel și chip.

Cînd **i s-a spus "antisemit"**, a reacționat categoric :

"nu antisemiți, ci naționaliști ".(p.15-16) (**vezi fișier Naționalism**)

/ Cînd **i s-a pus "reacționar"**, a demonstrat că este o neînțelegere.

Reacționarismul este încercarea de **a te opune unor tendințe și a le anula**.

Cel care reacționează, nu creează nimic, zăgăzuește istoria.

/ Acum este taxat de "conservatorism". Conservator este cel care nu vrea să părăsească anumite forme, ci se ancorează în ele. El se opune, logic, progresului. El nu este o doctrină, ci o atitudine. Conservator este și democratul care crede în valabilitatea perfectă a formulelor lui, pe care nu vrea să le părăsească cu nici un preț; conservator este și cel care nu vrea să schimbe instituțiile anchilozate; "Conservarea puterii de viață a nației este însă economisirea energiei naționale. Și acest principiu poate într-adevăr să genereze o doctrină politică. Iată deci care este conservatorismul nostru.

"De unde "conservatorismul" era considerat o forță reacționară, egată de anumite instituții, el devine "o metodă de gospodărire a energiei naționale". Față de anchiloză democrată, el este o "formulă superioară", adaptabilă mersului istoric.

"Conservatismul este monarhist, naționalist și păstrează neconținut legătura cu trecutul; dar acestea nu sunt elemente constitutive ale doctrinei conservatoare, ci numai consecințe inevitabile ale principiului economisirii forței unei societăți."

Astfel el se transformă din "poreclă", în "renume" (pe când conservatorii noștri o transformaseră în "privilegiu") (p. 15-18)

Nae Ionescu / '26

34) Nichifor Crainic, Programul statului etnocratic, [1937 ?], p1-56.

Tipografia ziarului "Universul", Colecția naționalistă. (Vezi pe larg la **Naționalism**)

▣ Stat etnocratic = România a românilor

/ Numele vrea să definească lapidar ceea ce Nicolae Iorga înțelegea, încă din 1909, prin cuvintele:

<România a românilor, a tuturor românilor și numai a românilor >

Formula fiind prea lungă, ea a fost contractată în formula: <România a românilor > Pentru a-l deosebi de celelalte formule politice ("țărănesc", "democratic", "proletar") îl denumește "statul etnocratic", pentru că "etnosul" (neamul, națiunea,), nu "demosul", alcătuiește statul.

Democrația - formulă francmasonică, cosmopolită, desemnând "poporul" (fără deosebire de rasă și religie.)

Definiția lui Renan **<Națiunea e un plebiscit de fiecare zi >**

e "cuptorul lui Nastratin care se întoarce după roza vînturilor plebiscitare".

Nichifor Crainic

▣ Curentul Gândirii : etnicismul

Termenul de "etnic" (ca și cel de "autohtonism", "tradiționalism", "ortodoxie" etc) a fost pus în marea circulație literară de 16 ani încoace de revista "**Gândirea**", apoi de ziarul "**Calendarul**". Termenul de "**etnocrație**" a fost pus în circulație în 1932, pentru a defini **statul corporativ românesc** (pentru a-l delimita de corporatismul italian) (Prefața, p. 1-7)

România a fost și trebuie să fie statul etnic al românilor, al românilor "neaoși", care există prin "voința și puterea neamului nostru". Factorii lui principali sunt : pămîntul, sîngele, sufletul și credința.

/ "Națiunea sau neamul este o identitate istorică, o omogenitate de sînge, o comunitate de suflet, o voință de viitor

"Națiunea română e creatoarea României și stăpîna ei."

Doctrina democratică este o "născocire artificială", un "blestem al vieții moderne", sfarmă unitatea națională provocînd lupta de clasă.

Statul burghez, țărănesc, proletar, sunt consecințele acestei nenorocite doctrine.

Nichifor Crainic

▣ Stat etnocratic

Statul etnocratic vede națiunea alcătuită din felurite categorii de muncă sau profesii. Statul etnocratic va institui în organismul social un nou regim de drept al muncii, intronînd **principiul proporționalității numerice**, după criteriul etnic. În organismul oficial al statului numai români ;

în organismul social , proporția numerică. (p. 14-17)

Crainic /'37

▣ **Reprezentanța națională.**

- Statul etnocratic este **stat creștin.**

- Temelia statului este **munca organizată.**

- Reprezentanța națională va fi **reprezentanța muncii naționale.**

- Parlamentul statului etnocratic va fi **parlamentul profesional,**
cu aleși din sînul **categoriilor de muncă .**

- Minoritarii vor fi reprezentați **proporțional.**

"Calificat după reprezentanța profesională, **statul etnocratic nu e nici burghez,**
nici țărănesc, nici proletar ; el e statul totalitar al muncii românești " (p.17-18)

Crainic /'37

▣ **Biserica**

Concepția de viață a statului etnocratic este spiritualistă.

Ea imprimă un **stil unitar al vieții naționale** , în morală, cultură, legislație, economie, creație etc.

/ Așezămîntul prin care se exprimă spiritualitatea este Biserica,
care este **biserica neamului românesc.**

LEGEA LUI HRISTOS VA DEVENI LEGEA STATULUI. (p. 21- 24)

▣ **Cultura națională.**

Doctrina etnocratică distinge ideea de "cultură" de cea de "civilizație".

Instituțiile și întreprinderile de difuzare a culturii ,

vor fi în mîna **românilor neaoși și sub controlul statului..**(p. 25-28)

▣ **Agricultura , Industria, comerțul**

Statul etnocratic are cea mai mare grijă de **pămîntul neamului,**

pentru a-l apăra de pofta străinilor.(p. 29-34)

Statul etnocratic este **supremul gospodar al națiunii.**

Aserțiunea **democraților** că statul ar fi incapabil să gospodărească a fost o **minciună** , pentru a scuza sistemul cointeresărilor] (p.35--37)

/ Statul etnocrat se deosebește de cel comunist , prin faptul că are la bază **proprietatea individuală ; dar se deosebește și de cel liberal,**

pentru că individul este **încadrat în sistemul profesional,**

armonizînd interesele individuale cu cele colective. (p. 37-41)

Crainic /'37

▣ **Muncitorimea.**

"**Crima regimului burghez** este că a disprețuit pe **muncitor**[...]

l-a lăsat pradă aventurierilor **sociațiști și comuniști. "**

Organizarea muncitorilor în **Internaționalele marxiste** e o pierdere pentru viața națională și un dușman în plus pentru statul nostru ;

Ministerul muncii , este un **corp străin și dușmănos națiunii române.**

"**Socialismul și comunismul** în România sînt **paraziți** ce cresc pe trupul acestui minister, sub protecția **biroului internațional dela Geneva"**

/ Statul etnocratic va elibera muncitorimea română de acești paraziți...(p.42-45)

Crainic /'37

▣ **Statul și moralitatea .**

Statul etnocratic este stat moral creștin. LEGEA LUI HRISTOS E LEGEA STATULUI.

/Acest principiu este valabil în familie, societate, cultură, legislație, administrație, economie :

Va sancționa abuzurile și traficul de autoritate, "nenorocirea României" ;

Va pedepsi ca trădători de țară delapidatorii, șperțarii ,afaceriștii politici;

Va revizui procesele de control al averii ;

Se va face controlul tuturor foștilor demnitari;

Nichifor Crainic ' 37

35. Paul Ricoeur, Istorie și adevăr, [Paris, 1955] Editura Anastasia, 1997

▣ Obiectivitatea în Istorie.

"Este obiectiv ceea ce gîndirea metodică a elaborat, a așezat în ordine, a înțeles și l-a făcut astfel de înțeles."

Ne așteptăm de la Istorie ca ea să dea trecutului societății omenești acces la demnitatea obiectivității.

Dar această obiectivitate nu este cea a Fizicii, a Biologiei, etc. pentru că există atîtea niveluri de obiectivitate cîte feluri de comportamente metodice. De la Istorie se așteaptă ca ea să adauge o nouă provincie în variatul imperiu al obiectivității. (p.31)

Ricoeur/

▣ Subiectivitatea omului .

Se așteaptă de la istoric o anumită calitate a subiectivității sale, (nu una oarecare !) ci care să corespundă obiectivității care se așteaptă de la Istorie.

Este vorba de o subiectivitate implicată .

Pentru că , în meseria de istoric , există o subiectivitate bună sau o subiectivitate rea . " [...] sub titlul de subiectivitate așteptăm ceva mai grav decît subiectivitatea cea bună a istoricului ;

așteptăm ca istoria să fie o istorie a oamenilor și ca această istorie a oamenilor să ajute pe pe cititor,

instruit de Istoria istoricilor, să clădească o subiectivitate de rang înalt, subiectivitatea nu numai a mea însumi ,

ci aceea a omului. "Dar această trecere de la "eu însumi" la "umanitate " este filozofică, este o subiectivitate gîndită , și privește atît pe istoric , cît și pe cititorul de istorie , în care se desăvîrșește orice carte, orice operă, pe riscurile și pericolele sale. Traseul este următorul : " de la obiectivitatea istoriei la subiectivitatea istoricului ; de la una și de la cealaltă către subiectivitatea filozofică ." (p.32)

/Ricoeur

▣ Meseria de istoric.

Marc Bloch, în "*Apologia istoriei*" (carte neterminată) a enunțat etapele unei obiectivități istorice care se construiește :

/ observația istorică/ critica/ analiza istorică (explicația) / sinteză

Istoria este "o cunoaștere prin urmele lăsate " (Simiand) ,

ceea ce obligă istoricul la o aparentă "servitute" față de "urmă" (nu față de obiectul analizat).

Captarea trecutului prin urmele sale documentare este o observație .

Reconstituirea istorică presupune ca documentul să fie întrebat, forțat să vorbească,

pentru ca "urma" să se ridice la demnitatea de "document semnificant "

iar "trecutul" însuși la demnitatea de "fapt istoric ".

/ Istoricul nu trebuie să ambiționeze la recunstituirea lucrurilor "așa cum au fost " ,

ci la re-compunerea, re-constituirea unei înlănțuiri retrospective,

ceea ce presupune un mare efort de abstractizare , pentru că Istoria este o analiză

(nu o coincidență emoțională) care presupune înțelegere și explicație.

/ " [...] conștiința epocii pe care istoricul va încerca s-o reconstituie

în sintezele sale cele mai vaste este alimentată de toate interacțiunile ,

de toate relațiile în toate sensurile , pe care istoricul le-a cucerit prin analiză. "

/ Noțiunea de "trecut integral " este ideea care reglează acest efort,

dar nu poate fi vorba de întreaga istorie , ci de sinteze analitice, cum le numea Kant.

Istoria este produsul cercetării , a analizei raționale, în lumina unei concepții

ordonatoare , efortul cel mai înalt de punere în ordine a istoriei de către istoric.

Ricoeur /

▣ Subiectivitatea istoricului= obiectivitate incompletă

Critica contemporană face mult caz de subiectivitatea istoricului, în elaborarea Istoriei.

(Și în științele exacte subiectivitatea este prezentă și poate fi detectată : tatonări, erori,

abandonări, reluări, descoperiri , "revoluționare".)

Dar este evident că **obiectivitatea istoricului nu atinge obiectivitatea celorlalte științe**, ci năzuește spre ea.

Trăsăturile obiectivității incomplete a istoricului :

Alegerea istorică. Judecata de importanță.

Istoria reține, analizează, leagă, doar evenimentele importante.

În alegere intervine subiectivitatea istoricului.

Concepția cauzalității. Istoria istoriografiei este martora unui tribut dat concepției vulgare, a unui efort de a etaja cauzalitățile componente (economice, sociale, culturale, psihologice) .

Distanța istorică. Transferul într-un alt prezent , "odinioară " ,

este un spațiu al imaginației, care dau caracterul de "*in-exact*", de "*ne-riguros*" , al Istoriei.

Istoricul are aptitudinea să se "depeizeze",

să se transporte în alt prezent, devenit prezent de referință ,

să detecteze și "trecutul " (memoria contemporanilor) și "viitorul "

(așteptări, previziuni) aceluia prezent.

Pe această porțiță intră subiectivitatea istoricului.

Subiectul istoriei : oamenii . Trecutul pe care îl studiază istoricul este trecutul uman.

Ori , acest trecut integral al oamenilor de altădată , este o idee,

este limita unei aproximații intelectuale, în care intervine și o afinitate prevenitoare pentru obiectul studiat, simpatia proprie istoricului , un transfer temporal de subiectivitate, o dorință de întâlnire și o voință de explicare.

Istoricul se duce spre oamenii trecutului cu experiența sa umană.

" Momentul în care subiectivitatea istoricului capătă un relief pregnant

este acela în care, dincolo de orice cronologie critică,

istoria face să iasă la suprafață valorile de viață ale oamenilor de altădată. " (p. 40) Este

singura evocare a oamenilor din trecut care ne este accesibilă,

(nu putem re trăi ceea ce ei au trăit) .

Istoricul trebuie să fie vital "interesat " de valorile oamenilor observați,

fără a fi o afinitate de profunzime (ar cădea în apologie sau hagiografie) ,

ci capabil să admită ca ipoteză credințele lor.

Ricoeur /

▣ **Subiectivitatea istorică .**

Exste exact tipul de subiectivitate istorică :

/ judecata de importanță/ complexul schemelor de cauzalitate/

transferul într-un prezent imaginat /simpatia pentru alți oameni ,alte valori/

capacitatea de a întâlni un "altul" de odinioară.

"Subiectivitatea istoricului ,ca orice subiectivitate științifică, reprezintă

victoria unei bune subiectivități, asupra unei rele subiectivități. " (p. 41)

Astfel, **definiția obiectivității istorice devine din "logică " , "etică " .**

Ex. aparenta "apatie " a hipercriticilor care denigrează orice mărime reputată

și depreciază toate valorile pe care le întâlnește,

o proastă dispoziție intelectuală care aparține eului patetic ;

pasiunea politică deturnată de la lupta politică contemporană,

raportată la trecut.(p. 36-43)

Ricoeur /

▣ **Sensul istoriei .**

Filozoful se așteaptă la o anumită coincidență între "calea scurtă" (cunoașterea de sine)

și "calea lungă" (a istoriei conștiinței, a lui "Cogito") .I

istoricul de meserie va refuza ferm să identifice Istoria cu Istoria filozofiei

(care este o operă filozofică) .**Lărgirea și aprofundarea pe care el ambiționează**

să o dea istoriei, nu este a sensului rațional, ci de partea complexității,

a bogăției de conexiuni între geografic, politic, economic, cultural, etc. (p.47)

Pentru a surprinde sensul istoriei , ar trebui o triplă competență,

de istoric, de sociolog și de teolog -

pentru că există mai multe niveluri de lectură

a istoriei, mai multe răspunsuri etajate .(p. 95-97)

[L.D Eu cred că ar trebui chiar mai multe competențe, pentru a surprinde sensul

istoriei. Aș adăuga cea de economist, de filozof, de psiholog, etc.]

Ricoeur /

▣ Progres-Ambiguitate - Speranță

Sunt cele 3 cuvinte care semnaleză cele **3 tăieturi în fluxul istoriei** :
3 maniere de a înțelege , de a reintra în posesia SENSULUI ISTORIEI ,
3 niveluri de lectură :

a) nivelul abstract al progresului

b) nivelul existențial al ambiguității

c) nivelul misterios al speranței

/ **"Vina " lui Prometeu** : de a fi furat focul cunoașterii și al conștiinței;
de a fi om tehnic și savant ; de a fi rupt legătura cu cele divine .

Expresia acestei vinovății este crima lui Cain ,
crima contra fratelui, crima contra iubirii .

/ **"Vina" lui Adam** : creștinismul nu se interesează de acest aspect anonim și abstract al istoriei tehnicilor și artelor, al cunoașterii și conștiinței.

El se interesează de ceea ce fac oamenii concreți, întru *"pierderea"* sau *"salvarea"* lor.

Aceeași epopee colectivă , destinul omenirii , care are o valoare pozitivă ,
devine mult mai ambiguă când o raportăm la omul concret.

/ O istorie concretă , un tablou de ansamblu, o formă semnificativă, se elaborează prin
acțiunile și reacțiunile pe care oamenii le au unii asupra altora .(p.97-98)

Ricoeur /

▣ Categoriile istoriei .

Adevăratele *"categorii"* ale istoriei, care ne permit să gândim *"istoricește"* sunt :

politica, criza, apogeul, declinul,

perioada , epoca, evenimentele, personalitățile etc.

Din p.d.v. al progresului, există o unică umanitate , dar mai multe civilizații.

Omenirea durează de-a lungul civilizațiilor care mor.

" Istoria este istorică pentru că unele acțiuni particulare contează,

iar altele n-au nici o importanță ;unii oameni au o greutate ,iar alții n-au niciuna ;

e de ajuns o bătălie pierdută sau un șef care moare prea devreme, -sau prea târziu ! -

și iată cum destinul s-a schimbat.[...] acest caracter , întrucâtva existențial ,

de destin sau ,și mai bine, de soartă ,

care se atribuie istoriei concrete a oamenilor." (p. 104)

Ricoeur /

▣ Politicul - Puterea.

O altă categorie a istoriei concrete este locul predominant al politicului.

Rolul evenimentelor și personalităților "politice" , imprimă acest accent.

Politica desemnează ansamblul relațiilor dintre oameni cu ocazia puterii :cucerirea,
conservarea, pierderea puterii .

Puterea este problema centrală a politicului : cine comandă ? cui ? între ce limite ? sub
ce feluri de control ?

"În activitățile care privesc puterea ,fie dinspre cei ce o dețin,

fie dinspre cei ce o suportă, o contestă sau uneltesc contra ei, tocmai în aceste activități

se înnoadă și se deznoadă soarta unui popor. [...] Tot în segmentul politic al acestor

civilizații se reflectă sfidările, crizele, marile opțiuni.[...]

Tocmai în jurul puterii proliferază pasiunile cele mai de temut :

orgoliul, ura, frica.

Această trilogie sinistră dovedește că acolo unde este măreția omului,

acolo este de asemeni și greșala sa. " (p. 104-105)

Ricoeur /

▣ Teologia istoriei

Crizele fac să se ivească, în inima istoriei , o trăsătură fundamentală a omului

:culpabilitatea .Analiza istoriei ca eveniment, ca decizie, ca dramă,

a ajuns în pragul unei teologii a istoriei.

(În Profețiile Israelului și Psalmi se găsește tema orgoliului națiunilor,

a urii la cei răi, a fricii la cei mici.)

"Cred că **una din sarcinile teologiei istoriei ar fi să reia**, în lumina experienței moderne a statului și a lumii concentraționare, și cu resursele unei psihologii și ale unei psihanalize a pasiunilor, această critică biblică a celor puternici..." (p. 105)

(Dar în crezul creștin nu se crede în păcat, ci în mântuire.)
Speranța mântuirii cum se întâlnește în **felul omenesc de a trăi istoria?**
Sens - principiul curajului de a trăi în istorie;

Mister - sensul este ascuns, nimeni nu-l poate spune.
("Pentru creștin, credința în Stăpînirea Domnului domină întreaga viziune a istoriei; dacă Dumnezeu este stăpînul vieților individuale, el este de asemenea și stăpînul istoriei : această istorie incertă, mare și vinovată, Dumnezeu o întoarce spre El." (p. 106)

Ceea ce permite creștinismului să depășească caracterul dezlnat al istoriei trăite, să depășească absurditatea aparentă a acestei istorii.)

Creștinul este omul care trăește în ambiguitatea istoriei profane dar cu tezaurul prețios al unei istorii sfinte.

al cărui sens îl întrevede, și în care discern **legătura dintre vinovăție și mântuire.**

Creștinul - omul pentru care ambiguitatea istoriei nu-l sperie, pericolele nu sunt o sursă de frică și disperare .

" NU VĂ TEMEȚI ! " - este vorba biblică în fața istoriei. (p108-111)

Ricoeur /

▣ **Concepția creștină despre STAT.**

I)Sfîntul Pavel (Epistola către romani, 13) dezvoltă o teorie a stăpînirii .Caracterul său de instituție (nu caracterul personal) , vine de la Dumnezeu. Toate autoritățile, toate stăpînirile , sunt "instituite" de Dumnezeu.

A te opune stăpînirii înseamnă a te opune "ordinii" pe care Dumnezeu a stabilit-o.

"Dregătorii sunt slujitorii lui Dumnezeu." Toate aceste cuvinte - instituție, rînduială, binele, dregătorie, funcție -

se situează la nivelul colectivului uman.

Înseamnă asta că Genghis-Han, Napoleon, Hitler ,Stalin au fost investiți personal printr-o alegere de drept divin ?

Nu, ci numai acolo unde statul este stat

Acest credit care se face statului este un fel de pariu.

"Este pariul după care statul, în totalitatea lui, -prin intermediul sau în ciuda răutății indivizilor - statul este bun." (p. 139)

Pariul a fost cîștigat de Sf. Pavel

Imperiile (în ciuda violențelor dezlănțuite !) ,au făcut să progreseze dreptul, cunoașterea, cultura, bunăstarea și artele. Omenirea nu numai că a supraviețuit, dar s-a și mărit. Pedagogia dregătorului cu sabia în mînă se coordonează cu pedagogia iubirii frățești.

Teoria stăpînirii este inserată între două chemări la iubire frățească.

Omenirea trăește în sfișierea acestor două pedagogii. (p.140)

Ricoeur /

▣ **Utopiile dispariției Statului.**

Utopia are o mare importanță teologică. "Ea este una din căile deturnate ale speranței, unul din drumurile ocolite pe care se continuă umanizarea omului în vederea dumnezeirii sale." (p. 141)

Utopia dispariției statului s-a ivit la marii liberali, la anarhiști, la comunarzi, la Lenin ("Statul și revoluția").

Prin intermediul acestor utopii visăm la împăcarea dintre politică și prietenie, la un stat care n-ar mai fi decît administrator și educator al persoanelor către libertate.

Anarhistul care predică dizolvarea statului coercitiv ,războinic, polițienesc este ... chiar Evanghelia căzută din mîini ,pe care o ridică un om care nici nu știe că

îl mărturisește pe Isus Hristos ! (p.141)

Ricoeur /

▣ **"Personalismul" : individ / persoană**

Emmanuel Mounier (întemeietor al rev. "*Esprit* ") a publicat în 1932 , apoi în vol. "*Revoluția personalistă și comunitară* "

(1934) și în "Tratat asupra caracterului" și "Personalismul" (1950?) ...teoriile sale. Ţelul inițial al personalismului a fost conștientizarea crizei civilizației contemporane (1932!) care marca sfârșitul epocii Renașterii și căile spre o nouă civilizație, "refacerea Renașterii".

Personalismul = o pedagogie a vieții comunitare, legate de ideea unei treziri a persoanei; apoi (după război) = o filozofie.

Fără să fi intenționat (și repugna moralismul), prin criticile sale, Mounier a contribuit la restaurarea prestigiului eticii.

Termenii pe care și-a sprijinit teoria: individ / persoană.

Individ = profil limită pentru burghez, o lume în minus (minus a iubi, minus a fi); profil limită pentru fascist,

o pseudo lume, o impostură, (entuziasmul său o pseudo-generozitate, naționalismul său un pseudo-universal,

rasismul un pseudo-concret, agresivitatea o pseudo-forță)

Persoană = definită în opoziție cu individul.

Societatea = o persoană de persoane, având vocația meditației, acțiunii, a angajării, a comuniunii, a renunțării la orice avut, asumarea unei asceze comunitare, grupări bazate pe camaraderie, abnegație, eroism (p. 155-56)

Ricoeur /

▣ **Adevăr și minciună.**

Renașterea a fost, prin excelență, momentul de conștientizare a caracterului pluri-dimensional al adevărului.

Unificarea adevărului este visul rațiunii.

Istoriceste, tentația de a unifica violent adevărul a venit dinspre 2 poli, dinspre 2 puteri: / polul clerical, puterea spirituală;

\polul politic, puterea temporală;

Adevăr = un acord situat la nivelul puterii noastre de judecată -de a afirma și de a nega - un acord al discursului nostru în raport cu realitatea; un acord dintre noi înșine, între spirite. Dar aceste distincții se lasă greu surprinse.

/ Știința are o situație unică într-un eventual edificiu al adevărului. Nu vom spune niciodată destul cât de mult a fost instruită, educată, satisfăcută, sensibilitatea noastră la adevăr de ideea că adevărul este un spectacol pentru înțelegerea noastră -pe care ordinea celestă îl desfășoară în fața ochilor noștri carnali, ca frumusețe ordonată în care se încarnează ordinea matematică.

Îndată ce exigența unui adevăr unic intră în istorie, ca o sarcină a civilizației,

imediat este afectată de un indiciu la violență,

încât unitatea realizată a adevărului este chiar minciuna inițială.

Ricoeur /

▣ **Adevărul și sinteza politică.**

Politica are o vocație și o capacitate fundamentale de a reuni interesele și sarcinile existenței omenești.

În puterea politică se înnoadă destinul unui ansamblu geo-istoric:

cetate, națiune, grup de popoare.

Viața în stat este o totalitate conținătoare în raport cu religia, moravurile, științele și artele. Este o răscruce a politicului cu diferitele ordine de adevăr.

Nu există problemă care să fie neutră din p.d.v politic.

Filozofia istoriei este nervul sintezei politice,

după cum teologia a fost nervul sintezei clericale.

Acest paralelism funcțional între unitatea clericală și unitatea politică a ceea ce e adevărat, această similitudine între instrumentele sau organele unității,

între teologie și filozofia istoriei,

se traduc printr-o ciudată asemănare în regnul minciunii:

/ supunere abilă și neascultare vicleană;

/ propagandă îndemânică de a mânui toate sforile psihologice;

/ cenzura opiniilor divergente;

/ punerea la index a cărților și filmelor;

/ coagularea unei mentalități impermeabilă la critica externă;

/ transformarea perversă a îndoielii socratice,

într-o autocritică care restaurează "ortodoxia" o clipă clătinată.

Ricoeur /

▣ Istorie și Adevăr.

Istoria retrospectivă (pe care o scriu istoricii) , este posibilă datorită istoriei care a avut loc (pe care au făcut-o oamenii) .

Dacă există mai multe lecturi posibile ale istoriei ,este poate datorită faptului că există mai multe mișcări întrepătrunse ale "istoricizării".

Noi urmărim simultan mai multe istorii ale căror perioade ,crize, răgazuri nu coincid.

Noi înlănțuim ,abandonăm, și reluăm mai multe istorii ,ca un jucător de șah care joacă mai multe partide ,reînnoind firul când cu una când cu alta.

Noi presupunem că există o traiectorie continuă,o unică durată , care sincronizează istoria . Este o tenace ILUZIE DESPRE TIMP.

În realitate, noi împrumutăm intuițiile mecanicii ,de unde luăm modelul mișcării uniforme și continuie. Marea "simfonie a istoriei" (de care vorbește Sf.Augustin)

este structurată după nenumărate axe care au felul lor propriu de a se înlănțui și de a dura .Se pot scrie mai multe istorii : a tehnicii, a muncii, a claselor, a civilizațiilor, a dreptului, a puterii politice, a ideilor, a filozofiei.

ISTORIA se pluralizează ca și ADEVĂRUL.A

ceastă rădăcină problematică ar trebui să amorseze critica internă a tuturor pretențiilor de a rezolva prin ISTORIE problema unității ordinilor de adevăr.

Ricoeur /

/Istoria științelor - structurează un timp al descoperirilor, pășind peste mari lacune, sudind cap la cap un șir discontinuu de descoperiri ,desprinse de inventatorii lor, ignorând dialecticile economico-sociale, creșterea sau decăderea statelor.

Este timpul cunoașterii.

/Istoria tehnicii - se înlănțuie prin cumulare și durează prin capitalizare.Nu este singura axă temporală a existenței noastre , ci traversează toate istoriile ,în care nimic nu se pierde, totul se acumulează : praful de pușcă al chinezilor, scrierea la popoarele semite, mașina cu aburi a englezilor. Este timpul progresului.

/ Istoria civilizațiilor - în care cicluri se deschid și se închid, puteri se ridică și se consolidează, apoi dispar.Noțiunile de criză, apogeu ,renaștere , supraviețuire , revoluție ..cu noduri și antinoduri, mai înrudite cu ... structura periodică a microfizicii, decât cu mecanica rațională.O nouă civilizație nu avansează în bloc, nici nu stagnează în toate privințele.Există în ea mai multe linii care pot fi urmărite longitudinal.

Valurile nu se urcă și nu se retrag în același timp,pe plajele vieții unui popor.

Aceeași istorie poate fi unică (prin progresul ansamblului de unelte materiale și intelectuale) dar și multiplă (traversată din fire longitudinale)

Ideea de "istorie integrală " este o idee limită.(p. 205-208)

Ricoeur /

▣ MINCIUNA și ADEVĂRUL

/Atît timp cît se rămîne la un plan banal al adevărului ("plouă " , "peretele este alb" , "lămîia este acră ")

minciuna privește doar zicerea .Ea are în vedere veracitatea .

Pe măsură ce ne ridicăm spre adevăruri pe care trebuie să le constituim ,să le lucrăm, adevărul intră în cîmpul operelor de civilizație.

Minciuna nu este cea referitoare la spunerea adevărului cunoscut, ci aceea ce pervertește căutarea adevărului.

Spiritul de minciună este cel mai aproape de spiritul adevărului.

Spiritul de minciună contaminează cercetarea adevărului prin cerința lui unitară : pasul fals de la TOTAL la TOTALITAR.

/ Această alunecare se produce istoricește atunci cînd O PUTERE SOCIOLOGICĂ înclină și reușește , mai mult sau mai puțin complet,

să regrupeze TOATE ORDINELE DE ADEVĂR , și să plece pe oameni sub VIOLENȚA UNITĂȚII.

Această putere sociologică are două figuri tipice : PUTEREA CLERICALĂ și PUTEREA POLITICĂ .

Ambele au o funcție autentică de regrupare ;

ambele sunt totalizări reale ale existenței umane;

ambele sunt minate de tentația minciunii ;

ambele au tentația de a cădea din total în totalitar ;

ambele au un potențial de cădere și de culpabilitate. (p. 208-209)
Ricoeur /

▣ **Spiritul de adevăr.**

Sarcinile unui spirit de adevăr ar fi :

1. A respecta complexitatea ordinelor de adevăr, ceea ce înseamnă recunoașterea pluralului.
2. Autonomia cercetării științifice în societate. Nu ca praxis total (care dezumanizează omul), ci ca praxis teoretic.
3. Artei și literaturii îi repugnă apologetica clericală și politică. Să nu ne grăbim a prescrie o eficacitate viitoare a lor !

Minciuna intră chiar și în breșele pe care o fac aceste pasiuni. Un artist va servi cu mai multă certitudine timpul său,

dacă va fi preocupat să înțeleagă problematica internă a artei sale.

Artistul și omul de știință nu vor repeta cu multă vehemență vechea critică socratică împotriva utilității,

dacă vor să ajungă la adevăr.

... Cutare literatură "angajată" poate exprima ceea ce este mai toxic, mai uzat, în conștiința vremii sale ;

cutare literatură "neangajată" poate să atingă un strat de sentiment și de așteptare mai încărcat de viitor.)

4. Legătura dintre PUTEREA TOTALITARĂ și MINCIUNĂ trebuie să amorseze o utilă critică a conștiinței politice.

Ideea POLITICII, ca știință, trebuie demascată. "Nivelul acestei funcții totuși fundamentale rămâne "opinia"

în sensul platonician sau mai bine spus "probabilul" așa cum l-a imaginat Aristotel;

nu există niciodată decît un "probabilism" politic." (p. 210)

5. Creștinii trebuie să găsească sensul eshatologic al unității celor adevărate, semnificația acelei "Zile de Apoi".

O sarcină importantă a teologiei creștine prezente este aceea de a reflecta, deopotrivă, asupra unei eshatologii a adevărului și a unei eshatologii a istoriei.

Poate că atunci creștinul va ști să trăiască în cea mai extremă multiplicitate a ordinelor de adevăr, cu speranța că, într-o zi, să înțeleagă unitatea. (p. 210)

Ricoeur /

▣ **Visul și sarcina UNITĂȚII.**

Orice apologetică tinde să arate că adevărurile concordă toate, pînă la urmă, și că adevărul religios le desăvîrșește pe toate și le înțelege pe toate.

De aceea el a pus accentul pe "diversitatea" și "diferența" de "ATITUDINI".

Tentativa apologeticii creștine, de a fundamenta unitatea finală a oricărui adevăr

în "Adevărul lui Dumnezeu, al lui Hristos și al Sfîntului Duh

" să fie absurdă în toate privințele [!?] Nu trădează ea, oare,

o exigență mai fundamentală decît discuția despre atitudini [!?]

Pentru că :

Ricoeur /

1) Unitatea formală - "Adevărul"

nu poate fi, pînă la urmă, multiplu, cu riscul de a se nega pe sine.

Noi îl așteptăm pe UNU, așteptînd ADEVĂRUL.

Această exigență a unității ne decepționează cînd avem în mîină bucăți risipite dintr-o mare cultură integrată.

"Ea este cea care ne îndeamnă să coasem împreună domeniile științei, eticii, artelor frumoase, credinței într-o mare tapiserie dintr-o singură bucată." (p. 212)

Intenția este justă, dar este goală, din cauza diferențelor metodologice care ar îngloba totul. Noi nu știm unitatea, noi doar o pretindem, de aceea ea este "formală".

2) Unitatea concretă - "Lumea".

Viața de om pămîntean comportă și tipuri de unitate concretă. Prima este figurată de ideea de "lume",

la care se raportează toate ordinele de adevăr și care reprezintă orizontul cel mai concret

al existenței noastre.

Acest unic orizont al vieții noastre de om poate fi perceput.

Aastă percepție este matricea comună a tuturor "atitudinilor".

În această "lume" percepută, care conține existența omului carnal, se ridică laboratoarele, calculele savante, bibliotecile, muzeele, bisericile. "Obiectele" științei sunt în lucrurile "lumii".

Totul are loc în această "lume": soarele, floarea, statuia, moartea eroică, rugăciunea smerită, copacul.

Cosmologia este știința "lumii";

Istoria artei -reconstituie "lumea" percepută de către omul gotic, romantic, al renașterii, cel modern.etc.;

Filozofiile -pleacă, și ele, de la o anumită viziune a "lumii";

Biblia spune că omul a intrat în "lume" cu păcatul originar,

și că Mielul lui Dumnezeu va izbăvi "lumea" de păcate;

Doctrina creației (pe care au dezvoltat-o evreii pornind de la credința lor în stăpînul istoriei, de la legămîntul încheiat de Domnul) este o reluare a lumii primordiale percepute (și nu a lumii științei!) transfigurată în Cuvîntul Creator.

Acest strat primordial al oricărei experiențe este o realitate prealabilă.

Unitatea "lumii" din care se desprind toate "atitudinile" este pre- prealabilă,

este numai "orizontul" tuturor acestor atitudini.

Ricoeur /

3) Unitatea existențială- OMUL.

Dar unitatea lumii are față-n- față OMUL CONCRET

care poartă și produce știința, arta, etica și religia.

Același om repartizează cum poate în timp -în programul pe care și-l face -

un anume timp pentru știință, pentru rugăciune, pentru odihnă, pentru hrănire, pentru dragoste, pentru lectură, pentru joc etc etc.

Un același flux de existență prinde în șuvoiul lui toate atitudinile, suferă diviziunile vieții sale, pluralitatea obiectelor sale, a metodelor sale, a atitudinilor sale.

Și dacă omul - fie singur, fie la scara unui grup, fie a unei epoci -

suferă această pluralitate ca pe un conflict personal,

este datorită faptului că el trăește necesarmente toate atitudinile sale conform unui anumit stil pasional. CUNOAȘTEREA nu scapă pasiunilor.

Ea este chiar refugiul culpabilității celei mai subtile.

Există un hybris [încrucișare ?] al culturii, al artei, al științei.

Ele nici nu s-ar fi putut naște și dezvolta fără aceste pasiuni exaltante.

Scientismul este, spre ex, intenția, pretenția metodologică a științei

de a asuma pentru știință funcția religioasă a mîntuirii!

După cum conflictul științei cu teologia a primit de la aceste pasiuni adîncimea sa tenebroasă. (p. 214-216)

Ricoeur /

4) Unitatea ESHATOLOGICĂ.

În raport cu această triplă unitate a atitudinilor (formală, mondenă, existențială)

mai există și unitatea "eshatologică".

Creștinismul nu propune, ca model final de unitate, realizarea istorică a unei

"CREȘTINĂȚII TOTALITARE",

a unei civilizații "creștine", cu o artă "creștină", cu o știință "creștină".

Unitatea creștinătății este unitatea unei lumi în ALTĂ lume.

Unitatea finală pe care Scriptura o numește < a numără toate cîte sunt întru Hristos> nu este un termen imanent istoriei noastre și semnifică faptul că :

a) istoria este încă deschisă, că multiplul este încă în confruntare ;

b) unitatea milosteniei lui Hristos este sensul ascuns al multiplului ;

c) această unitate se va manifesta în Ziua de Apoi.

Prin urmare, în SPERANȚĂ toate lucrurile sunt unice,

toate adevărurile sunt în UNICUL ADEVĂR.

Este deajuns ca noi să suferim cu răbdare sfișierile culturii moderne, conflictele științei și ale credinței.(p. 216)

Ricoeur /

37.Constantin Papanace ,Stilul legionar de luptă.Concepția tactică a Căpitanului.

LD:vezi pe larg , fișier G de F , 1 bis

-Schema lucrării

[LD 8 martie 2006.Extrag doar parte din această schemă]

A.Partea I:

I.Considerații generale asupra stilului de luptă.

II.Diverse stiluri (tactici) de luptă

a)Stilul creștin(divin) –spiritual

b)Stilul satanic(materialist)

c)Stilul combinat(hibrid)

d) Stilul amoral(raționalist)

e) Stilul eroic(teluric)

f) Stiluri degenerate (cabotin, sforar)

g) Stilul temporizării

B) Partea a II-a

REALITĂȚI ROMÂNEȘTI

a) Impulsurile istorice – substratul trac – ideea autohton

b) Cadrul geopolitic –diferite tendințe imperialiste –influențe

c)Statul modern și problemele lui vitale – elementul autohton –elementul neofanariot – elementul evreesc-problema xenocrației –patologia societății românești.

d) Liniile de mișcare în politica burgheziei române – spiritul și efectul reformator – sufragiul universal – împrăștierea țărănilor – regimul democratic –criza societății românești

e)Năzuințele de îndreptare – precursorii legionarismului – M.Eminescu, Aurel Popovici ș.a

C) partea a III-a (publicată separat, cap.IX, X)

Stilul Legionar (Tactica Căpitanului) [LD:Cartea de față]

/Acțiunea de însănătoșire (diverse bătălii)

Etapa I –Geneza și urmările mișcărilor studențești .Destinul unei generații.

Etapa II-Fondarea Legiunii

Etapa III –Fondarea Gărzii de Fier

Etapa IV-Fondarea partidului Totul pentru Țară (instrument electoral)

Etapa V-Prigoana cea mare .Sensul jertfei Căpitanului .

Etapa VI-Legiunea fără Căpitan (editată deja.LD: vezi la poziția 5]

Concepția tactică a Căpitanului

☞Concepție arică și creștină.

"Căpitanul avea caracteristicile unui creator de credință (religie) , fiindcă nu vedea numai lupta de suprafață (exterioară) ci și cea de adâncime (interioară) pe care trebuie să le poarte un om."

<Caracteristica timpului nostru:ne preocupă și ne plac victoriile asupra oamenilor , nu victoriile împotriva diavolului și păcatului .Toți oamenii mari ai lumii ,de ieri și de azi,Napoleon, Mussolini , Hitler etc sunt preocupați mai mult de aceste biruințe.Mișcarea Legionară face excepție ,ocupându-se , insuficient însă, și de biruința creștină în om , în vederea mântuirii lui.[...] >

(P.23.)(Cf. Însemnările Căpitanului la Jilava , ediție necenzurată,editată de

"Cuibul Grigore Pihu")

☞Țelul final: învierea Neamului

<Țelul final nu este viața.Ci învierea.Învierea neamurilor în numele Mântuitorului Iisus Hristos.Creația cultura nu-i decât un mijloc nu un scop ,cum s-a crezut ,pentru a obține această înviere .Este rodul talantului pe care Dumnezeu l-a sădit în neamul nostru , de care trebuie să răspundem.Va veni o vreme când toate neamurile pământului vor învia , cu toți morții și cu toți regii și împărații lor.Având fiecare neam locul său înainte tronului lui Dumnezeu .

Acest moment final , "învierea din morți" , este țelul cel mai înalt și mai sublim către care se poate înălța un neam >(Cf.Pentru legionari, Ed. Sibiu, 1936, p.425)

...În concepția Căpitanului, **centrul de greutate va fi neamul românesc**, care trebuie înălțat pe **drumul care duce la înviere**, luminând cât mai mult acest drum, prin fecundarea talantului cu care l-a înzestrat Dumnezeu pe acest pământ. Traectoria acestui țel dă **axa centrală**.

Această axă leagă cei doi poli ai existenței: **pământul și cerul**.

Această **dimensiune verticală** va deveni **proprie poporului român** care, prin situația sa geopolitică, **nu este tentat spre expansiuni orizontale**.

<**Pentru ruperea legăturilor cu cerul**, vor întrebuița **împrăștierea pe scară întinsă a teoriilor ateiste** pentru a face din poporul român sau numai din conducătorii lui, un popor lipsit de Dumnezeu [...] **Pentru ruperea legăturilor cu pământul**, izvorul material de viață al unui neam, **vor ataca naționalismul** ca fiind o idee învechită și tot ce se leagă de ideea de patrie și pământ, pentru a rupe firul iubirii care unește poporul român de brazda lui > (idem, p.154)

Pe aceste coordonate se țese, prin fire nevăzute, **ecumenicitatea națională**, din care rezultă **forța mesianismului**. Din această concepție, rezultă un **mesianism legionar** (românesc), care dă **respirație de neam mare poporului român**. El conturează **identitatea noastră națională** (p. 26-34)

▣ Sentimentul religios (creștin)

Prin el se canalizează forța telurică a tinereții spre înălțimi. **Căpitanul s-a născut providențial** în pragul veacului al XX-lea și poate **a fost predestinat să poarte mitul acestui veac** pe plan spiritual, chiar dacă pe planul material lucrurile evoluează după legile forței.

▣ Mistica legionară

Mistica legionară, ieșită din **sinteza părții bune din om**, atât pe plan material, cât și spiritual dă surse de forță cu mai multe posibilități. **Mistica legionară are un caracter profetic**, adică **dinamic și de luptă**. **Căpitanul reprezintă această formă: avea viziuni profetice**

Poate instinctiv, **Căpitanul**, pentru a înlătura caracterul preasiatic din creștinism, **l-a ales ca simbol pe Arhanghelul Mihail, arhistrategul cerului**, care este credință și vitejie. (p. 45-55)

/Omenia eroică versus "umanitarism"

CP: "**Izvorăște din dragoste și este respirația naturală a spiritului eroic.**

Este **generozitatea forței**, și **nu un surrogat cum este așa zisul umanitarism** ieșit din retortele **cabalistice iudaice ca un narcotic** pentru înșelăciune, impus prin reclamă asurzitoare. **Omenia** este parfumul nobil al **forței sigure de sine** "

Omenia românească, demonstrată de veacuri, **titlu de noblețe al acestui neam**, dându-i întreg suportul forței **pentru a nu fi luată, drept slăbiciune**.

Căpitanul o pune la baza întregului sistem. "**Pe fondul omeniei se pot afirma** într-un grad superior **toate calitățile războinice**, căci fără de acestea ar fi o simplă barbarie. **Deci forță și omenie**" (p. 60-61)

▣ Radicalismul legionar

CP: "**Concepția radicală** dă contur și înălțime terenului moral adecvat scopului propus. **Tendința de ieșire de pe terenul materialist** trebuie accentuată. **Ruperea de bucuriile pământești** pe care **o prevede jurământul legionar** nu are un substrat mistic (ascetic) ci este și o necesitate de prim ordin, tactic și strategic "

Pentru a se ieși din morcila materialistă, **Căpitanul a preconizat marile rupturi concretizate în jurământ**, la catafalcul lui Moța și Marin, în jurul gradelor legionare.

"**O ruptură totală** de concepția amorală că **scopul scuză mijloacele**, care de veacuri **cangrenează viața omenirii**."

"**În cazul Căpitanului**, care a vrut să facă **un om nou, o organizație nouă, un stat nou, readicalismul este firesc**." Numai radicalismul poate asigura menținerea fără compromis a principiilor de bază ale Mișcării, fiind că prin el se extirpă din rădăcina orice rău. Așa s-au afirmat toate concepțiile virile.

Și tactica divină afirmă curmarea radicală a răului: <**Și dacă mâna dreaptă te smintește,**

tai-o și arunc-o de la tine, că mai de folos îți este să piară unul din mădularele tale și nu tot trupul tău să fie aruncat gheenei> (Matei, / 5 / 30)

Aceeași concepție există și la **Căpitan**:<Este mai rău să închizi ochii asupra unei greșeli , decât să o pedepsești.> Din punct de vedere tactic , radicalismul este elanul care ține spre înălțimi terenul moral al tacticii legionare .(p.67-69)

▣Modul de viață legionar

/Sărăcia și modestia –renunțarea voluntară de a acumula averi

Sărăcia ,în sensul de **sobrietate**,rupe lanțurile materiale care înăbușă sufletul și redă libertatea și independența .În concepția legionară, **a trăi în sărăcie nu înseamnă a trăi în mizerie și nici a trăi ascetic în sens vorderasiatic**(ante-asiatic) .Rostul nu este asceza în sine ,ci singura posibilitate de **a te smulge din mediul materialist și de a câștiga terenul propriu** și independența față de acest mediu pe care vrei să-l reformezi. Durabilitatea legilor lui **Lycurg** se poate explica prin **sobrietatea spartană**.

La romani ,sobrietatea a fost un mare izvor de vituți ,contrară spiritului semit, care se închina vițelului de aur.**Republica romană** a rămas sănătoasă (ariană) atâta vreme cât a avut această virtute.Marii maeștri spirituali au fost sobri, adică eliberați de zgura necesităților materiale.

Hitler este un ascet .Căpitanul mănâncă puțin :

<Se pare că **Dumnezeu ne-a ales așa de săraci** , fiind că **a vrut ca în victoria legionară materia să nu joace nici un rol**.>

În această tendință intră și modestia :<**Legionarul va fi modest îmbrăcat .El nu va pune preț pe hainele luxoase și strălucitoare.El va disprețui luxul ,pe care îl va considera ca având la bază o înclinație sufletească spre frivolitate , spre lichelism, spre secăturism**>(Cărticica șefului de cuib, p.52-53)

În concepția legionară , a fi modest nu înseamnă a fi timid,adică lipsit de vloga afirmării, ci comprimat în energia ta . (p. 70-72)

/Libertatea

CP: Pe terenul legionar, libertatea trebuie respirată adânc , fiindcă **ea este esența sufletului arian**.În libertate se formează **personalitatea .Căpitanul nu putea trăi fără libertate**.

(**La iezuți**, disciplina se obține **sacrificând total libertatea** ,pentru ca să se obțină **ascultarea oarbă**(cadaverică) ;**la fel în masonerie** .Ambele pornesc din **aceeași sursă iudaică**.)

În concepția legionară ,**libertatea trebuie să se nască din dragoste** , fiind încadrată în legea universală a atracțiunii (p.72-73)

▣Militantism legionar

/Împăcarea cu moartea

CP: "**Împăcarea cu moartea** ridică terenul legionar pe **treapta invincibilității**. este culmea cea mai înaltă Este culmea cea mai înaltă și formează reducta centrală inexpugnabilă a terenului.Ea asigură secretul victoriei

Căpitanul spune :<**cu toții gata de moarte** , înfruntând uneltirile nenumăraților mișei > (Circulări, p.122) ;<**Neputând învinge în viață fiind,vom învinge murind** > ;

<**Nu se poate ca sângele nostru** , a douăzeci de tineri , **să nu răscumpere păcatele neamului acestuia.Nu se poate ca această jertfă a noastră să nu fie înțeleasă de români** , să nu le cutremure sufletele și conștiințele și să nu fie un punct de pornire , un punct de înviere a lumii ...**Acceptarea morții de către Socrate ,l-a făcut să învingă în veacuri**.

...**Crucificarea de pe Golgota** a învins moartea.

...**Acceptarea morții de către martiri** a învins forța opresoare

...**Exemplul dat de Moța și de Căpitan**

(p. 81-82)

/Jertfa

În forma ei superioară,**jertfa izvorăște din sentimentul împăcării cu moartea**.

Căpitanul :<**Dogma legionară ne spune: cantitatea de jertfă făcută determină victoria**..

Gloria noastră este gloria jertfei pe care o facem> (Cărticica șefului de cuib, p.67)

...Spiritul de jertfă : legenda Meșterului Manole.; martirii Bisericii arși pe rug ;

...La jertfă,**se vor naște disciplina voluntară,umilința** :spălarea picioarelor de către Mântuitor ; **căderea în genunchi a Căpitanului în fața jandarmilor** .

<**Se moare nu pentru afaceri, ci pentru idealuri** >(Hitler, Mein Kampf, p.168)

(p. 83-84)

/Lupta: voința, calmul.

Elementul luptă reprezintă **atmosfera propice plămânului legionar**. Ea valorifică și coordonează toate proprietățile terenului. Permanența luptei **asigură selecționarea elitei**. Lupta nu poate fi îndepărtată, fiind **o lege a naturii**. Concepția "umanistă" nu poate îndepărta lupta,

Esențial este sensul care se dă luptei. **Căpitanul a ridicat-o pe un plan superior (moral), în lupta politică.**

/Voința – este un element esențial pentru selecțiune. În concepția legionară, această calitate se remarcă în luptă. Voința se verifică în luptă.

/Calmul – Calirea în luptă, arta de a-ți birui impulsurile și sentimentele. **Căpitanul**, temperament impulsiv, în faza încercărilor **devenea stăpân pe sine**. Calmul lui, era reconfortant pentru legionari. (ex. la ciocnirile cu comuniștii de la Niculina) (p. 86-88)
/Eroismul, vitejia, martirajul.

Este trăsătura care valorifică armele și toate calitățile arătate. Eroismul legionar are calități proprii deosebite. Erou – înarmat cu dispreț față de moarte – poate fi orice aventurier.

Conform concepției legionare, eroismul este de mai multe feluri.

(vitejii din legiunea franceză străină. nu sunt toți eroi!)

Eroismul legionar este un **eroism ascetic**, ca în spiritualitatea hindusă. **Misticism lucid și realist**

În forma lui relativă, el **se afirmă cu spada**; în forma absolută, **se afirmă cu martirajul și jertfa**.

Așadar **eroul legionar este o sinteză de vitejie și ascetism**

Dacii prezentau acest ascetism. Ei au dat religie și eroi. La fel au fost Iisus, Budha, Zarathustra (p. 88-92)

-Atentatul-act politic de pedepsire

CP: "**Căpitanul voia răzbunarea** nu pentru ea în sine, ci **ca exemplu pentru pedepsire**. [LD:???]

Nu era un act sentimental, ci politic. [LD:???] Ca și retragerea în munți sau războiul de gherilă,

atentatul ar fi putut să fie considerat că **intră în stilul acestei lupte** care este apanajul **stilului eroic bazat pe elemente fanatice care acționează în plan individual.**

CP: "În fond, **esența legionară respinge organic atentatul**. Când totuși nenorocirea îl face să se producă, **el a fost atenuat prin atributul cavalerismului și al răspunderii**" [LD:???]

...Aceste atribute nu le au atentatul iudaic, masonic, terorismul mafiot, care se manifestă negativ, prin tendința care o au de a se ascunde și sustrage pedepsei pentru a rămâne necunoscuți și nesancționați (atacul pe la spate – terorismul bulgar -sau prin otrăvire – atentatul masonic)

CP: "**Legionarul** care a fost pus în situația de a comite o asemenea faptă nedorită **și-a luat răspunderea faptei și a avut voluptatea ispășirii păcatului**, * care este esență creștină,

pentru repararea acestui păcat inevitabil "

/Arma jertfei

CP: "Prin această armă **se pot soluționa** [LD:???] chestiunile cele mai grele și **se poate ieși** din orice dilemă. **Aceasta este esența tehnicii legionare fixată de Căpitan.**

Ea are ceva divin, din ideea ispășirii creștine și **ceva eroic** din ideea de patrie românilor.

Prin jertfă se pot soluționa lucrurile cele mai insolubile și dilemele cele mai grele.

Jertfa celor ce pedepsesc răul [LD: **asasinii**] și-și **ispășesc păcatul comis** prin actul pedepsirii [LD: **condamnații**] " La romani, avem ca exemplu **cazul Regulus**. El și-a călcat cuvântul dat dușmanului, dar faptul s-a întors pentru a-și ispăși păcatul comis, dovedind o imensă forță morală.

Ion Moța: <Ideea de jertfă este esențialul. Arma cea mai puternică. Propria noastră cenușă.>

CP: "**Căpitanul știa** că orice jertfă fecundează și că orice nedreptate îi acumulează forța.

De aceea **nu a făcut greșala** Bisericii Catolice **de a oprima alte credințe**,

pentru a nu crea martiri adversarilor. Acest lucru se simte la el din **principiul afirmării credinței și nu din oprimarea credinței altora**. Altfel, învinge tot Satana, travestit însă în alte haine." [LD: **este o explicație pentru faptul că legionarii nu asasinau evrei?**]

(p. 151-152)/ X. Revanșa istorică: 1821, 1848

[LD: **are o oarecare semnificație poziționarea legionară față de momente importante**

istorice.

Pozitivă față de 1821, critică față de 1848, ea își fixează un loc distinct pe scara evoluției marilor curente .Această viziune îi va plasa (parțial) în **marele filon conservator, fără a se identifica însă cu partidele ce l-au reprezentat ,ci cu ramura naționalistă Bineînțeles, situația din interbelic este sensibil schimbată , "conservatorii" încadrându-se în partidele ivite după 1918.]**

CP:" Reflectând asupra dezvoltării istorice a României Moderne, **Mihai Eminescu** , cu privirea sa pătrunzătoare, **a desprins conflictul** , mai mult sau mai puțin larvar, care există **între elementul intrus (venetic) și cel autohton**"

<La 1821 începe reacțiunea elementului autohton și merge biruitor până la 1866. La 11 februarie 1866 învinge din nou elementul imigrat.

Există de atunci o oscilațiune o mutare a punctului de gravitație, când asupra elementelor instinctiv naționale, când asupra celor instinctiv străine.> (Opere politice, vol II , p.294)

...CP:" Privită cheștiunea prin această prismă, se poate spune fără exagerare că **"Mișcarea studențească" de la '1922, care s-a desăvârșit în Mișcarea Legionară, este cea mai masivă afirmare a elementului autohton** care s-a produs în interval de un veac, de la Revoluția lui Tudor[...] Ca esență, atât **acțiunea lui Tudor** , cât și **cea a Căpitanului ,sunt identice** întrucât au **același instinct național** care izbucnea **contra aceluiaș rău cauzat de venetici** ""

...CP:" Cu totul în alți termeni se prezintă problema **dacă se compară generația '22** cu aceea a **tinerilor de la 1848**.Diferența este esențială atât în ce privește geneza spirituală , cât și modul de acțiune.[...] **Generația de la 1848**, cu tot patriotismul vizionar de uriașe proporții al unui Nicolae Bălcescu, al lui Kogălniceanu și al altor elemente de elită, totuși ea **nu s-a dezvoltat pe traiectoria de sub impulsul instinctului național**. Cauza generală a fost , desigur, **"conjunctura istorică" creată de revoluția franceză** ,cu ideile sale de **libertate , egalitate și fraternitate** [...] La aceasta s-a adăugat și **o cauză specifică** stărilor de lucru din Principate la acea epocă : **ideile –forță au servit drept manta pentru progeniturile fanarioșilor , spre a se mimetiza și infiltra iar la posturile de conducere** pe care le pierduseră " (p. 232-234)

/Simultaneitate cu mișcările naționaliste europene.

Există un raport cu conjuncturile internaționale.Generația pașoptistă se încadrează în climatul epocii , din cauza excesului de imitație , cu individualitatea ei aproape complet anulată. Ea a împrumutat totul din afară.

CP: **Generația '22** luptă crâncen, din impuls propriu ,**împotriva climatului decadent existent** , și **dorește să promoveze toate valențele sufletului românesc** , înăbușite încă din timpul fanarioșilor.

...Faptul că **izbucnirea Mișcării Studențești** de la 10 decembrie '22 este atât de **începătoare** ,

ca timp,cu marșul fascist asupra Romei (oct.'22) și cu revoluția național-socialistă (nov.'23) , nu numai că exclude o imitare ,dar arată din p.d.v. al "momentului istoric" ,instinctul românesc a reacționat de la început ,indicând primejdiile de moarte ale bolșevismului euro-asiatic. (p. 23VI.Tracismul

Ideea tracă oferă baza pentru procesul de grandoare românească și adâncă înrădăcinare , fiindcă **împacă cei doi poli ai existenței noastre : pământul și cerul**. Strămoșii noștri,**tracii, care constituie fundamentul biologic cel mai important al neamului românesc** crescut din vremuri imemorabile **pe o arie mult mai mare decât actualul stat român** , arată **profundizimile înrădăcinării noastre și spațiul firesc al imperialismului rasial**.

Pe plan spiritual, **ideea tracă conține în germen creștinismul** ,făcând o minunată sinteză și bază de plecare ,**axa pentru dezvoltarea noastră firească**.

Instinctiv, cerea Eminescu :**<Totul trebuie dacizat oarecum de acum înainte .>**

CP: "**Tracismul (sau dacismul) la noi a existat numai teoretic.**

Singur Căpitanul i-a dat trăire , luându-l drept bază pentru un întreg sistem de acțiune.

Virtuțile tracice de războinici au fost declamate , dar nici o dată trăite.

"Căpitanul le-a făcut să crească masiv în sufletul românesc scoțându-le din ungherele unde au fost înghesuite și **gata să se înăbușe cu lumea orașelor ,sb balastul mentalității iudeo-levantine**. Căpitanul a aruncat la **coș** ,a scuturat toate mobilele exotice îngrămădite peste sufletul românesc.**A smuls toate bălăriile și a deștelenit simțirile profunde ,coordonându-le în forma lor originară tracă.** [...]

Valorificarea pe plan politic a tracismului este una dintre intuițiile cele mai adânci ale Căpitanului, fiind că stilul acestui popor mare și viteaz ,cu concepții profunde de viață,nu s-arealizat în istorie. În subistorie însă,a rămas viril și cu totul inedit și el oferă o bază largă pentru întreaga Peninsulă Balcanică ."

...CP:"**Fundamentul trac încheagă indisolubil pe românii de pretutindeni ,oriunde s-ar găsi risipiți pe arii tractice .Fundamentul trac oferă baza pentru încolțirea seminței legionare în toate regiunea balcanică. Baza tracică-un popor așa de numeros –atrage expansiunea în Balcani .Aici se adaugă și gravitația firească pe care o capătă spre sud (Marea Egee)**

Elementul Macedo-Român (aromân) îi revine prin excelență rolul de factor de legătură în întreaga Peninsulă Balcanică. Element de expansiune legionară."

...**Mihai Eminescu** :<*După ce ne-am organizat pe temelii statornice și ne-am consolidat ca țară neatârnată, activitatea noastră politică se va îndrepta asupra Peninsulei Balcanice*

unde trebuie să căutăm împlinirea misiunii poporului român > (*Opere politice*, vol.I, p. 157)

...**Gobineau**:<*În timpurile istorice ,tracii și ilirii au jucat un rol însemnat în ciuda energiei și inteligenței lor recunoscute.Tracii s-au mulțumit cu aceasta să îndestuleze Grecia, Imperiul Roman, și, în sfârșit, Turcia cu mulți oameni de seamă*

.Cauza acestui uimitor fenomen stă în propria lor dezbinare > [!!!] (Gobineau, p.105)

...CP: Sufletul de trac nemuritor strigă prin Moța , când mergea senin să moară.

"Trebuie realizat destinul tracic , căci a fost singurul popor mare care nu și-a valorificat calitățile originale decât în mod parțial prin inspirația dată de vechii filozofi elini .

Această viziune măreață a fost pusă la baza Mișcării Legionare de către Căpitan" (p. 259-262) X

- Desconsiderarea parlamentului

Campaniile electorale -determinate de alegeri parțiale sau generale- **nu vor fi dorite de Căpitan**, dar **va participa la ele**,tot ca la bătălii specifice,**pentru a nu absenta** .

Deși Căpitanului îi **repugna acest teren (cadru) electoral**, va păstra **o atitudine rezervată și decentă** în viața parlamentară, pentru a sublinia că **"nu pune preț pe instituția parlamantară** (așa cum era convingerea intimă) și **că lucrează pe plan de viitor** , pentru a nu-i alarma pe politicieni." (p. 288)

⌘G de F față de instituții și categorii

a) G de F și Armata

Căpitanul a menajat armata până la extrem , chiar atunci când era izbit de ea pe nedrept. Nu era un calcul tactic , ci **o afinitate organică** pe care o avea față de spiritul ostășesc. Era o corespondență între "soldatul politic" al Mișcării și soldatul propriuzis.

De aceea **el evita să creeze adversități** Pe plan tactic, câștigarea simpatiei armatei slăbea poziția adversarului.De aceea , Căpitanul **I-a invitat pe mareșalul Averescu la casa Verde**;

De aceea **a încredințat generalului Cantacuzino conducerea Gărzii**, după dizolvarea acesteia de către guvernul liberal (10 dec.1933) Rezultatul s-a văzut la judecarea procesului IGDuca

(p. 300)

b) G de F și Biserica

G de F are o structură îmbibată de afinități spirituale creștine.**Ar fi fost paradoxal** ca aceste două entități **să nu colaboreze**.Tocmai acest fapt paradoxal arată **gradul de alterare**

al spiritului Bisericii de spiritul materialist masonic al clerului , cu deosebire al celui superior.**Mulți ierarhi erau aleși sau lansați de hrubele masonice [!?] Alți ierarhi , erau derutați de demagogia paartinică**. Sigur că au fost și **ierarhi care au îmbrățișat crezul legionar**, adevărați martiri. "Dar mișelia celor ce l-au prigonitor pe Căpitan este atât de mare ,

încât va trebui mult din partea acestor cazegorii ca să o răscumpere .Astfel, cu toată lipsa de înțelegere , a mers cu înțelegere și jertfă , răscolind adânc sufletele creștine."

Va lua **inițiativa punerii crucii la mormântul eroului neconuscut** (1932), lăsat 2 decenii fără cruce de statul mason,trecând chiar peste pasul clerului pervertit .**Imnul religios** cântat cu acest prilej -" *Cu noi este Dumnezeu înțelegeți oameni și vă plecați*" – va fi cântat în toate prigoanele dând sens mistic și religios luptei. (p.300-301)

c) G de F și partidele politice

[LD: Câte explicații întortochiate , "misterioase", echivoce și contradictorii... pentru a ascunde

o realitate :Legiunea, G de F ,apoi P.Totul pentru țară, **nu a avut un program de guvernare**

ci doar un segment -naționalismul (de fapt numai **antisemitismul**) -cu aplicațiile sale în toate domeniile.Mult prea puțin pentru un program de guvernare.

Afară de destructurarea celui existent (constituție,democrație, parlamentarism,partide politice,ș.a)

nu mai există decât vagi **sloganuri și metafore**.Explicațiile lui CP scot la lumină alte caracteristici ale gândirii Căpitanului (reale sau imaginate)]

Afișarea **planului de viitor** pe care îl propusese Căpitanul (dominantă morală) ,**nu alarma partidele de guvernământ oportuniste** .Nu alarma instinctul lor de conservare

▣Moștenirea Căpitanului.

/ Premise și fundamente morale

Căpitanul nu și-a dezvoltat întreg stilul de luptă și pe toate planurile .Dar **premisele acțiunii și fundamentul moral** sunt bine conturate.

Pentru ce trebuie să știe un legionar, Căpitanul a dat multe **principii și aplicări practice** , în "**Cărticica șefului de cuib**" .Mai târziu,în "**Pentru Legionari**" și , mai ales , în "**Circulări**".

Accentul a căzut pe **educație** ,care era făcută **prin trăire**. (p. 434-435)

-Naționalism românesc creștin

Dar pe câtă vreme național-socialiștii pun accentul pe educația politică,

cartea Căpitanului este Evanghelia , pentru că conține în esența ei ,**adevăruri eterne**.

Acest lucru,neobișnuit pentru structura intelectuală pozitivistă(materialistă) a epocii noastre ,

abia a fost înțeles.Un "semnal" a dat Ronate [**LD?**] de la Viena care a remarcat despre Căpitan:

1.Este **singurul** care a creat **o Mișcare de înnoire cu origine în creștinism** ;

2.Mișcarea a fost acuzată de clericalism pe nedrept, deoarece este vorba despre **creștinismul poporului român**;

3.Definiția "Alles was vermittigt ist"[**LD Mălina nu înțelege expresia ...renunț**] nu ar accepta-o Căpitanul ;

4.**Naționalismul românesc** este superior celui bulgar și maghiar ,care sunt exterioare.

"Spre aceste înălțimi ,**spre lumina orbitoare a cerului** s-a ridicat Căpitanul când

s-a jertfit din dragoste pentru neamul său și pentru **iertarea păcatelor sale**,

pentru a-i pregăti **drumul învierii**"(p. 428-423)

-Sintează a noului spirit european[?]

CP:"**Prin Căpitan**,neamul românesc a eșit dintr-un cadru intim și adeseori meschin și **s-a plasat pe un plan univesal și cu adevărat istoric**.

Căpitanul este **o sinteză a veacurilor de dospire românească** ,fiindcă **o rasă creatoare creează chiar atunci când este vitregită și nu se poate manifesta** .

Mai mult :dată fiind **receptivitatea poporului român** , determinată de situația geografică și împrejurările istorice speciale ,s-ar putea să fie chiar **o sinteză a adevăratului spirit european nou** (**mistică slavă ,ortodoxism bizantin și practicisim roman**) .

Căpitanul a fost conducătorul cel mai **dezintoxicat de iudaism** ,fiindcă nu a conceput numai mental antisemitismul, dar **l-a trăit în mod pozitiv** și respirat prin toți porii ,ca o reacțiune organică.**Nu s-a adaptat la cultura iudaică** pe care o respinge organic."

Măreția Căpitanului constă că a putut da bătălii mari **numai de pe poziții morale**

Percepte morale și creștine au mai fost propovăduite ,dar **trăite într-un sistem politic**.

(p. 428-423)

-Intersecție de aderențe ideologice

CP:"**Nu știu dacă tradiția și geopolitica vor admite** un asemenea **spațiu grandios**. **Realitățile îl vor constrânge** și de aici **se va naște o mare dramă legionară**.

Toți cei care vor respira în acest mare spațiu ideal , se vor simți sufocați în cel îmbibat de miasele reliste .**Adevărata respirație legionară are plămâni de uriaș**.

Ea va tinde să **scoată neamul românesc din starea de inferioritate ,de slăbiciune** ,în care l-au înfundat veacurile de împilare .

Vor permite însă **noile conjuncturi** care se proiectează pe plan extern, după actualul război, care se vor anunța **atât de nefavorabile** pentru **națiunile puțin numeroase ?**

De aici se va naște **necesitatea cultivării aderențelor ideologice și interpenetrarea lor** și Mișcarea legionară are **mari posibilități de aderențe**, pe mai multe planuri, tocmai pentru că este o sinteză.[...] Poporul român, în poziția geografică pe care o ocupă, se găsește la o **intersecție de influențe și imperialisme**.

Aderențe poate avea **cu lumea balcanică** (traco-bizantină), **lumea slavă** –prin ocupațiile lor – și **cea occidentală**, prin spiritul roman de care este impregnat.[...] În veacul actual, pe plan politic, **poporul român se găsește între nicovala iudeo-comunistă**, fixată pe pedestalul imens slav, și **ciocanul viguros german**. (p. 428-423)
/Idealul legionar

...**Concepția legionară** reflectă și **sintetizează toate aceste lumi**, care se oglindesc în **Moța**, tip de **creștin cu fond eroic** (scuturat de iudaism) și în **Căpitan**, **tip de erou, creștin și conducător**.

Aceste tipuri formează **idealul legionar**. (p. 428-423)

/, care i-au lăsat și **multe tare adânci**, situat și într-o poziție geografică precară (expusă) (p. 428-423)

▣Retezarea misiunii legionare

/Drama Căpitanului = drama poporului român.

..."**Renașterea românească** este **legată indestructibil de destinul Căpitanului** și al Mișcării Legionare. Ea se va naște din acest noian de dureri, căci **semnul nașterii este suferința**.

Și această suferință va fi și mai mare **Căpitanul a suferit**, pentru ca prin suferință **să ispășească păcatele poporului român**. Prin faptul că **poporul român a putut tolera moartea Căpitanului, va avea încă mult de ispășit**".

..."La aceasta se va adăuga și **drama reieșită din disproporțiile** între marile dimensiuni pe care le-a dat Căpitanul Mișcării Legionare, cu respirație de mândrie și înaltă demnitate, față de realele posibilități pe care le are **un popor chinuit de atâtea apăsări ale trecutului**, care i-au lăsat și **multe tare adânci**, situat și într-o poziție geografică precară (expusă)

-Neterminarea misiunii Căpitanului

[LD: **aveam nevoie de o asemenea mărturisire. Nu am găsit în lucrările legionare (nici în analizele istoriografice) semnalarea absenței doctrinei politice** la G de F.

Am căutat această componentă și am găsit doar "cioburi" circumstanțiale, dar nu doctrină.

CP spune pe undeva că... CZC nu și-a anunțat **Programul de guvernare** (ca să nu și-l însușească cineva); că CZC, în fond, **nu era preocupat de politică** (taxat de "politicianism"), ci de formarea "**omului legionar**" (adică de educație); că el **lucra pentru "viitor"** (nu pentru prezent); că **a înființat partid doar** pentru a se afirma; că **nu voia puterea**, etc etc.

Atunci se pune **serios problema: ce a fost Mișcarea Legionară?**]

CP: "Căpitanul, deși a scris *Cărticica șefului de cuib*, *Pentru legionari* și *Circulările*, totuși **nu a precizat toate problememe de doctrină** și în special cele pentru problemele de stat

Pe acestea **intenționa să le exprime precis în vol.al II-lea din Pentru Legionari**, pe care îl avea în pregătire.

De aceea **va fi nevoie** ca din faptele lui povestite, precum și din împrejurările și interpretările lor, **să se stabilească norme complementare** pentru orientarea legionarilor.[...]

Aplicarea spiritualității nu este extinsă în toate domeniile, se mărginește la raporturile între oameni (viața privată). Mai târziu, Biserica Catolică a completat acest lucru, prin rezolvarea **raporturilor în stat**, în raport cu arta, cu știința etc.

Acestea ar fi fost cuprinse în vol.al II-lea

[...] Din cauză că **mișcarea a fost surprinsă în plină de dezvoltare**, de prigoană, că **nu s-a putut cultiva în mai multe etape**, în care să se vadă mai bine și tehnica de adaptare care ține seama și de celelalte stiluri de luptă, își continuă evoluția pe stilul propriu, care formează șira spinării."

(p.434 –436)

-Nefinalizarea dogmei

CP: "**Această cultivare pe toate laturile pe care o proiecta Căpitanul nu a putut fi analizată** (experimentată). **Este necesar**, prin urmare, ca **pe fondul idealist permanent să fie inoculat și spiritul realist de orientare**, pentru a ține Mișcarea

ancorată mereu în realitate și pentru a nu-și pierde simțul politic.

O instituție legionară (Forul legionar sau o alta) va trebui să interpreteze dogma legionară și să formuleze norme adecvate împrejurărilor care se vor ivi și nu vor fi explicate de Căpitan Acest lucru este cu atât mai necesar cu cât s-ar putea ca Satana (spiritul satanic) , sub masca tacticii politice , să altereze și să păteze principiile luminoase fixate de Căpitan.

[...] Atunci va fi o mare consumare de capital :marea bună credință a celor care au murit pentru a oferi credit pentru marea rea-credință a acelor care trăesc călcarea jurământului legionar .

... "Marele neajuns al Mișcării legionare a fost că nu și-a educat cadrele pentru toate stilurile de luptă. Cât timp a trăit Căpitanul, acest neajuns era suplinit de instinctul lui sănătos și viziunea generală. Dar lipsa de capete conducătoare a adus mari neajunsuri Acest fenomen s-a putut observa și la mișcarea național-socialistă germană. (p.436 437)

*Cazul Horia Sima

[LD: pe parcursul lucrării, CP șfichiuește din când în când pe Sima, dar fără a da detalii] CP: " Asemenea simptome s-au văzut .Vezi încercările de comparație făcute de unii pigmei între Căpitan și nenorocitul de Sima.

Realitatea este că **primul a creat** , pentru ca celălalt să aibă ce distruge" (p. 437)

-Instituțiile / Succesiunea

CP: "Căpitanul a creat spiritualitatea , dar n-a apucat să scrie vol.II care să dea și tiparele prevăzute de el."

Neajunsul cel mai mare pentru un regim totalitar este că se leagă prea mult de persoana conducătorului. Problema succesiunii este o chestiune delicată. Împărații Romanii practicau adopțiunea ; Hitler l-a desemnat pe Goering, Hess etc.

"Căpitanul a formulat legea că **elementul de elită se selecționează de șef**, consultându-și elita " În republica romană , centrul permanent de greutate era Senatul .

"Căpitanul a fixat dar a rămas încă în embrion, Senatul legionar . De asemenea **Văcăreșetenii** sau **comandanții Bunei Vestiri** sau **Forul legionar**." Aceste elemente erau riguros selecționate .

Elementul cel mai **decisiv era vechimea** (durata credinței) (p. 437-438)

[LD: Cronologic, urmează Fără Căpitan Conducerea în a doua prigonire , analizată la poziția 5 .Vezi Fișier G de F 1 bis]

Atenție LD : extrasul II .Vezi care este mai bine structurat și taie restul

Constantin Papanace ,Stilul legionar de luptă. Concepția tactică a Căpitanului. Editura Lucman, București, 2004.

-Papanace- scrieri

...După război, s-a **stabilit în Italia, la Salo**, unde a editat lucrări cu caracter istoric și doctrină legionară., în colecția "*Biblioteca Verde*" (1950) Deși doctor în economie politică, se remarcă prin amploarea lucrărilor istorice, politice, memorialistice ș.a :

/Geneza și urmările revoluției lui Tudor Vladimirescu ;

/Geneza și evoluția conștiinței naționale la macedo-români ;

/Destinul unei generații , Mihai Eminescu-un mare precursor al legionarismului românesc ;

/Mișcarea Legionarăși macedo-români ;

/Fără Căpitan ;

/ Cazul Horia Sima și Mișcarea Legionară; -Povestea lucrării

Studiul a fost conceput , în linii generale, dar nu definitivat, în lagărele de concentrare de la Berkenbruk, Bukenwald și Dachau, în cel de-al doilea refugiu politic al lui

Papanace('41-'44) Concepția tactică a Căpitanului

☞ Concepție arică și creștină.

"Căpitanul avea caracteristicile unui **creator de credință** (religie) , fiindcă nu vedea numai lupta de suprafață (exterioară) ci și cea de adâncime (interioară) pe care trebuie să le poarte un om."

<Caracteristica timpului nostru: ne preocupă și ne plac victoriile asupra oamenilor , nu victoriile împotriva diavolului și păcatului . Toți oamenii mari ai lumii , de ieri și de azi, Napoleon, Mussolini , Hitler etc sunt preocupați mai mult de aceste biruințe. **Mișcarea Legionară face excepție , ocupându-se , insuficient însă, și de biruința creștină în om , în vederea mântuirii lui.**[...] >

(P.23.) (Cf. Însemnările Căpitanului la Jilava , ediție necenzurată, editată de

"Cuibul Grigore Pihu")

☞Țelul final: învierea Neamului

<**Țelul final nu este viața.Ci învierea.**Învierea neamurilor în numele lui Mântuitorul Iisus Hristos.Creația cultura nu-i decât un mijloc nu un scop ,cum s-a crezut ,pentru a obține această înviere .Este rodul talantului pe care Dumnezeu l-a sădit în neamul nostru , de care trebuie să răspundem.**Va veni o vreme când toate neamurile pământului vor învia** , cu toți morții și cu toți regii și împărații lor.Având fiecare neam locul său înainte tronului lui Dumnezeu .

Acest moment final , "**învierea din morți**" , este **țelul cel mai înalt și mai sublim** către care se poate înălța un neam >(Cf.*Pentru legionari*, Ed. Sibiu, 1936, p.425)

...În concepția Căpitanului ,**centrul de greutate va fi neamul românesc**,care trebuie înălțat pe **drumul care duce la înviere** ,luminând cât mai mult acest drum, prin fecundarea talantului cu care l-a înzestrat Dumnezeu pe acest pământ.Traectoria acestui țel dă **axa centrală** .

Această axă leagă cei doi poli ai existenței :**pământul și cerul**.

Această **dimensiune verticală** va deveni **proprie poporului român** care , prin situația sa geopolitică, **nu este tentat spre expansiuni orizontale** .

<**Pentru ruperea legăturilor cu cerul, vor întrebuița împrăștierea pe scară întinsă a teoriilor ateiste** pentru a face din poporul român sau numai din conducătorii lui, un popor lipsit de Dumnezeu [...] **Pentru ruperea legăturilor cu pământul**,izvorul material de viață al unui neam , **vor ataca naționalismul** ca fiind o idee învechită și tot ce se leagă de ideea de patrie și pământ , pentru a rupe firul iubirii care unește poporul român de brazda lui > (idem, p.154)

Pe aceste coordonate se țese , prin fire nevăzute, **ecumenicitatea națională**, din care rezultă **forța mesianismului**.Din această concepție ,rezultă un **mesianism legionar** (românesc) , care dă **respirație de neam mare poporului român**.El conturează **identitatea noastră națională** (p. 26-34)

▣Mistica legionară

Mistica legionară ,ieșită din **sinteza părții bune din om**, atât pe plan material , cât și spiritual dă surse de forță cu mai multe posibilități.**Mistica legionară are un caracter profetic** , adică **dinamic și de luptă**.**Căpitanul reprezintă această formă:avea viziuni profetice**

Poate instinctiv,**Căpitanul** ,pentru a înlătura caracterul preasiatic din creștinism,l-a ales **ca simbol pe Arhanghelul Mihail, arhistrategul cerului** , care este credință și vitejie. (p. 45- 55)

/Omenia eroică versus "umanitarism"

CP :"**Izvorăște din dragoste** și este **respirația naturală a spiritului eroic**.

Este **generozitatea forței** ,și **nu un surogat cum este așa zisul umanitarism** ieșit din retortele **cabalistice iudaice ca un narcotic** pentru înșelăciune ,impus prin reclamă asurzitoare.**Omenia** este parfumul nobil al **forței sigure de sine** "

Omenia românească ,demonstrată de veacuri,**titlu de noblețe al acestui neam**, dându-i întreg suportul forței **pentru a nu fi luată ,drept slăbiciune**.

Căpitanul o pune la baza întregului sistem."**Pe fondul omeniei se pot afirma** într-un grad superior **toate calitățile războinice** ,căci fără de acestea ar fi o simplă barbarie. **Deci forță și omenie"** (p. 60-61)

▣Radicalismul legionar

CP:"**Concepția radicală** dă contur și înălțime terenului moral adecvat scopului propus.

Tendința de ieșire de pe terenul materialist trebuie accentuată.**Ruperea de bucuriile pământești** pe care **o prevede jurământul legionar** nu are un substrat mistic (ascetic) ci este și o necesitate de prim ordin ,tactic și strategic "

Pentru a se ieși din morcila materialistă,**Căpitanul a preconizat marile rupturi concretizate în jurământ**,la catafalcul lui Moța și Marin, în jurul gradelor legionare .

"**O ruptură totală** de concepția amorală că **scopul scuză mijloacele** ,care de veacuri **cangrenează viața omenirii**."

"**În cazul Căpitanului** ,care a vrut să facă **un om nou, o organizație nouă, un stat nou, readicalismul este firesc**." Numai radicalismul poate asigura menținerea fără compromis a principiilor de bază ale Mișcării , fiind că prin el se extirpă din rădăcină orice rău.Așa s-au afirmat toate concepțiile virile.

▣Militantism legionar

Împăcarea cu moartea

CP: "Împăcarea cu moartea ridică terenul legionar pe **treapta invincibilității**. este culmea cea mai înaltă Este culmea cea mai înaltă și formează reduta centrală inexpugnabilă a terenului.Ea asigură secretul victoriei

Căpitanul spune :<**cu toți gata de moarte , înfruntând uneltirile nenumăraților mișei** > (Circulări, p.122) ;<**Neputând învinge în viață fiind,vom învinge murind** > ;

<**Nu se poate ca sângele nostru , a douăzeci de tineri , să nu răscumpere păcatele neamului acestuia.Nu se poate ca această jertfă a noastră să nu fie înțeleasă de români , să nu le cutremure sufletele și conștiințele și să nu fie un punct de pornire , un punct de înviere a lumii ...Acceptarea morții de către Socrate ,I-a făcut să învingă în veacuri.**

...**Crucificarea de pe Golgota** a învins moartea.

...**Acceptarea morții de către martiri** a învins forța opresoare

...**Exemplul dat de Moța și de Căpitan**

(p. 81-82)

/Eroismul,vitejia,martirajul.

Este trăsătura care valorificarea armele și toate calitățile arătate.Eroismul legionar are calități proprii deosebite .Erou –înarmat cu dispreț față de moarte – poate fi orice aventurier.

Conform concepției legionare , eroismul este de mai multe feluri.

(vitejii din legiunea franceză străină.nu sunt toți eroi!)

Eroismul legionar este un **eroism ascetic**, ca în spiritualitatea hindusă.Misticism **lucid și realist**

În forma lui relativă,el **se afirmă cu spada**; în forma absolută, **se afirmă cu martirajul și jertfa**.

Așadar **eroul legionar** este **o sinteză de vitejie și ascetism**

Dacii prezentau acest ascetism.Ei au dat religie și eroi. La fel au fost Iisus , Budha , Zarathustra (p. 88-92)

▣**Acțiunea legionară**

A avut în vedere țelul urmărit ,prin prisma celor trei realități succesive:

1.Legiunea – ca instrument de acțiune

2.Neamul- ca obiectiv de înălțat

3.Învierea neamului – prin legile dumnezeirii

/Activismul :amprentă apostolică.

Activismul legionar nu putea avea decât **o amprentă apostolică și nu politică.Acțiunea model** pentru spiritul legionar este **cea desfășurată de apostolul Pavel**.Acesta stârnea admirația Căpitanului (vezi *Însemnările*) Căpitanul a folosit rezonanțele tradiției creștine și **a format cuibul de 13 persoane** (nr.primilor apostoli ai Mântuitorului)..În limbaj legionar, **imponderabilul se cheamă Arhanghelul Mihail**, pe care instinctiv, fără preocupări exclusiv religioase,**Căpitanul I-a ales ca simbol**.Deci **crucea și sabia** înfipte pe **fondul creștin și eroic**.(p. 130-133)

▣**"Armele" Căpitanului**

Sunt mai mult de natură spirituală.

/Șarjarea (avertismentul)

În momentele cele mai grele,**Căpitanul pune condiții** celor care doreau să intre în Mișcare

<**Vreau să știu cine este prieten la greu, nu la biruință .Acord cuziștilor dreptul de a se înscrie până la... Dacă nu, după alți șapte ani.**> Sau :<**Nu primesc liberali sau cuziști.**>

38.(62).Alexandru Cantacuzino ,Opere Complete,

Colecția " Omul Nou "(1969) , 1990 **Horia Sima (1969)** , Prefață 1969 , **Horia Sima** ,Prefață 1969 :**Alexandru Cantacuzino în Legiune**

A. Între lumea legionară și cea comunistă ,1935 (pag. 7- 47)

/ **Comunismul =antcreștin ; Legionarism = credința în Hristos și Dumnezeu**

/ **Comunismul = frica de moarte ;Legionarism = iubirea de moarte credința în nemurire ;**

/Comunismul : averile în favoarea proletariatului ; Legionarismul : nivelarea averilor , redistribuirea capitalului ;

/Comunismul : antiuman -"lupta de clasă " ; Legionarismul : umanist, "iubirea aproapelui "

/Comunismul : internaționalist ; Legionarismul : naționalist

/Finalitatea luptei comuniste ; Finalitatea lumii legionare .

B. "Cum suntem ", sept.'37

/ Violența - mijloc de educație / Violența = un păcat necesar/

/ Sfințenia - mântuirea sufletului individual ;

/ Eroismul - mântuirea neamului / Lipsa conștiinței naționale românești

/ Revoluția -singurul mijloc de schimbare

/ Strategia și tactica revoluției legionare / Dușmanii legionarilor

/ Naționalismul legionar - față de biserică, de religii

/Iubirea, solidaritatea , legionară / Dragostea de moarte legionară

C. Româanismul nostru (Congresul General Studentesc, Craiova , apr.'35)

/Omul nou = visul , viziunea profetică a unui om mare /

/ Rase de stăpâni - rase de robi

/ România " legionară " - românul "legionar"

/ Viziune despre istoria și conducătorii României /Nărav românesc; trădarea !

/Românul de mâine : anti-intelectualist, anti- raționalist ,anti-individualist,mistic, eclesiastic, colectivist , naționalist

/Românul de mâine : aliberal , creștin intolerant, antisemit, recunoscător și răzbunător

/Misiunea tineretului legionar :învierea neamului românesc ; o nouă tradiție de existență

;rangul de mare putere europeană ; rasă superioară /

D)Românul de mâine (Raport la Congresul General Studentesc ,Târgul Mureș, apr.1936)

/ Nația română ,în rânduiala lui Dumnezeu / Spiritualitatea legionară creștină

/Delimitări de național-socialism și fascism /Naționalismul legionar : supraomul, supranațiunea

/Delimitări de alte naționalisme / Spiritul eroic revoluționar , mesianic : eul romano-thracic

/Antiteză cu valorile liberale , masonice

/Tripticul spiritualității legionare :creștin,naționalist eroic

/Treimea demnității legionare : de om, de român, de legionar ;

/Treimea surselor morale : Dumnezeu , strămoșii daco-romani ,Căpitanul

E)Pentru Cristos_ [în Spania] mart.1937(pag. 156 - 182)

/7 legionari - În căutarea jertfei cutremurătoare / Jertfa lui Moța și Marin

/ Întoarcerea în țară / Posteritatea lui Moța și Marin

F)Cuvânt la mormântul lui Moța și Marin_ Casa Verde, febr.'37(p. 183- 189)

/ Jertfă pentru Dumnezeu ... / Jertfa vieții = linia Căpitanului/

/Cantacuzino : regretul de a fi supraviețuit ... /

/ Gânduri testamentare Moța și Marin
